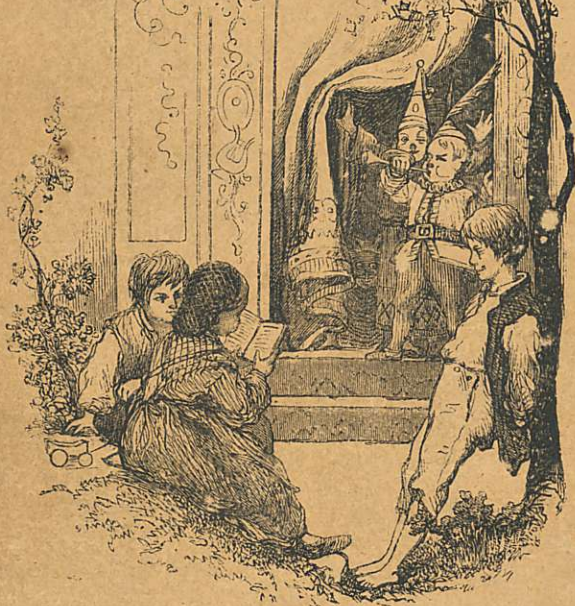

LÄSNING FÖR BARN

AF

Erich Topelius

Andra Boken. VISOR OCH SAGOR.

Med illustrationer och musikbilagor.

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris: 2: 50.

EACH TOPELIUS. LÄSNING FÖR BARN. 2:da boken. VI

UNIV. BIBLIOTH.

* 1867 *

HELSINGFORS

Adalminas perla.

(sid. 63)

LÄSNING FÖR BARN

AF

Eck. Topelius

Andra Boken. VISOR OCH SAGOR.

Med illustrationer och musikbilagor.

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

1866

LÄSNING FÖR BARN

AF

ZACH. TOPELIUS.

ANDRA BOKEN.

VISOR och SAGOR.

Med teckningar och musikbilagor.

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

LISTING FÖR BOK

SACH TOPPILS

ARORA BOKEN

VISOR och SÄGOR.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI, 1866.

INNEHÅLL.

	Sid.
Förord till alla goda barn	i.
Till en Gosse	1.
Till en Flicka	4.
Vintersagan om Skyhög och Molnskägg	7.
Vårens saga	17.
Naturens hemlighet	19.
Nyårsnatten	25.
Sampo Lappelill	27.
Under björkarna	40.
Neckrosen	42.
Höstvisa (<i>med musikbilaga</i>)	49.
En saga om sju syskon	50.
Sparfven om Julmorgonen	53.
Nora, som ej ville vara barn	55.
Verna Rosa	60.
Adalminas perla (<i>med illustration</i>)	63.
Hvad Wilhelm tänkte på första Maj	73.
Fästningen Hjelteborg (<i>med illustration</i>)	75.
Skolgossens vintervisa	81.
När det är midsommar	84.
Skolgossens sommarvisa (<i>med musikbilaga</i>)	91.

	Sid.
Hedra din fader och din moder	93.
När man sofver på rosor	96.
Hjertat af gummi elasticum	102.
Höytiäinen	106.
Om den sommar, som aldrig kom	108.
Liten Verna	111.
Unda Marinas fotspår	113.
Hvad Emma tänker om hösten	117.
Brusebäck och Susebäck	119.
Solkonungens krona	125.
Silfverpenningens berättelser	128.
Julvisa (<i>med musikbilaga</i>)	143.
Hallonmasken (<i>med illustration</i>)	145.
Visan om lilla Maja (<i>med musikbilaga</i>)	152.
Huru skogens små barn lärde sig läsa	154.
Toinis Julafton	163.
Det vackraste i skogen	167.
Lilla Skrållan eller det skrynkliga förklädet	171.
Hvitsippan	174.
Musti	178.
Den barmhertige är rik	184.
Rosenperlorna	190.
Elisa	192.
Himmelens barn	197.
Sagan om de fyra, som prisade Gud	199.
Vårt Land	203.
Barnens bön för fäderneslandet	207.

FÖRORD

till alla goda barn.

Det var engång en fågel i Finlands skog. Han sjöng för furor och granar, björkar och rönнар; blålockan på ängen hörde hans röst, och vassen vid stranden lyssnade på hans visor. Hans rätta hem var den stora ödemarken; himmelens moln voro hans bröder och systrar, den bleka ljungen hans vagga, och vind och vågor hans barndoms vaggsång.

Då gick en engel i skogen och sade till fågelen: sjung för barnen!

Fågelen sade: min röst är svag; skola barnen höra mig?

Engelen sade: sjung ur ditt hjerta, så skola de höra dig.

Hvad skall jag sjunga? frågade fågelen.

Engelen svarade: visor och sagor. Sjung Guds lof; sjung Hans allmakt och godhet. Sjung om naturens skönhet och Skaparens vishet; sjung huru Guds ande går genom verlden och verkar allt uti

alla. Sjung derföre också om det goda på jorden, om fromhet och dygd, om mod och rättskaffenhet, om ödmjukhet och barmhertighet. Sjung fritt och gladt. Sjung solsken i sjelfva sorgens natt, men sjung alltid ädelt, att der må stadna en återglans från det höga äfven i lifvets ystraste lekar.

Fågelen sade: gode engel, jag ville gerna uppfylla din önskan. Men du vet, att jag är ett ringa väsen med mycken brist och blott en af många tusende i den stora skogen. Hvem skall gifva mig kraft till ett så högt värf, som att sjunga för barnen? Höra icke barnen Guds rike till? Och du vill att jag, som bär stoft på mina vingar och storm i mitt hjerta, skall tala till Guds utvalde!

Engelen svarade: af dig sjelf förmår du här intet. Vore du än hvit som snö och hade paradisdågelsens tunga ock näktergalens ljufvaste drill, och kunde sjunga morgonrodnadens visor från världens begynnelse, så vore allt detta intet utan Guds makt, och din röst skulle ljudlös dö, som sandkornet rullar på hafvets botten. Men bed i ditt hjerta om kraft från höjden; se, då är verket ej mera ditt, utan Hans, som dig sändt och som är stark i de svaga.

Fågelen sade: jag vill göra som du sagt. Och han sjöng.

Nu, goda barn, komma hans visor och sagor till dig ifrån Finlands skog, som trädens fjun, dem

vinden bär fram med frön om våren. Och vinden bär dem i spridda flockar äfven till Sveriges bygder. Finlands barn, Sveriges barn, viljen J lyssna på ord, som susa i löf och grenar?

Du älskade vän, du Guds utvalde, du som ju hör Guds rike till och med dina klara små ögon ser in i himmelen, jag vill säga dig något om denna boken. Han är en af de små böckerna och innehåller ej mycken lärdom. Han flyger med fåglavingar öfver blommor och blad: han leker med tankar. Men jag ville gerna, att der skulle vara en fjäder af engelens vinge kvar i fåglavingarna. Jag ville så gerna, att äfven denna lilla bok och hans syskon måtte höra Guds rike till. Skulle du någonsin märka att han lockar dig bort från Gud, så kasta honom ifrån dig; ty det är bättre att han sänkes i hafvets djup, än att han, som vår Frälsare säger, "förargar en af dessa små."

Men jag ville också gerna gifva åt dig en frisk och glad och frimodig bok. Gud vill icke att vi skola lipa vår verld igenom, utan fastmer arbeta med mod och hopp som tjenare i Hans rike. Det finnes i verlden blott en stor sorg, och det är synden, när vi göra vår Gud emot. Låt oss därför bedja, att vi icke må bedröfva Hans fadershjerter med denna stora sorg, och då skola vi vara glada i solskenet af Hans eviga nåd.

Gode Fader i himmelen, Du hvars röst kommer till oss ej endast i psalmens toner, men äfven i fågelens qvitter och bäckens brus och barnets oskyldiga lekar, låt också dessa minsta af diktens blad gå ut i Ditt namn och utså frön för Ditt rike!

Helsingfors den 5 Oktober 1866.

Z. T.

Till en Gosse.

Var frisk och glad,
Och blomstra ung,
Som löf och blad,
Du lekens kung!
Och vex så stark
Och rak och fri,
Som furan i
Ditt hemlands mark.

Se hvar och en
I ögat klart,
Som solens sken
Så uppenbart,
Och var så sann,
Att Gud hvar stund
I själens grund
Dig skåda kan.

Svik ej din vän;
Var trofast, du.
Sviks du igen,
Stå fast ännu!
Var god, var öm;
Bryt glad ditt bröd:
För andras nöd
Dig sjelf förglöm.

Var rask och djerf,
 Och skåda fritt
 Mot stora värf!
 Allt kan bli ditt.
 Så hög ej finns
 En frukt på qvist,
 Att ej till sist
 Af dig han hinns.

Se, örnen, som
 I molnet flög
 Och räds ej, om
 Hans flygt är hög,
 Han var engång
 Så späd som du
 Och känner nu
 En verld för trång.

Men ej ändock
 Ditt hjerta byt.
 Var ödmjuk och
 Så utan skryt,
 Som björken är
 För skogens gren:
 Han är blott en
 Af tusen der.

Lyd! Vörda rätt
 Din far, för att
 Det är så lätt
 Att lyda gladt.
 Och vörda ömt
 Din moders bön;
 Blif du den lön,
 Som hon sig drömt.

Gif troget akt
 På lärarns ord;

Vett är en makt
 På denna jord.
 Tag råd emot
 Af grånadt hår,
 Som plantan står
 Vid ekens fot.

Och frukta Gud
 I all din tid,
 Och lyd hans bud,
 Och sök hans frid.
 Förutan det
 Finns ingen ro,
 Ej hopp, ej tro,
 Ej dygd, ej vett.

Och älska varmt
 Ditt fosterland,
 Hur glömdt, hur armt
 Det syns ibland.
 För det vex till,
 Lef för dess rätt,
 Och dö för det,
 Om Gud så vill.

Så blomstra glad,
 Och blomstra ung,
 Som löf och blad,
 Du lekens kung!
 Din sköna vår
 Välsigne Gud
 Till sommarskrud
 Och mannaår.

Till en Flicka.

Du vårens barn, du friska,
 Du glada, lilla vän,
 Med hjertat af en siska
 Och vingar liksom den,
 Vex som en ängens blomma
 I morgonsolens glans,
 När bin och humlor brumma
 Musik till myggans dans.

Vex ej i band, så präktig,
 Af trånga snörlif tryckt;
 Vex, liksom Gud allsmäktig
 Den unga björken byggt.
 Han reser fri sin långa,
 Sin raka stam mot skyn
 Och dricker luftens ånga
 Och gläder menskans syn.

Var glad, som sparfven qvittrar
 Också en mulen dag;
 Ondt lynne allt förbittrar,
 Men glädjen ger behag.
 Var hastig att förlåta
 Och sen att felen se,
 Och gråt med dem som gråta,
 Och le med dem som le.

Och spinn, och sy, och baka;
 Läs, spela, sjung också;
 Blif som en sockerkaka
 Med hjortronsylt uppå.
 Men mer än alla hjerta
 Talanger, som du lärt,
 Är dock ett troget hjerta,
 Som har det goda kärt.

Tänk stort! Tro ej, min flicka,
 Att Gud dig föreskref
 Till låga jorden blicka,
 För det du flicka blef.
 Nej, älska, varm i hågen,
 Ljus, ära, fosterland;
 Men älska ljuft, som vågen
 Slår mot en blommig strand.

Och älska dem, som solen
 Ur vintertöcken går
 Och smälter is vid polen
 Och tusen blommor sår.
 Ja, älska dem, som tåren
 Ur gyllne morgonsky:
 Han rinner bort, men våren
 Uppspirar sedan ny.

Vex ej för verldens villa,
 Och blomstra ej i flärd;
 Den gör ditt hjerta illa,
 Och du är bättre värd.
 Vex hellre för Guds rike,
 Så är din himmel klar;
 Blif goda englars like,
 Och deras syster var!

Den goda blott är vacker;
 Varm vår är tidigt grön.

Lyss ej på smickrets schacker,
 Som hviskar: du är skön!
 Hvar neglika vid bäcken,
 Hon doftar högre ju;
 Hvar ros i blomsterhäcken
 Är skönare än du.

Och vore du så firad,
 Så skön, som himlens dag,
 Så rik, så grann, så sirad
 Med tusende behag,
 Och bar ett hjerta, öde
 Och hårdt och bittert, — nej;
 Hvad namn de än dig bjöde,
 Guds barn, det vor' du ej.

Och derföre, du friska,
 Du glada lilla vän,
 Med hjertat af en siska
 Och vingar liksom den,
 Vex som en blommas like,
 Guds goda barn förblif,
 Och blomstra för Guds rike,
 Och dofta evigt lif!

Vintersagan om Skyhög och Molnskägg.

I den stora skogen långt borta i Finlands ödemarker stodo på ett ställe två höga furor helt nära hvarandra. De voro så gamla, så gamla, att ingen mera visste när de varit unga, och man kände dem redan på långt afstånd, der deras mörka toppar reste sig högt öfver alla andra träd. Om våren sjöng talltrasten ljufviga visor i deras grenar, och de små blekröda ljungblommorna sågo med så innerligen ödmjuka blickar upp till dem, likasom ville de säga: "gode Gud, är det möjligt att vexe så hög och blifva så stor och så gammal i denna verlden?" Men om vintern, när yrvädet svepte hela nejden i snö och gräset vissnat och ljungblommorna sofvo djupt under drifvornas hvita täcke, då for den vilda stormen igenom furornas kronor och sopade snön ifrån deras evigt gröna grenar; och orkanen bortförde stora hus och kullstörtade hela skogar, men furorna stodo orubbliga och svigtade aldrig, ej heller brusto de, när allt brast omkring dem. Det vill något säga, att vara så styf och stark.

Icke långt derifrån ser man ännu en kulle i skogen, och på den är en liten torpstuga med torftak och två små fönster. Der bodde den fattige torparen och hans torparegumma, och de hade en potatestäppa och en liten åker nära till stugan. Men om vintern högg torparen stockar i skogen och körde dem sedan ned till det stora sågverket en mil derifrån, och så förtjenade

han dermed så mycket, att han nätt och jemnt hade smör och bröd och mjölk och potates, och det var vackert så, ty mången får nöjas med barkbröd och har visst ingen bit smör att breda derpå.

Torparefolket hade två små barn, en gosse, som hette Sylvester, och en flicka, som hette Sylvia. Det var besynnerligt hvarifrån de fått sådana namn; kanhända från skogen, ty *sylva* betyder skog. Men Sylvester står uti almanackan och är den sista dagen i året; så att gossen alla år hade sin namnsdag på nyårsaftonen.

Nu hände sig en vinterdag — och det var just en Sylvesterdag — att båda barnen gingo ut att se efter sina snaror i skogen, ty der var godt om harar och snöripor. Och riktigt, der satt en hvit hare uti Sylvesters snara och en hvit snöripa uti Sylvias. Men både haren och ripan lefde och hade endast fastnat med benen; och de begynte pipa så jemmerligt, att barnen förundrade sig. "Släpp mig, så får du något gedt!" sade haren. "Ja, släpp mig, så får du något godt!" sade snöripan.

Barnen förbarmade sig öfver dem och släppte dem lösa. Då kilade haren, det fortaste han kunde, inåt skogen, och ripan flög allt hvad vingarna buro, och båda skreko: "fråga Skyhög och Molnskägg! fråga Skyhög och Molnskägg!"

"Hvad vill det säga?" sade Sylvester förtretad. "De otacksamma bestarna sade ej tack engång."

"De bådo oss fråga Skyhög och Molnskägg", sade Sylvia. "Hvem kan det vara? Aldrig har jag förr hört så märkvärdiga namn."

"Aldrig jag heller", sade Sylvester.

I detsamma for en skarp vintervind genom de två höga furorna helt nära invid, och det blef ett sus i de mörka kronorna, och barnen hörde i suset underliga ord.

"Står du ännu, broder Skyhög?" sade den ena furan.

"Visst står jag", sade den andra. "Men hur är det med dig, broder Molnskägg?"

“Jag börjar bli gammal“, svarade furan Molnskägg.
 “Vinden bröt af en gren i min krona.“

“Du är ju bara barnet mot mig“, sade furan Skyhög. “Bara trehundra femtio år, och jag har fyllt mina trehundraåttiåtta. Bara barnet! Bara barnet!“

“Nu kommer stormen tillbaka“, sade furan Molnskägg. “Det är så godt att vi sjunga litet, så ha mina grenar något att tänka på.“

Och så begynte de sjunga tillsammans i stormen:

Hör vårt ord!
 Högt i nord,
 Långt i tid och djupt i jord
 Går vår rot,
 Står vår fot;
 Derfor stå vi stormen mot.
 Vintrar snöga,
 Somrar dugga,
 Sekler skugga
 För vårt öga,
 Molnet far,
 Menskor födas
 Och förödas;
 Vi stå kvar.
 Menskobarn,
 Lätta flarn,
 Vex, som vi,
 Stor och stark,
 Rotad i
 Berg och mark.
 Vex i brus
 Skyn till möte,
 Vex i ljus
 Mot Guds sköte;
 Vex med pannan, som vår topp,
 Lyftad högt mot himlen opp!

“Låt oss nu språka med menniskobarnen“, brummade Skyhög.

"Jag undrar hvad de ämna säga oss", sade Sylvester.

"Nej kom, låt oss gå hem", hviskade Sylvia. "Jag är så rädd för de höga träden med deras underliga visor."

"Vänta, der ser jag far komma med yxen på axeln", sade Sylvester. Och med detsamma kom torparen.

"Se, der stå just ett par sådana träd, som jag behöfver", sade han. Och så lyftade han yxen, för att hugga ned Skyhög.

Men barnen började gråta. "Kära far, hugg ej ned Skyhög!" sade Sylvester.

"Söta, goda far, hugg ej ned Molnskägg!" bad Sylvia. "De äro så gamla och ha sjungit en visa för oss."

"Hvad är det för barnsligheter?" menade torparen. "Likasom gamla träd kunde sjunga! Men det är detsamma; efter J bedjen för dem, kan jag söka mig ett par andra träd."

Och så gick han längre i skogen. Men barnen stannade nyfikna kvar, för att böra hvad Skyhög och Molnskägg nu skulle säga dem.

Det dröjde ej länge, så kom vinden tillbaka från qvarnen, der han malat, så att det gnistrade i qvarnstenarna, och begynte ånyo susa i furorna. Då hörde barnen helt tydligt, att träden åter begynte tala.

"J hafven räddat vårt lif", sade de, "och det var hederligt gjordt af er. Nu fån J begära en gåfva, och hvad helst J önsken er, det vilja vi gifva er."

Barnen blefvo på engång mycket glada och mycket villrådiga. De tyckte att de just ingenting hade att önska här i verlden. Slutligen sade Sylvester: "Jag ville gerna att det blefve en smula solsken, så skulle vi bättre se hararnas fotspår på snön."

"Ja", sade Sylvia, "och jag ville att det snart blefve vår och drifvorna begynte att smälta, så skulle fåglarna åter börja sjunga i skogen."

"Narraktiga barn", sade träden, "J hadn kunnat önska er alla vackra saker i verlden, och i stället önsken J det som ändå skall ske, er önskan förutan. Men J hafven räddat vårt lif, och derföre fån J er önskan

uppfylld på ett bättre och vackrare sätt. Du, Sylvester, skall få den gåfvan, att hvar du går och hvar du ser, der blir solsken omkring dig. Och du, Sylvia, får den gåfvan, att hvar du går och hvar du öppnar din lilla mun, der blir vår omkring dig, och drifvorna smälta. Är det bra så?" sade furorna.

"Ja, ja", ropade barnen med mycken glädje, "det är mer än vi begärt, och tack, kära träd, för de goda gåfvorna!"

"Adjö med er nu", sade träden. "Lycka till!"

"Adjö, adjö", sade barnen och begynte gå hemåt. Vid det att de gingo, såg Sylvester sig ofta omkring, som han brukade, efter ripor i träden, och se, det var förunderligt, hvart han såg, flög likasom en solstråle framför honom och lyste klar och glimmande som ett guld öfver grenarna. Sylvia märkte med icke mindre förundran, att drifvorna begynte smälta på båda sidorna om gångstigen, der de gingo. "Ser du! Ser du!" ropade hon åt sin bror, och knappt hade hon öppnat sin mun, innan gröngräset begynte sticka fram vid hennes fötter, och träden begynte knoppas, och den första lärkan hördes sjunga sin drill högt upp uti himmels blå.

"Nej, det var för roligt!" skreko barnen och kommo hoppande af förtjusning hem till sin moder. "Jag kan se solsken!" ropade Sylvester. "Jag kan smälta snö!" ropade Sylvia.

"Nå, det kan ju hvem som helst", sade modren och skrattade. Men det dröjde ej länge, så fick hon stora ögon. Fastän qvällen begynte mörkna, blef intet mörker i stugan, utan klart solsken, ända till dess att Sylvester blef sömnig och ögonen föllo helt sakta ihop. Och fastän det var i början af vintern, blef der en sådan vårdoft i stugan, att sjelfva qvasten begynte grönska på staken i vrån, och tuppen blef så förtjust, att han begynte gala på qvällqvisten. Och det varade allt tills Sylvia somrat.

"Hör på, far", sade gumman, när torparen kom

hem. "Det står aldrig rätt till med barnen; jag är rädd att de råkat ut för något troll uti skogen."

"Du inbillar dig bara, kära mor", sade torparen. "Jag skall berätta en nyhet. Kan du gissa något? Jo, kungen och drottningen resa genom landet och komma i morgon förbi vår kyrka. Hvad menar du, om vi skulle taga barnen med oss och fara dit, för att se de kungliga?"

"Ja, det är jag med om", sade gumman. "Det är icke alla dagar man får se en kung och en drottning."

Andra morgonen voro torparefolket och barnen i god tid på väg till kyrkan och voro så betagna af fröjd öfver hvad de skulle få se, att ingen af dem tänkte på det som skedde i går. Ej heller märkte de huru solskenet flög framför deras släde och huru björkarna knoppades rundtomkring dem vid vägen.

När de kommo till kyrkan, funno de mycket folk församladt, men alla voro förskräckte och af ängslan betagne. Konungen var mycket missnöjd, sades det, derföre att han funnit landet så öde och vildt, och eftersom han var mycket sträng, så skyllde han detta på folket och skulle troligen pålägga det hårda straffdomar. Om drottningen visste man, att hon frös här i Finland och var mycket sorgsen och ledsen på hela resan.

Detta visste nu alla förut, och derföre darrade alla, när de kungliga slädarna kommo som ett huj framåt vägen. Kungen såg bister ut och drottningen gret, men likväl höllo de stilla vid kyrkan, så länge hästarna byttes om, och dervid sågo de sig omkring, ty de silfverbeslagna sufletterna voro nedfällda på slädarna.

"Se så vackert solsken vi fått i en hast", sade kungen och skrattade helt nådigt, alldeles som andra menniskor bruka. "Jag kan ej begripa hvarföre jag nu med ens blef så glad", sade han.

"Det måste vara för det att ers majestät ätit en god frukost", svarade drottningen. "På samma sätt är det med mig."

"Det måste vara för det att ers majestät sofvit så

väl i natt", sade kungen. "Men se bara huru vackert det likväl är, detta ödsliga Finland! Se huru solen lyser på de två höga furorna derborta i skogen! Här borde vi bygga en kungsgård åt oss."

"Ja, låt oss göra det, min herre och konung", sade drottningen. "Det måste vara ett mildt klimat här i nejden. Se bara huru de gröna löfven slå ut på träden midtuti vintern!"

I detsamma blefvo de varse Sylvester och Sylvia, som klifvit på gärdesgården, för att rätt ordentligt kunna se de kungliga, och Sylvia pratade i glädjen så, att den torra gärdesgården slog ut i stora gröna löf omkring henne. "Se, der stå två snälla barn", sade drottningen. "Låt dem komma till släden."

Barnen kommo, — med fingrarna i munnen, ty det är på högsta modet vid sådana tillfällen. "Hör på", sade kungen, "jag tycker om er, jag blir helt glad och varm, när jag ser er. Kommen med mig i släden, så fån J resa till vårt kungliga hof, att klädas i guldkläder och göra alla menniskor glada."

"Nej tack, herr kung", svarade Sylvester och Sylvia. "Vi tycka mera om att göra far och mor glada der hemma. Och vid hofvet skulle vi få ledsamt efter Skyhög och Molnskägg."

"Går det icke an att taga Skyhög och Molnskägg med er?" frågade drottningen, ty hon var så obegripligen varm om sitt hjerta nu.

"Nej tack, fru drottning", sade barnen ånyo; "det går icke för sig, de vexe i skogen."

"Hvad de barnen kunna få i sitt hufvud!" sade kungen och drottningen och skrattade så, att den kungliga släden hoppade. Derpå gåfvo de befallning att bygga en kungsgård här och voro så glada och nådiga, att alla förundrade sig. Alla fattiga fingo hvar sin guldpénning, och Sylvester och Sylvia fingo dessutom den stora kungliga kringlan, som hofbagaren bakat till resan och som var så stor, att hon måste dragas af fyra hästar. Och barnen delade med sig af kringlan

åt alla barn uti byn och hade ändå så mycket öfver, att torparens häst knappt orkade draga hem alla kringelbitarna.

Under hemvägen hviskade torparegumman åt sin gubbe: "Vet du hvarföre kungen och drottningen voro så glada?" — "Nej", sade gubben. — "Jo, det var för att Sylvester och Sylvia sågo på dem. Kommer du ihåg hvad jag sade i går?" — "Tyst", sade gubben, "tala ej om det för barnen. Det är bättre att de ej veta af så förunderliga gåfvor," som ingen menska begriper."

Men Sylvester och Sylvia glömde i glädjen öfver den stora kungliga kringlan alldeles bort att de kunde göra solsken och smälta snö. De visste ej sjelfva huru hjertans glada och varma alla menniskor blefvo, när de sågo dem; och efter de voro goda och vänliga barn, så trodde alla, att det var blott derföre. Säkert är det, att deras föräldrar hade en hjertinnerlig fröjd af dem och att hela den stora ödemarken rundtomkring torpet efterhand förvandlades till rika och vackra åkerfält vid sidan af gröna beteshagar, der vårens fåglar sjöngo hela vintern om, så att man deras like till fåglar aldrig sett. Efter några år blef Sylvester skogvaktare på den nya kungsgården, och Sylvia fick bestyr med den stora trädgården, ty det var för märkvärdigt, att hvar dessa barn sågo sig omkring, der trufdes och fröjdades allt, så att det var lust och glädje att se.

En dag kommo Sylvester och Sylvia att helsa på sina gamla vänner Skyhög och Molnskägg. Det blåste just då en hyinande vinterstorm, och det susade och brusade i furornas höga mörka kronor, och de sjöngo åter en gammal visa:

Åhå! Åhå!

Vi äro så gamla, vi äro så grå,

Men stora och starka i stormen vi stå,

Månghundra år,

I höst och vår,

I vinterkyla,
 I sommarskylar,
 I frost och snö,
 I regn och tö,
 I natt och dimma,
 I morgonstrimma;
 Åhå! Åhå!

Vi äro så gamla, vi äro så grå,
 Men stora och starka

och just när de hunnit så långt i visan, hördes ett knak och ett brak, och kratsch, der lågo med ens både Skyhög och Molnskägg slagne till marken. Skyhög var vid den tiden trehundranittiotre år, och Molnskägg var trehundrafemtiofem. De hade ej sjelfva märkt huru deras rötter till slut förvissnat och murknat, så att himmelens vindar fingo makt med de starka.

Men Sylvester och Sylvia klappade vänligt de döda furornas mossklädda stammar och talade till dem så kärliga ord, att snön smälte allt rundtomkring och de blekröda ljungblommorna vexte allt högt öfver de fallna träden, och så fingo Skyhög och Molnskägg sin graf i blommor.

Det är nu längesedan jag hört något mera om Sylvester och Sylvia, och troligen ha de långt för detta sjelfva blifvit gamla och grå, eftersom det är många år sedan en kung och en drottning reste i Finland. Men hvar gång jag ser två glada och goda barn, som alla menniskor hålla hjertligt af, då tänker jag att det måste vara Sylvester och Sylvia, och att de fått sina glada ögon af Skyhög och Molnskägg. Det är icke längesedan jag såg två sådana barn, och det var märkvärdigt, att hvar de sågo omkring sig, der flög ett solsken framför dem och glimmade öfver den mulna himmelen och öfver menniskornas sorgsna eller likgiltiga ansigten. Det visste icke barnen sjelfva, men det var omöjligt att se dem, utan att blifva så hjertinnerligt glad, som man blir, när man ser oskuld, glädje och godhet i verlden. Då smälter isen på rutan och snön i

drifvan och frosten i människornas frusna hjertan, och det blir vår och grönska midti i den kalla vintern, så att sjelfva qvasten i sopvrån begynner få gröna löf och den torra gärdesgården slår ut i rosor och lärkorna sjunga under himmelens höga tak. För detta allt ha vi att tacka Skyhög och Molnskägg; — eller rättare, för detta allt ha vi att tacka den gode Guden, som ännu låter vår och glädje grönska på jorden.

Vårens saga.

Vet du, glada gosse, Vårens saga?

Har du hört hans vingars sus?

Åh, han vill oss säkert ej bedraga,

Han är sann som solens ljus,

Han är grön som hoppets färg,

Han är hög som skog och berg.

Vet du, glada gosse, Vårens saga?

Har du hört hans vingars sus?

Liten pilt, han föddes långt i söder

På lycksalighetens ö.

Fader hans, det var en sol som glöder,

Syster hans en silfversjö.

Morgonstjernen var hans mor.

Fågel Fenix var hans bror.

Liten pilt, han föddes långt i söder

På lycksalighetens ö.

Ur sin vagga såg man Våren kullra,

Och han slet sin linda af,

Band två fjärlvingar vid sin skullra

Och flög ut kring land och haf.

Trollstaf bar han i sin hand,

Slog med den på sjö och land.

Ur sin vagga såg man Våren kullra,

Och han slet sin linda af.

Och en större trollkarl var väl ingen,
 Än den lilla Våren var.
 Hvar han flög kring hela jorderingen,
 Blånade en bölja klar,
 Blommor vexte i hans spår,
 Det blef grönt i skogens snår.
 Ja, en större trollkarl var väl ingen,
 Än den lilla Våren var.

Skogens troll, de hördes sig förundra;
 Vårens konst förtröt dem så.
 Och de sände åskan ut att dundra,
 Sände regn att Våren slå.
 Men när regnet störtat ner,
 Log den lilla Vår dess mer.
 Skogens troll, de hördes sig förundra,
 Vårens konst förtröt dem så.

Nu kom Våren hit till våra stränder,
 Och nu bor han här hos oss.
 Låt oss plocka blommor ur hans händer
 Och, som han, mot trollen slåss!
 När på oss slår regnet ner,
 Se, så grönska vi dess mer!
 Nu kom Våren hit till våra stränder,
 Och nu bor han här hos oss.

Naturens hemlighet.

Det var engång en gosse, som hette David Skog, och han hade en syster, som hette Ester. Deras far var en nybyggare, som hade rödjat en åker midti skogen, derföre hette han Skog, och deras mor var en beskedlig gumma, som skötte två kor, två kalvvar, två getter, två grisar och två barn samt vidare en häst, en hund och en katt; det är det enda jag vet om henne. För öfrigt funnos i skogen nästan lika många troll, som ekorrar, hvilket är märkvärdigt och sällsynt nu för tiden, men nybyggarefolket tyckte att detta var just som det skulle vara.

Barnen hjälpte sin far och mor hela vintern om: de hade minsann ej tid att vara lata. David kunde klyfva pertör, hugga granris, vattna hästen och bära in ved. Ester kunde sopa stugan, tvätta grytan, karda ull och mata korna och grisarna. Nu var det vår, och kräken skulle för första gången slippa ut på bete i skogen. Det var något roligt. Skällkon, som hette Stjerna, skumpade på sina oviga ben, så att det pinglade i skällan, kalvvarna dansade med svansen i vädret, och getterna togo så långa skutt med sina finurliga ben, att skägget hoppade under hakan på dem. Men David och Ester skrattade så, att de måste hålla sig fast i grindstolpen.

”Här är en kaka bröd och en bit ost och fyra strömingar“, sade modren. ”Gå nu beskedligt i vall

med korna, och för hem dem till qvällen; getterna följa nog efter skällan."

Det läto David och Ester ej säga sig två gånger. De togo sin lilla matsäck på ryggen och vandrade ut på morgonen nästan lika så muntra som kalffarna, så att den dagen var mer än en kalfdans i gång. Snön hade smultit bort från ängar och åkrar, men låg ännu kvar i små hvita flockar på norra sidan af skogsbäckarna. Fåglarna sjöngo i alla grenar, och det gröna gräset och de första blåsipporna tittade fram under höstens förvissnade löf, som lågo gula, röda och bruna öfverallt uti björkskogen.

David och Ester voro så underligt glada. De tyckte att allt omkring dem lefde och log utaf glädje. Träden nickade åt dem, fåglarna sjöngo enkom för dem, det gröna gräset bjöd dem att sitta ned, och sjelfva sternarna sågo på dem med sina grå ögon och mossiga ögonbryn. Vinden hade något att säga dem; molnen blickade ned på dem; bäcken i skogen bad dem höra huru lustigt han sorlade; myggorna gjorde sig till att dansa för dem; ekorn, som klättrade uppför den höga granen, ville så gerna visa dem sin skicklighet uti Rappkonster. Der lyste ett så klart solsken i skogen, att det måste vara enkom för deras skull, och genom den blå luften såg vårsolen så innerligt gladt på dem, liksom hade Gud sjelf i sin oändliga godhet sett ned på dem och sagt till dem: kära små barn, om ni visste huru hjertligt jag håller af er!

I skogen var ett berg, i det berget var en klyfta, och i den klyftan bodde ett troll vid namn Gråskägg. Det var ett högst märkvärdigt troll; det hade suttit der sedan verldens begynnelse och blifvit af idkeligt studerande grått som ett getingsbo. Det visste allting och kunde allting, som troll och menniskor kunna, ty Gråskägg var ett mycket lärdt troll och läste böcker och begrundade hvarför allting i verlden var så och icke annorlunda. Gråskägg kunde höra gräset vexa och visste alla djurs och växters och folkslags namn, men der fattades ännu litet för att Gråskägg skulle blifva fullärd,

och det var att räkna stjernorna på himmelen och sandkornen i hafvet, och mäta ut evigheten, huru lång och bred och djup han möjligen kunde vara. Derpå funderade Gråskägg just när barnen råkade komma nära till klyftan, och dervid petade han i ett gammalt asplöf.

"Se, god morgon, gufar Gråskägg", sade David och Ester, ty de voro icke det minsta rädda, de hade många gånger förut varit bekanta med trollet, och det hade, i brist på bättre, stått fadder åt dem.

"God morgon, god morgon", svarade Gråskägg, utan att se upp från det vissnade asplöfvet.

"Hvad är det gufar ser i det gamla löfvet?" frågade David, medan han höll på att skära åt Ester en pipa af vide. Först skar han omkring videqvisten, sedan klappade han af barken och gjorde ett hål och en skåra, så var den klarinetten i ordning.

"Jag söker naturens hemlighet", svarade trollet. "Jag öfvar mig att räkna ådrorna i löfvet, för att sedan kunna räkna sanden i hafvet, och sedan tänker jag räkna ut evigheten. Men det der förstå icke ni, små barn."

"Åhå", sade David, och han förstod verkligen ingenting annat, än att det var ett underligt göra. "Hvad vill det säga: naturens hemlighet?"

"Det vill säga, att jag måste veta hvarföre allting är precis så som det är, och hvad det tjänar till, och om allting har gjort sig sjelf", svarade trollet. "Ser du, min gosse, deri består naturens hemlighet."

Det begrep icke David. Han drog fram sin ostbit ur matsäcken och satte sig på en sten att äta: det var för honom naturens hemlighet. Ester satt ett litet stycke derifrån och band en skön badqvast af det ljusgröna björklöfvet, medan Stjerna gick och pinglade med sin skälla i skogen. Det var åter för dem naturens hemlighet.

Efter en stund hade David funderat ut någonting, som han icke tänkt på förut, och sade till trollet: "vet gufar, att Gud har skapat allting, och allt hvad Gud gjort är godt."

”Det kan väl så vara“, menade trollet, ”men jag skall säga dig något, David. Jag har sökt Gud alltsedan världens begynnelse, och ännu har jag ej funnit honom. Jag har sökt honom i de vissnade löfven och i de döda maskarna och i de svarta bokstäfverna. Jag har petat sönder blommorna, men han fanns icke der. Jag har slagit sönder stenarna och sökt honom i deras innersta, men han var icke der. Jag har skurit sönder den döda lärkan, för att se hvad det var som hon sjöng och om något af Gud skulle vara på hennes tunga, men der fanns ingenting. En gång hittade jag en menniska, som låg död i skogen; då sökte jag i hennes hufvud och hjerta efter Gud, men jag fann honom icke. Se, det är just det märkvärdiga, som jag icke begriper. Kan *du* säga mig, David, hvar Gud är?”

”Det är ingen konst alls“, svarade David. ”Gud är öfverallt.“

”Ja, men jag ser honom icke, jag kan ju ej taga honom med händerna“, sade trollet Gråskägg och såg så hjertinnerligen olycklig ut. I detsamma for ett mörkt moln öfver solen, och David blef i hast så förunderligt ängslig till mods, ty det förekom honom, som hade Gud försvunnit ur världen, och allting var mörkt och kallt och dödt, såsom i en stor, omätelig graf.

Men det varade endast några sekunder. Molnet gick öfver fästet, solen tittade åter fram, fåglarna sjöngo, myggorna dansade, skällan pinglade, ekorren hoppade i granen, björkarna sågo så förunderligt glada och gröna ut i solskenet, och Ester sjöng på en sten, så att det ekade i skogen:

Kom, hör min vackra visa,
Som fågeln diktat har.
Guds godhet vill jag prisa
I alla mina dar.
Om Honom susar bäcken,
Om Honom talar skyn;
I röda rosenhäcken
Han blomstrar för vår syn.

Och himlen är Hans höga,
 Hans underbara hus,
 Och stjernan är Hans öga,
 Och solen är Hans ljus.
 Och vida världen glädes
 Att Honom prisa få;
 Och Gud är allestädes
 Och uti mig också.

"Ja, så var det!" skrek David helt lätt om hjer-
 tat, ty, utan att veta det, hade Ester sjungit just det
 som han tänkte, men ej kunde säga. Och så tog han
 sig före att göra en stor lur af näfver, sådan som vall-
 gossarna bruka tuta uti, när de söka sina kor.

"Det var högst märkvärdigt, det har jag aldrig
 kommit att tänka på", sade trollet och blef mycket fun-
 dersamt. "Skulle det verkligen vara så, att man kan
 se Gud uti alla hans verk, utan att peta sönder dem?
 Och skulle han verkligen finnas uti oss sjelfva?"

"Ja, det är säkert, det", svarade David, och i
 detsamma sken solen honom rätt i ansigtet, så att han
 måste hålla handen för ögonen.

"Men då har jag ju funnit naturens hemlighet",
 sade Gråskägg, både förlägen och häpen på samma gång.

"Ja, det kan gufar lita på", sade David, fastän han
 icke begrep det minsta af sin gufars bekymmer. Och
 så försökte han sin nya lur, så att det lät "tu! tu!" i
 skogsbackarna.

"Det var då för märkvärdigt!" sade trollet ånyo
 och kunde ej komma från sin stora förundran. "Här
 har jag nu suttit i många tusen år och benat sönder
 hela naturen och hittat ingenting annat än vissnade löf
 och förmultnade qvarlefvor, och så kommer en pojkbys-
 ting, som knappt är torr bakom öronen, och visar mig
 hvad jag söker midt för min näsa! Hur är det möjligt,
 att minsta barn kan se Gud och lösa den stora gåtan
 i lifvet, när jag, som är det allra lärdaste och visaste
 troll i världen, har gjort mig ett så otroligt besvär all-
 deles förgäfvets? Men så är det ändå, och det kan rik-

tigt förarga mig. När allt går omkring, är den lille knyffeln klokare än jag själf.“

Vid dessa ord krympte Gråskägg af bara förargelse ihop till allt mindre och mindre, och slutligen blef han en igelkott och skämdes så för barnen, att han kröp in uti berget. Men Ester hade nu fått qvastarna färdiga, och David tutade i sin nya lur, och så gingo de ut att se efter korna och getterna.

Aldrig hade skogen syntts dem så grön, aldrig hade himlen varit så blå, och aldrig hade fåglarna sjungit så vackert. Allt lefde och sjöng och sken och blomstrade rundtomkring. Hvarje djur kunde tala, hvarje träd kunde se, hvarje sten förstod dem. Det tycktes dem, som hade Gud skrivit två stora, sköna, heliga biblar åt menniskorna. I den ena har han skrivit sitt uppenbarade ord, sina tio budord och sitt saliga evangelium om vår Herre Christus och det eviga lifvet. I den andra bibeln, som ligger uppslagen för våra ögon i hela den stora naturen, har han skrivit på hvarje blad sin allmakt, sin vishet och sin eviga godhet, blott vi förstå att läsa hans skrift. Men detta förstod icke trollet Gråskägg, och derföre blef han en igelkott. Det är också förargligt att söka en sak i flera tusen år, och sedan kommer en vallgosse och hittar den som ett lingon i skogen. Men så är det i verlden, att de små barnen kunna se Gud. Och fastän de icke begripa naturens hemlighet, så känna de den i sitt hjerta, och naturens hemlighet är ingenting annat, än att Gud är allt i oss alla.

Nyårsnatten.

Det var så kallt, och stjernan brann,
Och isen frös på hafven.
En gammal, gammal gråhårsman
Har gått i natt i grafven.
Bum biumbaum, sad' klockorna;
Och Tiden sjelf var prest, ja ja;
Brandvakten bar prestafven.

Tripp! Släkten gick i procession,
Som dufvan pickar kornet.
Julbocken sjelf i hög person
Bar flor kring ena hornet.
Stjerngossen släckte ut sin dank,
Och almanackan gret sig pank . . .
Då slog det tolf i tornet.

Och just som klockan slagit tolf,
Så stod vid tornets trappa
På drifvans silfverhvita golf
En pilt i vinterkappa.
Pladask från månen i ett tag
Han föll och skrek: "se, här är jag!
Nu ärfver jag min pappa."

Julbocken fann ej vara skäl,
Att så på folk sig truga.

Han skrek: "Jag buckar dig ihjäl,
 Du lilla vinterfluga!"
 Men Tiden ropte: "håll! Den der,
 Mitt yngsta barnabarn han är.
 Låt se hyad han kan duga."

Så gick det gamla året bort,
 Att uti natten blunda;
 Och lika brokigt, lika kort,
 Ses nu det nya stunda.
 Om det ger fröjd, om det ger brist,
 Vet ingen än. Men det är visst,
 Att allt är annorlunda.

Han kommer stark, han kommer blid,
 Han står oss redan nära,
 Den nya tid, den unga tid;
 Han vill sin åker skära.
 Han frågar oss allvarligt, om
 Vi göra allt det goda, som
 Gud och vårt land begära.

Du kära barn i lifvets vår,
 Du ros i gröna hagar!
 Gud signe dig i detta år
 Och alla dina dagar,
 Att du må blifva rask och god
 Till kropp och själ och håg och mod,
 Allt såsom Gud behagar.

Då skall du grönska som en gren
 I gamla björkens krona.
 Guds nådes sol skall skär och ren
 Din unga kraft förskona.
 Och du skall rotas frisk och stark
 I fosterlandets helga mark,
 Att all dess nöd försona.

Sampo Lappelill.

En saga från Lappland.

Det var engång en Lapp och en Lappgumma. Vet du hvad det vill säga?

Lapparne äro ett folk, som bor norrom Svenskar, Norrmän och Finnar i den yttersta norden. Der man icke mera ser någon åker och någon riktig skog och ordentliga hus, utan endast stora ödsliga mossar och höga fjäll och små kojor, i hvilka man måste krypa in genom ett hål, der bo Lapparne. Deras land är ett förunderligt land. Halfva året är der nästan beständigt ljust, så att solen aldrig går ned midti sommaren, och halfva året är der nästan beständigt mörkt, så att stjernorna skina hela dagen om vintern. Tio månader om året är der vinter med slädföre, och då ser man de små Lapparne och Lappgummorna åka öfver snön i små båtar, som kallas pulkor, och der är ingen häst förspänd för pulkan, utan en ren. Har du sett någon ren? Han är till storleken som en liten grå häst, men han ser ej ut som en häst, han har höga greniga horn och lägre hals och ett vackert litet hufvud med stora klara ögon; och när han springer, går det som ett yrväder öfver berg och backar, och då knakar det i hans hofvar. Det tycker Lappgubben om, när han sitter i pulkan, och han önskar det vore så bra slädföre hela året om.

Det var, som sagdt, en Lapp och en Lappgumma. De bodde långt i Lappland på ett ställe, som heter

Aimio och ligger invid den stora floden Tenojoki eller Tana elf. Det kan du se allrahögst på Finlands karta, der också Lappmarken finnes afritad som en stor, hvit nattnössa på Finlands höga hufvud. Detta ställe är ödsligt och vildt, men Lappgubben och Lappgumman trodde så visst att man ingenstädes på hela jorden kunde få se så hvit snö och så klara stjernor och så präktiga norrsken, som der uti Aimio. Der hade de byggt sig en koja så, som *de* brukade. Träd vexa ickå mera på deras trakter, bara små, spensliga björkar, som mera likna buskar än träd, och hvar skulle de då få timmer till stugan? Derföre togo de smala, långa käppar och stötte dem ned i snön och bundo tillsamman de öfra ändarna. Sedan hängde de renhudar öfver käpparna, så att alltsammans såg ut som en grå sockertopp, och så var deras koja färdig. Men i spetsen på sockertoppen hade de lemnat ett hål, genom hvilket röken slapp ut, när de tände brasan i kojan, och ett annat hål fanns der mot södra sidan, genom hvilket man kunde krypa in och ut. Så såg lappkojan ut, och Lapparne tyckte den vara präktig och varm och mådde bra deri, fastän de icke hade annan säng eller annat golf, än den hvita snön.

Gubben och gumman hade en liten gosse, som hette Sampo, och detta betyder lycka i Lappland. Men Sampo var så rik, att han hade två namn; det var icke nog med ett. Engång hade der kommit främmande herrar i stora pelsar och hvilat i kojan. De hade med sig hårda, hvita snöbitar, som Lappgumman aldrig förr hade sett och som kallades socker. Af den söta snön gäfvö de några bitar åt Sampo och klappade honom på kinden och sade: "Lappelill! Lappelill!" Annat kunde de ej säga, efter ingen af dem kunde tala lappska. Och så reste de åter bort än längre norrut till Ishafvet och Europas nordligaste udde, som heter Nordkap. Men Lappgumman tyckte om de främmande herrarne och deras söta snö; derföre begynte hon sedan kalla sin gosse Lappelill.

"Jag tycker att Sampo är ett mycket bättre namn",

sade gubben förargad. "Sampo betyder rikedom, och jag säger dig, mor, skäm icke bort namnet! Vår Sampo skall ännu blifva Lapparnes kung och regera öfver tusen renar och femtio lappkojor. Du skall få se, mor, du skall få se!"

"Ja, men Lappelill låter så nätt", sade gumman. Och så kallade hon gossen Lappelill, och gubben kallade honom Sampo. Men det bör man veta, att gossen var icke döpt ännu, ty der fanns ingen prest den tiden på tjugu mils afstånd. "Nästa år fara vi till presten och kristna gossen", brukade gubben säga. Men nästa år blef förhinder, och resan blef ogjord, och gossen blef okristnad.

Sampo Lappelill var nu en liten knubbig pojke om sju eller åtta år, med svart hår, bruna ögon, trubbig näsa och bred mun, alldeles som pappa sjelf, men i Lappland ansågs det som ett skönhetsmärke. Sampo var ingen klen karl för sina år: han hade sina egna små skidor, med hvilka han dansade ned för de höga backarna vid Tana, och sin egen lilla ren, som han spände för sin egen pulka. Ritseh, du skulle ha sett huru snön yrde omkring honom, när det bar af på isen och genom de höga drifvorna, så att der icke syntes af hela pojken mer än en liten tofs af hans svarta lugg!

"Jag kan aldrig bli väl till mods, innan gossen blir döpt", sade Lappgumman. "Vargarna kunna taga honom en vacker dag der på fjällen. Eller råkar han ut för Hiisis ren med de förgyllda hornen, och Gud nåde den stackare, som då ej är döpt!"

Sampo fick höra de orden och begynte fundera hvad det kunde vara för en ren, som hade förgyllda horn. "Det måste vara en präktig ren", sade han. Den borde jag engång få köra med och fara till Rastekais!" — Rastekais är ett mycket högt och ödsligt fjäll, som synes på fem eller sex mils afstånd ända till Aimio.

"Understå dig att prata så dumt, du öfverdådiga pojke?" bannade modren. "På Rastekais är trollens rätta bo, och der bor Hiisi."

"Hiisi, hvem är det?" frågade Sampo.

Gumman blef förlägen. "Så den pojken har öron!" tänkte hon vid sig sjelf. "Hvarföre skall jag också tala om sådant der i hans närvaro? Men det kan vara så godt, att han blir snäst för Rastekais." — Och så sade hon: "kära Lappelill, far aldrig till Rastekais, ty der bor Hiisi, den store fjällkungen, som äter en ren i hvar munsbit och slukar små gossar som myggor!"

Sampo såg vid dessa ord mycket fundersam ut, men teg helt stilla. Inom sig tänkte han: "det vore minsann märkvärdigt att engång få se en sådan bjesse, som fjällkungen, — men bara på långt håll!"

Det var nu redan tre eller fyra veckor efter jul, och ännu var det alldeles mörkt i Lappmarken. Der fanns ingen morgon, middag eller qväll, endast beständig natt, och månen lyste, och norrskenet sprakade, och stjernorna brunno klara hela dygnet om. Sampo fick ledsamt. Det var så länge sedan han sett solen, att han nästan glömt hur hon såg ut, och när någon talade om sommaren, mindes ej Sampo annat, än att det var då, när myggorna voro så stygga och ville alldeles äta upp honom. Derföre tyckte Sampo att sommaren kunde så gerna vara för alltid borta, endast det blef så ljust, att man kunde gå bra på skidor.

En dag vid middagstiden (fastän det var mörkt) sade Lappgubben: "kom hit, så skall du få se något!" Sampo kröp ut ur kojan och såg styft åt söder, dit fadren pekade. Då såg han en liten röd strimma längst ned på himmelen. "Vet du hvad detta är?" frågade Lappgubben.

"Det är södersken", sade gossen. Han hade god reda på väderstrecken och visste väl att man ej kunde se norrsken i söder.

"Nej", sade gubben, "det är solens förebud. I morgon eller öfvermorgon få vi kanhända se solen sjelf. Se bara, huru märkvärdigt det röda skenet lyser på toppen af Rastekais!"

Sampo vände sig vesterut och såg huru snön på långt afstånd färgades röd på den mörka, dystra toppen

af Rastekais, som han ej sett på länge. Strax rann det honom ånyo i hågen, huru rysligt förtjusande det vore att på långt håll se fjällkungen.

Sampo begrundade saken hela dagen och halfva natten. Han skulle sofva, men kunde icke. "Nej", tänkte han, "det vore då alldeles för märkvärdigt att engång få se fjällkungen!" Och vid det att han tänkte och tänkte, kröp han slutligen helt tyst ur renfällan, der han låg, och ut genom dörrhålet. Det var så kallt, att stjernorna gnistrade och snön knarrade under fötterna. Men Sampo Lappelill var ingen klemig karl, och sådant bekymrade honom icke det minsta. Dessutom hade han skinnjacka, skinnbyxor, lappskor, skinnmössa och skinnvantar. Så utrustad såg han på stjernorna och undrade sjelf hvad han nu skulle göra.

Då hörde han ej långt derifrån sin lilla ren skrapa i snön. "Än om jag skulle köra en smula?" menade Sampo.

Sagdt och belagdt. Sampo spände renen för pulkan, som han var van att göra, och åkte ut med en fart på det stora ödsliga snöfältet. "Jag vill köra ett litet stycke mot Rastekais, bara ett litet stycke", tänkte han vid sig sjelf. Och så bar det af öfver den frusna elfven och sedan åter upp på den andra stranden af Tana, och då var Sampo på konungariket Noriges område, eftersom Tana elf utgör gränsen. Men det begrep icke Sampo.

Du, som läser denna sagan om Sampo Lappelill, har du någonsin sjungit: "Spring, min snälla ren?" Känner du den präktiga visan af den käre, gode biskop Franzén, som hela Sverige och hela Finland älska, och har du sett titelbladet på fjärde delen af hans sköna visor? Der ser man Lappgossen köra med sin ren öfver snön, och det är just Sampo Lappelill. Just så satt också han och sjöng för sjelf:

"Dagen är så kort,
Vägen är så lång,

Spring du vid min sång,
 Låt oss skynda bort!
 Här är ingen ro,
 Här blott ulfvar bo.“

Och när Sampo sjöng, såg han vargarna springa som grå hundar i mörkret kring släden och nappa efter renen, men det brydde Sampo sig icke om. Han visste väl, att ingen varg var så flink på fötterna, som hans snälla ren. Huj, så det bar öfver backar och stegar, så att det susade kring öronen! Sampo Lappelill lät det gå bara. Knapps, lät det i renens hofvar, och månen på himmelen sprang i kapp med renen, och de höga fjällarna tycktes springa bakåt, men Sampo Lappelill lät det gå bara. Det var roligt att köra, och det var allt hvad han tänkte på.

Då hände sig i en knapp vändning utför en backe, att pulkan stjelpte och Sampo föll ur och blef liggande i snödrifvan. Men renen märkte det icke, utan trodde att Sampo ännu satt qvar i pulkan, och så sprang renen sin väg, och Sampo fick munnen full af snö, så att han ej kunde ropa ptrrroh! ptrrroh! (fastän det brukas för hästar, men icke för renar)! Der låg han som en fotlös fjällråtta midt i mörka natten och midt i den stora, omätliga ödemarken, der ingen menniska bodde på flera mils afstånd.

Sampo blef något häpen i början, det kan man ej undra på. Han kraflade sig upp ur snön och hade ej stött sig det minsta, men hvad hjälpte det honom? Så långt han kunde se i det svaga månskenet, såg han rundtomkring sig endast drifvor och snöfält och höga berg. Men ett berg reste sig högt öfver alla andra, och Sampo förstod, att han nu var vid Rastekais. Med ens rann det honom i hågen, att här bodde fjällens grymme konung, som åt renar i en munsbit och sväljde små gossar som myggor. Då blef Sampo Lappelill rädd. Ack, huru gerna hade han nu velat vara hemma igen hos far och mor i den varma kojan! Men huru skulle han komma dit? Och skulle ej fjällkungen derförinnan

hitta honom i drifvan och uppsluka honom med byxor och vantar, som en annan liten myggstackare?

Ja, nu satt Sampo Lappelill der allena i snön och mörkret på Lapplands öde fjäll. Och det var så underligt och så hemskt, när han såg framför sig den höga, svarta skuggan af berget Rastekais, der fjällkungen bodde. Det hjälpte allsintet att han satt der och gret, ty alla hans tårar fröso på ögonblicket till is och trillade som ärter ned på hans lilla ludna renskinns-tröja. Derför tyckte Sampo det var onödigt att gråta och steg upp ur snödrifvan, för att springa sig varm.

"Stadnar jag här, så fryser jag ihjäl", sade han till sig sjelf. "Nej, då går jag hellre till fjällkungen. Äter han upp mig, så äter han upp mig. Men jag vill säga till honom, att han hellre må äta upp vargarna här på fjället; de äro fetare stekar än jag, och han har mindre besvär med pelsen."

Derpå tog Sampo sig för att klifva uppför det höga berget. Han hade ej klifvit långt, innan han hörde något tassa i snön, och strax derpå sprang en stor lurfvig varg vid hans sida. Det klack uti Sampos lilla lapphjerta, men han beslöt att låtsa som vore han icke det minsta rädd. "Låt bli att springa i vägen för mig!" ropade han till vargen. "Jag har ärende till fjällkungen, och akta din pels, om du gör mig något för när!"

"Nå, nå, lagom brådt!" sade vargen, ty på Rastekais kunna alla djur tala. "Hvem är du, lilla pyssling, som kafvar dig fram i snön?"

"Jag heter Sampo Lappelill", svarade gossen. "Och hvem är du?"

"Jag är fjällkungens öfverste mästervarg", svarade odjuret, "och jag har lupit kring bergen för att hopkalla hans folk till den stora solfesten. Efter du har samma väg som jag, kan du sätta dig upp på min rygg, så får du rida till fjället."

Sampo betänkte sig icke länge, utan klef på vargens lurfviga pels, och så bar det af i galopp öfver klyftor och bråddjup. "Hvad vill det säga: solfesten?" frågade Sampo.

“Vet du icke det?” sade vargen. “När här hela långa vintern varit mörkt uti Lappland och solen för första gången stiger ånyo på himmelens fäste, då fira vi solens högtid. Då samlas alla djur och alla troll i hela norden till Rastekais, ooh den dagen får ingen göra den andra illa. Det var din lycka, Sampo Lappelill; ty annars, ser du, hade jag längesedan ätit upp dig.”

“Råder här samma lag för fjällkungen också?” frågade Sampo.

“Det förstås”, sade vargen. “En timma före solens uppgång och en timma efter dess nedgång vågar fjällkungen sjelf ej kröka ett hår på dig. Men akta dig du, när timman är slut, ty är du då ännu qvar på fjället, så rusa etthundratusen vargar och tusen björnar öfver dig, och fjällkungen griper den som han först får fatt, och då är det snart förbi med Sampo Lappelill.”

“Kanske du är så beskedlig och hjälper mig tillbaka igen, när här blir fara å färde?” frågade Sampo med klappande hjerta.

Vargen begynte skratta (ty på Rastekais kunna vargarna skratta). “Inbilla dig aldrig det, kära Sampo”, menade han. “Jag skall tvärtom blifva den första, som hugger tag uti dig. Du är en fet och duktig pojke; jag märker att du har laggt uppå hullet af renmjölk och renost. Du skall smaka mig präktigt till frukost på morgonqvisten.”

Sampo funderade, om det ej vore så godt att genast hoppa från vargens rygg, men det var numera för sent. De hade redan kommit till fjällets topp, och der såg man något förunderligt. Der satt den store fjällkungen på sin thron af skyhöga klippor och skådade långt ut öfver berg och dalar i natten. På sitt hufvud bar han en mössa af hvita snömoln; hans ögon voro som fullmånen, när den går upp öfver skogen; hans näsa var som en bergstopp; hans mun var som en bergsklyfta; hans skägg var som en tofs utaf långa istappar; hans armar voro så tjocka som gröfsta fura på fjället; hans händer voro som granruskor; hans ben och fötter voro som kälkbackar om vintern, och hans vida pels

var som ett berg af snö. Men frågar du huru man här kunde se fjällkungen och hans folk midti natten, så må du veta att snön blänkte allt rundtomkring, och vidt öfver himmelens båge sken det grannaste norr-sken, som upplyste nejden.

Rundtomkring fjällkungen sutto millioner bergstroll och tomtegubbar, så grå och små, att när de trippade på skaran, syntes ej större spår efter dem, än efter en ekorre. De hade samlats här ifrån verldens yttersta ändar, från Nowa Zemla och Spetsbergen och Grönland och Island, ja från sjelfva Nordpolen, för att tillbedja solen, såsom vildarne af fruktan tillbedja det onda väsendet, ty trollen tycka alldeles icke om solen och skulle helst önska att hon aldrig mer ginge upp, när hon en gång har sjunkit bakom de ödsliga fjällen. Och längre borta stodo der Lapplands alla små och stora djur i långa, täta rader, tusende och åter tusende, från björnen, vargen och filfrasen, ända till den fromma renen, den lilla fjällrättan och den flinka renloppan, men myggorna hade förhinder, de hade frusit ihjäl.

Allt detta såg Sampo Lappelill med mycken förundran och klef så oförmärkt ned ifrån mästervargens rygg och gömde sig bakom en stor kullersten, för att se hvad der vidare månde blifva af.

Fjällkungen reste sitt höga hufvud, så att snön yrde omkring honom, och se, då sken det granna norr-skenet som en glöria kring hans panna. Det for ut i långa, stjernformiga, blekröda strålar öfver den blå natt-himmelen; det sprakade och det susade, som när elden i skogen slingrar sig upp i furornas kronor; det vidgades och drog sig åter tillsammans; det tätnade och det bleknade ömsom, så att den ena ljusglimten efter den andra for som en il öfver de snöiga fjällen. Och det roade fjällkungen. Då klappade han sina isiga händer, så att det dånade som åskor i bergens ekon, och trollen pepo af glädje, och djuren allt rundtomkring skreko af förskräckelse. Men det roade fjällkungen allt mera, så att han ropade högt öfver ödemarken: "Så skall det

vara! så skall det vara! Evig vinter och evig natt! Det tycker jag om."

"Ja, så skall det vara! så skall det vara!" skreko trollen med full hals, ty alla tyckte mera om natten och vintern, än om sommarn och solskenet. Men ibland djuren uppstod der mycket mummel, ty alla rofdjuren, och fjällråttorna med dem, tyckte som trollen, men renarna och de öfriga skulle icke haft något emot sommaren, om de ej med detsamma ihågkommit Lapplands myggor. Endast den lilla renloppan ville ha sommar utan förbehåll, och derföre pep hon så högt hon förmodade: "herre konung, vi ha ju kommit hit, för att vänta på solen!"

"Vill du tiga, du usla kryp!" röt isbjörnen bredvid henne. "Det är bara en gammal sed att vi samlas här. Men i år blir det lustigt, i år blir solen för alltid borta; solen har slocknat, solen är död!"

"Solen har slocknat! Solen är död!" mumlade alla djuren, och det gick en rysning genom hela naturen. Men trollen från nordpolen skrattade så, att mössorna flögo af dem. Och den store fjällkungen upphof sin dunderstämma och ropade ånyo öfver ödemarkerna: "Så skall det vara! Så skall det vara! Solen är död. Hela verlden skall falla ned och tillbedja mig, den eviga vinterns och nattens konung."

Detta förtretade Sampo Lappelill, der han satt bakom kullerstenen. Han steg fram och ropade med sin lilla näsvisa näbb: "du ljuger, fjällkung, du ljuger, så lång du är! I går såg jag solens förebud uti skyn, och solen är icke död. Ditt skägg skall smälta ännu, när det lider mot midsommar."

Vid dessa ord mörknade fjällkungens panna som ett svart moln, och han glömde lagen och lyftade sin förfärliga långa arm, för att krossa Sampo Lappelill. Men i detsamma bleknade norrskenet, och en röd strimma sprang upp på himmelen och lyste fjällkungen midti hans frostiga ansigte, så att han plötsligt förbländades och lät armen falla. Och då såg man solens gyllene rand lyfta sig långsamt och majestätiskt öfver randen

af horisonten och upplysa fjällen, ödemarkerna, drifvorna, klyftorna, trollen, djuren och den lille manhaftige Sampo Lappelill. Med ens blef der ett skimmer i snön, som hade många millioner rosor regnat ned öfver den, och solen sken uti allas ögon och ända ned uti allas hjertan. Äfven de, som mest hade gladt sig att solen var död, blefvo nu innerligen glada öfver att åter få se henne. Det var för löjligt att se trollens förundran. De bligade på solen med sina små, grå ögon under sina röda nattmössor och betogos emot sin vilja af en sådan förtjusning, att de ställde sig på hufvudet i snön, och den store, förskräcklige fjällkungens skägg begynte smälta och droppa ned i en rinnande bäck öfver hans vida jacka.

Men när alla hade sett en stund med så olika glädje på solen, var den första timman nästan förliden, och Sampo Lappelill hörde en af renarna säga till sin lilla renkalf: "kom, kom, kära barn, nu måste vi bort, ty annars blifva vi uppätta af vargarna!" — Då mindes äfven Sampo hvad honom förestod, om han längre dröjde. Och efter han såg bredvid sig en präktig ren med granna, förgyllda horn, så besinnade han sig ej länge, utan hoppade upp på renens rygg, och så bar det af i sporrsträck ned utför fjällets branter.

"Hvad kan det vara för ett underligt sus, som höres bakom oss?" frågade Sampo efter en stund, när han litet hämtade andan efter den häftiga ridten. — "Det är de tusen björnarna, som lufsa efter oss, för att uppsluka oss", svarade renen. "Men var icke rädd: jag är fjällkungens egen förtrollade ren, och ingen björn har ännu naggat mig uti hälarne."

Så redo de åter en stund. Då frågade Sampo: "hvad kan det vara för ett underligt flåsande, som höres bakom oss?" — Renen svarade: "det är de hundratusen vargarna, som sätta i fullt galopp efter oss, för att sönderslita dig och mig. Men var icke rädd: ingen varg har ännu sprungit i kapp med mig uti fjällarnas ödemarker."

Åter redo de en stund; då sade Sampo Lappelill:

“månne åskan går här i fjällen bakom oss?” — “Nej”, sade renen och begynte darra i alla leder, “det är fjällkungen sjelf, som stiger med jättesteg efter oss, och nu är det förbi med oss båda, ty honom kan ingen undkomma.” — “Gifves då intet råd?” sade Sampo. — “Nej”, sade renen, “här finns ej någon annan räddning, än att försöka, om vi möjligen hinna till prestgården derborta vid Enare sjö. Komma vi dit, så äro vi räddade, ty fjällkungen har ej någon makt öfver de kristna.” — “Ja”, sade Sampo: “Spring, min snälla ren, öfver berg och fält, så skall jag gifva dig guldhafre att äta ur silfverkrubba!”

Och renen sprang och sprang för brinnande lif, och just när de hunnit in uti prestens stuga, var fjällkungen redan på gården och bultade så hårdt på dörren, att alla trodde hela huset ramla i stycken. “Hvem är der?” sade presten.

“Det är jag!” svarade dunderstämman ute på gården. “Låt upp för fjällkungen! Här är ett odöpt barn, och alla hedningar höra mig till.”

“Vänta litet, tills jag får min kaftan och min krage uppå mig, för att värdigt emottaga en så förnäm herre!” svarade presten innanför. — “Må gå”, röt fjällkungen; “men skynda dig, annars sparkar jag sönder väggen i huset.” — “Strax, strax, nådige herre!” svarade presten.

Men i detsamma tog han en skål vatten derinne och döpte Sampo Lampelill till en kristen menniska i Guds faders och sons och den helige andes namn.

“Nå, är det ej färdigt ännu?” röt fjällkungen och lyftade redan sin förfärliga fot, för att kullstörta huset. Men då öppnade presten sjelfmant dörren och sade: “vik hädan, du nattens och vinterns konung, ty med detta barnet har du intet mera att skaffa! Guds nådes sol skiner nu öfver Sampo Lappelill, och han hör icke mera dig, utan Guds rike till!”

Då förgrymmades fjällkungen så öfvermåttan, att han på stället sprack sönder i ett förskräckeligt yrväder, och det begynte snöga så tätt, så tätt, att snön gick ända upp öfver taket på prestgården och alla vän-

tade att finna sin graf uti drifvorna. Presten ensam var lugn och läste sina böner ur den heliga boken och bidade morgonstunden. Och när morgonen kom, sken solen på snön, och snön smälte undan, och prestgården var räddad, men fjällkungen var försvunnen, och ingen vet säkert, men alla förmoda, att han ännu lefver och regerar på Rastekais.

Sampo Lappelill tackade den gode presten och fick af honom låna en pulka. Derpå spände Sampo renen med guldhornen för prestens pulka och for så hem igen till sin fader i Aimio. Och der blef stor glädje, när Sampo Lappelill kom så oförmodadt tillbaka. Men huru Sampo sedan blef en stor herre, som matade sin ren med guldhafre ur silfverkrubba, det är en annan historia, som nu är för lång att berätta. Det sägs, att Lapparne från den tiden icke mera uppskjuta, som förr, från år till år att föra sina små barn till dopet, ty hvem ville gerna se sina barn uppättna af den förskräcklige fjällkungen? Sampo Lappelill vet hvad detta vill säga. Han vet hur det är, när åskan höres i fjällen.

Under Björkarna.

Under björkarnas sus
 Är vår faders hus.
 Der så lefva vi trygga,
 Timra och bygga
 Och plöja och så under himmelens ljus.
 Friska och unga
 Vågorna gunga,
 Sorla och sjunga
 Borta vid stranden sitt glädtiga brus.

Under björkarnas blad,
 Der jag lekte glad,
 Sjöng vår moder sin visa,
 Sjöng till att prisa
 Sin Gud i den strålande morgonens bad.
 Löfvade, prydda
 Grenar beskydda
 Troget vår hydda,
 Nicka sin helsning åt vågens najad.

Uti björkarnas gren
 Är en liten en:
 Fjädrad sångaren svingar
 Lätt på små vingar
 Och qvittrar sin drill uti vårsolens sken.

Aftonen randas,
Dofterna blandas,
Blommorna andas
Svalkan af natten, så frisk och så ren.

Såsom björken så grön
Och så ljus och skön
Finns ej krona i Norden.
Fädernejorden
Har gifvit åt honom sin fågning till lön.
Här vill jag strida,
Glädjas och lida,
Hoppas och bida
Lefnadens qväll vid den blånande sjön.

Neckrosen.

Var du någonsin i sommar derborta vid den lilla holmen, der de vackra björkarna gunga för vinden och der vattnet är så klart, så klart, att man kan se girsarna simma öfver den hvita sanden på botten? Var du der, så såg du säkert den stora grå klippan vid stranden och den hvita neckrosen vid klippans fot, hon som hvar afton drog sig tillsamman och gömde sin blomma under de gröna bladen. Mången trodde att hon var förlofvad med solen, ty hvar morgon helt bitida öppnade hon åter sitt klara blomsteröga och såg så snöhvīt och oskyldig upp mot himmelens ljus. Men så förmåten var icke neckrosen, att hon skulle tänka på en så förnäm fästman, som stod så högt öfver henne och dessutom var så mycket äldre än hon, att hon icke ens vågade kalla honom gufar. Nej, vasserra, neckrosen såg icke så högt i verlden. Hon hade blifvit god vän med den unga björken, som stod der närmast stranden och lutade sina långa hängande lockar öfver vattnet, der neckrosen beständigt samm på ytan, utan att simma bort från sin rot.

Neckrosen var icke blott vacker, hon var äfven god och ödmjuk, hvilket vill säga något förmer. Derföre tyckte alla om henne, och så kom det sig, att hon fick friare, en hel bataljon. Der stod ett sällskap vass icke långt ifrån henne, och ett af vass-stråen bugade sig beständigt för henne, bara der gick en aldrig så

liten vindkåre öfver sjön. "Allerödmjukaste tjenare", sade vassen till henne och bugade så djupt, att han nästan rörde med toppen vid vattnet. Men neckrosen tyckte icke om en sådan ödmjukhet, som bara sitter i ryggen, ty hon märkte att vassen deremellan kunde vara dryg och högfärdig mot de små mörtarna, som simmade omkring honom och gjorde sina piruetter i solskenet.

Då var en annan friare mera styf uti ryggen, och det var en påle vid stranden, der den gamle fiskaren brukade fästa sina nät, att icke vågorna skulle skölja bort dem. Pålen stod beständigt kapprak och gick aldrig ur vägen hvarken för folk eller kräk, och alltjemnt var han i gräl med den ena eller andra, som kom honom för nära. Det tyckte neckrosen icke heller om, ty hon var saktmodig och förliklig och trätte icke gärna med någon, icke ens med den gamla båten, som i en knapp vändning rodde öfver henne, när det så passade sig.

Tredje friarn var sjelfva den stora klippan, som kallades Råmärket, för det att der var rån eller gränsen mellan två byars område. Alla vackra dagar, när solen lyste, blef råmärket helt varmt i sitt stenhjerta, medan det stod och betraktade neckrosen; men det var så förskräckligen gammalt, det hade sina sextusen år på nacken, och mossan vexte ut genom alla dess remnor. Neckrosen hade en grufveligt stor respekt för råmärket, men icke var det derföre sagdt, att hon ville gifta sig med det. Det hade varit att drifva respekten för långt.

Kort sagdt, neckrosen höll en smula af den unga gröna björken, som alltid nickade så vänligt åt henne, när han speglade sig i vattnet, och det gjorde han nästan för ofta, men det var för det att han der såg sin bild i vattenspegeln helt nära den hvita flickan, hans lilla neckros.

Jag har glömt att säga hvem neckrosen egentligen var. Hon var den gamla Neckens yngsta och mest älskade barn, och han hade vaggat henne på sina armar, när hon var liten, och ännu ofta lyftade han henne på

sin breda skullra, när han dök upp ur djupet uti de klara morgonvågorna. Och när det blef qväll och solen sjönk i hafvet och neckrosen gömde under bladen sin hvita krona, då sjöng den gamla Necken sina visor för henne, och hon gungade sakta, helt sakta på vågen, till dess att hennes ögon slötos och hon drömde sina ljusa somnadrömmar om allt vackert på jorden.

“Kom mig icke för nära, ditt gamla sjöspöke!” morrade pålen åt Necken. Men vassen, som alltid var färdig att ställa sig in hos de förnäma, krökte sig i de sirligaste bugter, i det han beständigt hviskade: “mjukaste tjenare, eders höga nåde! Allerödmjukaste tjenare!”

“Bry dig icke om de der narrarne”, sade råmärket till Necken, ty de voro gamla bekanta. “Du kan flytta din lilla flicka hit upp till mig, så mår hon som perla i guld”, sade råmärket.

“Allt skall man höra!” sade Necken och skrattade, så att vattnet yrde kring skägget. “Jo, det skulle just passa sig, att flytta min hvita blomma upp i ditt mossbo!”

“Nå-nå”, sade råmärket, hvad gör det, om jag är några tusen år gammal? Jag är åtminstone stadig och mogen och blåser icke bort med hvar vindpust, som de andra gloparne.”

“Nej”, sade Necken, “låt de der grillerna vara, och låt oss vara goda vänner ändå.”

Men råmärket, pålen och vassen hade nu engång fått i sitt hufvud, att en af dem skulle nödvändigt hafva den hvita neckrosen till sin fru. Råmärket väckte en natt den unga öfverdådiga sydvestvinden, som lagt sig att sofva vid foten af klippan, och sade till honom: “efter du tagit nattqvarter hos mig, så är det billigt att du gör mig en tjenst.” — “Hvad då?” sade sydvesten. — “Jo, när solen går upp i morgon, bör du blåsa af alla krafter, så att du blåser omkull den gröna björken här nära vid stranden, ty det är för hans skull, som neckrosen aldrig i tiden vill bli min fru.”

“Må göra”, sade sydvesten. “Jag har knäckt ce-

drar och palmer som svafvelstickor; hvarföre skulle jag ej knäcka en liten simpel björk?"

Vassen åter företog sig att tala med hafsvågen, som kom helt sömnig och sakta i blanka dyningar in genom sundet. "Allerödmjukaste tjenare, mitt nådiga hafstroll", sade han. "Var så god och gör mig en liten tjänst i förbifarten."

"Nå, hvad skulle det vara?" gäspade vågen.

"Var så god och hvälf upp på stranden här nära och slå omkull den gröna björken der! Det är för hans skull den lilla neckrosen aldrig i tiden vill bli min fru."

"Må göra", sade vågen. "Jag har bortsköljt skogar och städer; det är en småsak för mig att bortsopa en sådan liten björkspoling. Men nu är jag sömnig; vi kunna vänta med den saken till i morgon."

"Allerunderdånigaste tjenare", sade vassen.

Pålen hade också ondt i sinnet mot björken och företog sig att krångla rätt illmarigt med fiskaren, som just samma afton knöt sina nät vid honom. "Du din skampåle", sade fiskaren förargad, "vill du låta bli att rifva sönder mitt nät?"

"Rår jag för det att jag är så qvistig?" svarade pålen. "Här bredvid står en björk, som skulle passa dig mycket bättre. Hugg ned honom i morgon, och stick honom i sjön."

"Det kan du kanske ha rätt i", sade fiskaren. "Jag vill tänka på den saken i morgon."

Så gick qvällen förbi, och det blef natt, och neckrosen slöt åter de hvita bladen omkring sin hvita krona, och björken stod helt grön af förtjusning och betraktade henne i den fina vackra skymningen af den första augustinatten. Ingen af dem anade något ondt, och neckrosen sof som ett godt barn. En stor gul nattfjäril, som hade hört hvad klippan, vassen och pålen förehade, surrade bekymrad kring björken, men björken märkte det icke. Han hade annat att göra, han tyätade sig i daggen, som regnade i små klara perlor öfver honom, och tänkte blott på att bli riktigt fin och

snygg, tilldess att neckrosen åter skulle öppna sina oskyldiga blomsterögon.

Det dröjde ej heller länge, innan en röd strimma syntes långt i nordost och hela nejden begynte ljusna. Men den röda strimman blef allt rödare och bjertare, tilldess att hela den norra och östra himmelen stod uti stark brand och skyarna tycktes spruta eld.

Fiskaren råkade vakna och tittade ut genom fönstret i kojan. "Åhå", sade han förundrad, "i dag få vi en duktig storm; det är bäst att jag skyndar mig ut att berga näten."

Men ännu var det alldeles lugnt, ja så lugnt, att icke en enda af björkens gröna lockar rördes uti den svala morgonluften. Neckrosen började öppna sin slutna krona och helsade ännu med sömnen i ögonen godmorgon på björken. Aldrig hade hon sett björken så fin och präktig, och aldrig hade björken sett henne så innerligt trefflig. De voro så hjertans glada och lyckliga, och just i detsamma rann solen upp bakom det röda molnet och såg välsignande på dem i deras unga oskyldiga lycka i den tidiga morgonstunden.

Då ruskade klippan otåligt på sin nattgäst, den vilda sydvesten, som snarkade i det mjuka gräset. "Upp till arbete, och ligg ej här!" sade råmärket.

"Låt mig vara i fred!" sade sydvesten och rättte ut sina stora, molniga vingar, dem han bredt som ett täcke öfver sig. Men klippan gaf honom ingen ro. "Nå, så skall jag också flyga, så att det sjunger dig om öronen", sade sydvesten förargad och yrvaken, och med ett språng var han upp i luften, så att det hven uti skogstopparna.

Den morgonen var han rätt i sitt vilda lynne, den galna sydvesten. Det dröjde icke länge, innan himmelen förmörkades af hans ofantliga vingar och det hvita skummet började fräsa öfver hafvets yta. Men björken och neckrosen märkte ännu ingenting. De roade sig att skicka helsningar till hvarandra med en liten förgylld trollslända, som flög öfver vattnet från den ena till den andra.

Stormen tog till, det knakade i träden, det yrde kring sjön och det fräste kring klipporna, som om hundratusende kattungar hade råkat i krig med hundratusende hundvalpar. Vågorna begynte rusa in genom sundet, så att den lilla ödmjuka vassen blef helt illa till mods och bugade och vred sig i tusende bugter för att slingra sig genom. Det var kanske dumt gjort af mig att narra hafstrollen hit, tänkte han vid sig sjelf. Men det var för sent att ångra sig nu. Der såg han redan på afstånd ett helt berg af vatten och fradga rulla fram emot sundet. "Der kommer han, der kommer min våg!" skrek vassen förskräckt. Och med detsamma rullade vattenberget öfver honom och ryckte honom lös från sin rot, och det sista han sade här i verlden var: "mjukaste tjänare!"

Bättre gick det ej heller den krångliga pålen. Han satte sidan emot och knuffades i det längsta och ropade hurtigt "vet hut" åt vågorna. Men när den stora hafsvågen kom, då var det förbi med pålen. Knapps, så brast han med ens midt i tu och slungades långt bort bland skummet och vågorna.

Råmärket, som sett så många stormar i sina dagar, stod helt tryggt under allt detta oväsande och skratade i sitt stenhjerta åt förstörelsen rundtomkring. Det märkte icke att sydvesten i sitt raseri hade väckt den majestätiska åskan, som sof uti molnen. Ritsch, så blinkade der en lång, hvass, förfärlig blixst öfver hela himmelens hvalf och träffade klippan och klöf dess tusenåriga stenhjerta midt i tu, och der låg råmärket!

Gamla Necken hade fullt göra den dagen hemma hos sig, ty vågorna gingo så rasande öfver silfvertaket af hans korallslott, att han hvart ögonblick måste spika fast taklisterna. Men när det blef qväll och den starka sydvesten flugit sin kos och vändt sig till sunnan och lugnat (ty sydvesten sjelf brukar aldrig lugna), då gick Necken ut ur sitt slott för att se efter sin lilla, älskade, hvita ros. Och då fann han henne med den späda stjelken bruten och den hvita kronan krossad vid björkens rot, men man kunde ännu se på hennes snöhvita

kind och hennes vackra vissnade blad, att hon blifvit bruten uti sin sällhets ögonblick, när hennes unga blomsterhjerta var fullt af frid, glädje och oskuld. Då gret den gamla Necken, så att tårarna trillade stora som sparfägg ned i hans långa skägg, och så gömde han neckrosen i jorden vid björkens rot. Och björken gret, så att det regnade från hans lockar; och den förgyllda trollsländan gret, så att hon gret bort sina guldögon och blef blind; och daggen gret, så att hela ängen var våt, och den klara aftonsolen gret uti molnet, så att en stor grann regnbåge stod öfver den gröna skogen.

Men råmärket kunde ej gråta, om det också haft lust dertill, ty det hade spruckit itu, och vassen låg vissnad vid klippans fot. Den gamla fiskaren sökte sin påle förgäfves och funderade smått på att hugga kull björken för att göra sig en ny, men då tyckte han det var skada på ett så vackert träd och lät björken stå, hvilket var hederligt gjordt af fiskaren, eller hur?

Nästa vår står der kanske en ny neckros vid björkens fot invid holmens strand. Det är den döda neckrosens lilla barn, och få se, om det blir så vackert och oskyldigt, som sin mamma.

Höstvisa.

Om hösten är det nog så bra,
 Då samla vi i ladorna
 Och baka, baka bulle.
 Hvem skall den bästa bullen ha?
 Jo, mamma vid sin rulle.

Och barnen små

Se glada på

Och sjunga så:

Hå hå, hå hå!

Om hösten är det nog så bra,
 Då få vi baka bulle.

Visst brusar det i skog och mark,

Och stormen är så stark, så stark,

Och sjön är hvit som dufvan.

Och far, han hugger träd och bark,

Och lingen är' på tufvan.

Och barnen små

Vid brasan stå

Och sjunga så:

Hå hå, hå hå!

Visst brusar det i skog och mark,

Men det är varmt i stugan.

En Saga om sju syskon.

Vill du höra en ganska liten saga om sju syskon? Den hände sig långt upp i norr, och det kan vara detsamma hvar, ty goda barn finnas öfverallt i verlden, och öfverallt stå de heliga englar vid deras sida, och öfverallt ser Guds milda fadersöga förbarmande ned på de små barnen i denna verldens villor.

Der voro på ett ställe sju syskon. När det sista gången var jul, lekte de alla glada tillsamman och hade sin julgubbe och sina julklappar och dansade kring sin julgran. Och när de blefvo trötta, knäppte de sina små händer och bådo innerligen att Gud måtte bevara dem för allt ondt och alla frestelser uti verlden, och så somnade de uti Jesu namn.

Och efter den natten var julnatt, sjöngo de osynliga, heliga englar hela natten igenom högt ofvanför de svarta vintermolnen: "Ära vare Gud i höjden och frid på jorden och åt menniskorna en god vilje!"

Men när barnen läst välsignelsen, frågade en af syskonen: "hvad vill det säga, *evig frid*?"

"Det kan ej sägas, det måste kännas", svarade modren och sökte förklara dem det. Men de förstodo det icke rätt.

När det nu blef påsk, ja redan länge förut, voro af de sju syskonen endast tre kvar på jorden, ty Gud Allsmäktig hade inom kort tid tagit fyra af dem bort ifrån all sorg och all frestelse uti verlden. Georg,

Bertha, Ossian och den minste i vaggan hade blifvit trötta att leka och gråta på jorden och knäppt sina händer för sista gången till bön och somnat i Jesu namn till den eviga hvilan. Och Georg, som var den äldste bland dem och den siste som Gud tog till sig, hade redan vetat mer än de andra om Guds rike och frågat engång, den sista dagen han lefde, om också han, som redan var större, skulle komma till de andra små barnen, som höra Guds rike till. Och när man hade sagt honom att det var allt visst och säkert, efter han så gerna önskade det och trodde på Guds oändliga nåd, så hade han så nöjd lagt sitt sjuka hufvud ned och somnat så stilla bort, att icke ett enda spår af smärta mera var kvar på hans vackra, förklarade ansigte, utan endast ett ljufvligt uttryck af frid, som inga stormar i verlden mera störa.

Då hade de tre systrarna, som ännu voro kvar, gråtit sina ögon röda, och när de sågo Berthas dokor, eller Georgs och Ossians små trädhästar, som stodo alla i rad på deras gamla ställe, då greto de än mer och tyckte sig vara så ensamma, fastän de voro tre tillsammans.

Men Guds englar i himmelen visste nog hvarför allt skett, och de greto icke, de logo så mildt och godt, som endast de saliga le. De sutto en qväll på den klara stjernans rand, och de fyra nykomna barnen sutto i hvita kläder midt bland dem och sågo ned till deras kära, som sörjde på jorden. Men när Georg såg huru de greto, vaknade englahjertat uti hans bröst, och han sade till englarna: "låt mig gå ned på en liten stund, för att säga dem huru utesägligt lyckliga vi äro häruppe i Jesu famn!"

Då svarade englarna vänligt och allvarsamt: "det är icke tillåtet, ty de kunna läsa det allt i Guds ord."

Men Georg sade: "låt endast en fläkt af min andedräkt gå öfver bibelns blad, som ligger uppslagen på bordet i mitt fordna hem." Och englarna tilläto det, ty sådant är icke mot Guds den Allsmäktiges vilja.

Och Georgs ande gick öfver bladen och vände dem

osynligt, så att systrarnas ögon föllo på de allra ljufvigaste och trösterikaste ställen i den heliga skrift. Der läste de: "Låter barnen komma till mig och förmener dem icke, ty sådana höra Guds rike till."

Åter läste de: "Jag är uppståndelsen och lifvet; den som tror på mig, han skall lefva, om han än död blefve."

Och ytterligare läste de: "Fader, jag vill, att der jag är, der skola ock de vara med mig, som du mig gifvit hafver."

Och när systrarna läste dessa ord, blefvo de lugna och glada i deras hjertan, ty de visste att Guds ord är en evig sanning.

Men Georgs ande vände tillbaka från bibelns blad och tackade Gud.

Nu var det påsk på jorden, och den hvita snön smälte bort öfver de fyra syskonens grafvar, men de tre, som voro qvar, sörjde ej mera. De tänkte på vår Herre Christus, som dött för oss och brutit dödens kedjor och uppstått för oss, på det att också vi skola uppstå till evinnerligt lif, när vi tro. Och då gingo de tre systrarna till de fyra grafvarna och knäppte sina händer i bön; och nu först förstodo de sista orden uti välsignelsen:

"Gif oss en evig frid!"

Nora, som ej ville vara barn.

“Nej, nu leker jag aldrig med dockor mera”, sade Nora, och dermed kastade hon Lillepytt och Rosa Wäderflygt i vrån, satte sig vid bordet med båda händerna under hakan och såg rätt sur ut.

Lillepytt och Rosa Wäderflygt voro två dockor, den ena en gosse, den andra en flicka. Båda hade por-slinshufvuden och voro beskedliga dockor, som aldrig gjorde någon emot. De hade varit Noras små barn, när hon var liten, och då höll hon mycket af dem, men nu kastade hon dem i vrån, för det att hon tyckte sig vara stor. Det var fult gjordt.

“Hvarför leker du aldrig mera?” sade liten Selma, som var sex år och tyckte det vara en stor heder att få leka med Nora, som var elfva år och en månad på köpet.

“Nej”, sade Nora, “det går icke an, jag är ej mer något barn. Gossarne på gatan taga hatten af sig för mig, och min tants jungfru kallar mig fröken Eleonore. Jag är du med alla äldre flickor i pensionen, och jag har redan läst fyra romaner. Jag kan dansa polketta, och jag vet rätt väl, om min klädning sitter bra eller illa. Tredje dag jul på barnbalen, som du minns, der valsade jag med den långa kadetten, och han tyckte rysligt om mig. Jag tror han sade engång, att jag var vacker. Hvad tror du, Selma?”

Selma hade upptagit dockorna från vrån och sva-

rade med sorgsen ton: "jo, jag tror att Lillepytt är utan näsa nu."

"Hvad du är dum", sade Nora och gick förtretad till pianot, der hon satte sig att spela en polka-mazurka.

Selma betraktade dockorna. Jo, det hade sin riktighet, Lillepytt hade i fallet stött en bit ur sin näsa, och liten var näsan förut, men nu blef den ännu mindre. Rosa Wäderflygt hade fått en stor skråma i pannan. Och huru sågo de ut! Trasiga voro de, som tiggarebarn, och ännu dertill så lurfviga, som Drummel-petter i boken. "Stackars små barn", sade Selma; "nej, det går aldrig i verlden an; nu få ni lof att lägga er till sängs och låtsa vara sjuka, tilldess jag hinner sy nya kläder åt er." Och så klädde hon af Lillepytt och Rosa Wäderflygt och lade dem i hvar sin säng i dock-skåpet och bäddade öfver dem lappar och täcken, att de ej skulle frysa.

Nu var det vinter och jul, och derute på gården var en stor skrinbacke; den hade gossarne byggt mot stallväggen och hällt vatten derpå om qvällen förut, så att der om natten frusit en hal is. Selma tog på sig den lilla grå bahytten med de röda hakbanden och den treffliga blå yllekoftan, som hon nyss fått till julklapp. Vid trappan stod den lilla målade kälken, som gick snällare än alla andra kälkar och beundrades som en snabb-löpare. Severin bad att få vara häst, och så åktes till backen. Och upp gick det, och ned for det med en fart, och ibland gick det upp och ned öfverända i kullerbytta, och det var det allra roligaste. Här voro flera, både gossar och flickor, röda om näsan och glada i hjertat, och de minsta flickorna, som voro rädda att åka ensamma, hade alltid en gosse bakom sig att styra kälken, så att snön yrde om hämlarna. Severin styrde för Selma, och bra gick det; bara två kullerbyttor hände på hela förmiddagen, och de skedde med flit.

Nora ledsnade mycket snart att spela mazurka och gick till fönstret, efter hon ej hade annat att göra. "De dumma barnen!" sade hon vid sig sjelf, när hon såg huru roligt de andra hade. Men inom sig tänkte hon

mot sin vilja: "så roligt hade också jag, när jag förr var liten. Jag vill gå att se på mina nya klädningar", sade hon. Och så försökte hon dem, som voro gran-nast, och ställde sig framför spegeln och gjorde fula mi-ner och vackra miner, för att se hur de klädde henne. Och när hon ledsnat vid dem, sökte hon en bok att läsa, men hennes mor hade gömt alla romaner i lådan, och det var rätt gjordt af Noras mamma. När ej Nora fann någon bok, som hon tyckte om, blef hon ond, körde bort katten, som sof uppå sängen, lutade hufvudet mot sängkanten och gret af harm.

På aftonen lekte barnen i stora salen och hade lof att bullra så mycket de ville. Först drogo de ihop alla stolar och lekte marknad; somliga köpte, och som-liga sålde. Sedan lekte de många lekar: kurra gömma, och katten och råttan, och låna eld, och hoppa kråka, och smussla sko, och nigarmaja. Sist lekte de väfva vadmal, och det var obeskrifligt roligt. Men värst var det, när Selma och hennes kamrat togo hvarandra i hand öfver de andras hufvuden och när hela raden hu-kat sig ned, ty då var Selma så liten, att hennes små armar ej räckte dem, och då måste de andra falla på knä och luta sig ända till golfvvet, och det såg högst förun-derligt ut.

Hvad gjorde nu Nora, när alla de andras glädje stod högt i tak? Hon sade vid sig sjelf: "de dumma barnen!" Och så satte hon sig i en vrå och såg så mulen ut, som en dimma om hösten. Och när Selma sade till henne: "kom med oss, Nora, vi ha så rysligt roligt"; svarade Nora: "hur skulle det passa för mig, som är stor!"

Men om natten, när Nora sof i sin säng, hade hon en så märkvärdig dröm, att hon aldrig dess like haft. Hon tyckte sig stå om sommaren i en trädgård och i en grön skog. Rundtomkring stodo blommor och små vexande träd; de voro älskeliga och vackra att se uppå, och de vaggade sakta för sommarvindarnas anda. När då vindarna foro öfver grenar och blad, blef der ett sus i dem, så att det hördes som ord och visor. Och

de sjöngo sakta och likväl alldeles tydligt: vi äro små, små barn i Guds rike. O, Gud vare lofvad, att vi äro hans barn!"

En otalig skara af många små gossar och flickor sprang mellan blommorna, kysste dem och älskade dem och kallade dem sina små lekkamrater. Och när blommorna och träden begynte sjunga, sjöngo äfven gossarne och flickorna med: "vi äro små, små barn i Guds rike; o, Gud vare lofvad!"

Då gick solen stilla och saligt ned i aftonmolnen, likasom skulle Guds öga somna i natten, och det sofver likväl aldrig, det vakar för oss både natt och dag. Nora såg himmelen småningom mörkna, och stjernorna begynte glimma, en efter annan, på det blå hvalfvet, tills slutligen många tusen millioner stjernor sågo ned på jorden med sina klara, blinkande ögonkast. Från hvar stjerna nedsteg en engel och gick bland barnen och träden och blommorna, och alla dessa englar voro små, oskyldiga barn, ty de hade fordom lefvat på jorden som menniskobarn, och Gud hade tagit dem till sig i deras tidiga ålder. Och alla englarna instämde i den herrliga, milda sången: "vi äro små, små barn i Guds rike. O, Gud vare lofvad, att vi få vara hans barn!"

Då framträdde ur den stora skaran en engel till Nora och sade: "hvarföre ser du så sorgsen ut?" Men Nora vände sig bort och sade, som hon ofta brukade säga: "dumma barn!" Strax förvandlades allt omkring henne i drömmen, och hon tyckte sig stå helt ensam i en stor ödemark, midti vinterns kallaste snö. Der hade hon ingen vän, som hon kunde älska mer, allenast sig sjelf, och den som älskar allenast sig sjelf, hans hjerta är en ödemark i den kalla vintern. Nora tänkte tillbaka på sommaren och blommorna och de vexande träden och begynte bitterligen gråta. Då blef vintern omkring henne varmare, och Lillepytt och Rosa Wäderflygt kommo vadande genom drifvorna och sade till henne: "hvarföre gråter du, Nora?" Nora svarade: "jag fryser här i snön; jag är så ensam och har i himmelen och på jorden ingen annan vän, än mig sjelf."

Då sade dockorna: "hvarföre vill du ej vara ett barn? Ser du ej, att alla väsen i hela naturen och sjelfva de saliga englarna, som dock äro mycket visare än du, äro så glada och lyckliga att få vara små barn? Ty Gud har sagt, att himmelriket hörer dem till. Vill du vara Guds och människors vän, så skall du vara ett barn i ditt hjerta. Och när du en dag blifvit stor och gammal till din kropp, så skall du likväl vara ett barn i din själ, nemligen så, att du ständigt är ödmjuk och liten för Gud. Kom, så gå vi tillbaka till vår sommar igen!"

Strax togo dockorna Noras hand, och nu gret hon igen, men denna gång af ånger öfver sitt oförstånd. Och när de kommo tillbaka till den gröna skogen, se, då voro alla der, både blommorna och träden och englarna och gossarne och flickorna och dockorna och Nora sjelf, och alla sjöngo så glada: "Vi äro små, små barn i Guds rike. O, Gud vare lofvad, att vi få vara hans barn!"

Verna Rosa.

Jag kände Verna Rosa, jag.
 En munter flicka var hon visst,
 Så glad som fågelen på qvist
 Och vacker som den ljusa dag.

Visst var hon stundom yr och vild.
 Mot gossar var hon stygg ibland
 Och stack dem med sin nål i hand;
 Men annars var hon god och mild.

Engång så sprang hon utan hatt
 Och utan handskar, utan flor
 Och utan strumpor, utan skor,
 Att taga vårens fjärlar fatt.

Och Verna Rosa var så glad,
 Ty rundtomkring så var det vår.
 Och björken med sitt långa hår
 Stod grön i morgondaggens bad.

Och alla fåglar sjöngo nu,
 Och göken galade i lund,
 Och tuppen svarade på stund:
 Kuckeliku! Kuckeliku!

Och gräs och blommor vexte tätt
 På ängen uti solens sken
 Och skämtade hvarenda en
 Med någon brokig fjärilsprätt.

Hvem undrar, vid ett sådant språng,
 Att Verna Rosa glömde flor
 Och hatt och handskar, strumpor, skor
 Och ville vara fri engång!

Då sade blommorna: "hör på,
 Du Verna Rosa, blif, som vi,
 En liten blomma, glad och fri!"
 "Ja", sade hon, "Gud gifve så!"

Med samma vände vinden sig,
 Och Verna Rosas bara fot
 Slog i den mjuka marken rot
 Och vexte fast på ängens stig.

Och blad och grenar slogo ut
 Från Verna Rosas topp och tå,
 Och hennes röda kinder två,
 De blefvo rosor två till slut.

Hvar nål i hennes halsduk blef
 Ett törne, och med det hon stack
 Hvar fjärl i hans gyllne frack,
 När han med henne gyckel dref.

Men fjärlarna de logo blott,
 Och vårens vind och blommorna,
 De tyckte det var qvickt och bra,
 Att ängen Verna Rosa fått.

Det hade Verna Rosa för
 Att hon sprang utan hatt och flor
 Och utan handskar, strumpor, skor,
 Som ingen flicka springa bör.

Förtrollad än i dag hon står
 På samma äng med samma rot,
 Fastvuxen med sin lilla fot;
 Der såg jag henne sist i går.

Men när härnäst på ängens stig
 En flicka går förutan skor
 Och strumpor, handskar, hatt och flor,
 Och vinden råkar vända sig;

Då blir den flickan i sin tur
 Förvandlad till en ros, och då
 Blir Verna Rosa fri också:
 Är det ej roligt, eller hur?

Så farligt, kära flickor små,
 Är det, att utan flor och hatt
 Försöka springa fjärlar fatt
 Och ej ha skor och strumpor på.

Men hellre det, än sipp och grann
 Med handskar och med parasoll
 Knappt våga röra vid en boll,
 När barnen bullra med hvarann.

Och hellre det, än att som höns,
 Fin och förnäm, men icke glad,
 Småtrippa i en promenad,
 Vid armen af en dummerjöns.

Förr må du ängens blomma bli,
 Som Verna Rosa, liten vän,
 Barhufvad och barfotad, men
 Frisk, munter, blomstrande och fri!

Adalminas perla.

En saga.

Det var engång en konung och en drottning, som hade en liten flicka; och efter hon var en konungadotter, kallades hon prinsessa. Hon hette Adalmina och var sina föräldrars enda barn. Derföre höllo de så mycket af henne, att det var nästan för mycket, ty Gud tycker icke om att man håller af någon med en afgudisk kärlek. Då glömmer man det som står i katekesen, att man skall älska *Gud* af allt sitt hjerta och af all sin själ.

När prinsessan Adalmina blef kristnad, voro der två goda féer, en röd och en blå, bjudna till faddrar; det brukas på det sättet hos sagornas konungar. Och de två goda féerna glömde ej heller att gifva den lilla prinsessan hvar sin faddergåfva. Den röda féen gaf henne en stor äkta perla, så oförlikneligt skön, att man dess make aldrig sett, och dermed följde ännu tre goda gåfvor. "Vet", sade féen, "att sålänge Adalmina bär perlan hos sig, skall hon för hvar dag blifva beständigt *vackrare*, beständigt *rikare* och beständigt *klokare*. Men tappar hon sin perla, då kan ingen hjälpa att hon mister på engång de tre gåfvorna: sin skönhet, sin rikedom och sin klokhet. Dem får hon ej tillbaka, förrän hon får sin perla igen."

Så var det. Den blå féen sade: "Adalmina har fått tre så stora gåfvor, att mången ej önskar sig någonting bättre i verlden. Likväl finnes ännu en gåfva,

som är den allrabästa, och den ger jag åt Adalmina, men blott på ett villkor. Sålänge prinsessan eger sin perla och de tre gåfvorna, sålänge har min gåfva alls ingen kraft. Men tappar hon sin perla, sin skönhet, sin rikedom och sin klokhet, då får hon af mig i ersättning den fjerde gåfvan, och den är *ett ödmjukt hjerta*. Se, så vare det sagdt.“ — Och dermed nickade båda féerna farväl och försvunno som två hvita moln på den blå sommarhimmelen.

Konungen och drottningen voro mycket nöjda. De tänkte vid sig sjelfva: “endast vår lilla prinsessa blir vacker, rik och klok, betyder det föga hurudant hennes hjerta är. Vi skola nog akta hennes perla, och då kan hon umbära den blå féens fattiga gåfva. Nej, då visste den röda féen bättre hvad en prinsessa behöfver! Hennes gåfvor voro konungagåfvor, men den blå féen var rätt snål, det måste man tillstå; hon gaf det kära barnet en allmosa, alldeles som man kastar en kopparslant åt en tiggarflicka vid landsvägen.”

Nu lät konungen göra en guldkrona, som passade precis på den lilla Adalminas hufvud och som var så inrättad, att när prinsessan blef större, blef kronan större på samma gång och passade lika bra som förut. Men för alla andra var den märkvärdiga kronan antingen för stor eller för liten. Öfverst i kronan var en spets, och i spetsen var perlan infattad så starkt och hårdt, att hon omöjligen kunde falla bort derifrån.

Då sattes kronan på Adalminas hufvud, och sedan bar hon den ständigt, både när hon sof i sin lilla förgyllda vagga och när hon var vaken och sprang omkring uti slottet. Men efter konungen och drottningen, hennes föräldrar, voro så rädda att mista perlan, var det strängt förbjudet att någonsin låta prinsessan gå längre bort, än till den stora grinden emellan konungens gård och parken; och likväl följdes hon ständigt af fyra kammartjenare och fyra kammarjungfrur, när hon gick ut, och tjenarne hade sträng befallning att noga vakta prinsessan och hennes perla. De skulle ej understå sig att slarfva, ty den grymme, rödklädde bödeln med det

fula skägget och den förskräckliga bödelsyxan förstod sig icke på narri.

Så vexte prinsessan upp, och det hände alldeles som den röda féen hade förutsagt. Adalmina blef den allravackraste prinsessa man någonsin sett, ja så vacker, så vacker, att hennes små ögon strålade som två klara silfverstjornor en afton om våren, och hvar hon gick, blef ett solsken omkring henne, och alla blommor i trädgården bugade sig för henne och sade till henne: "du är vackrare än vi!" Och hon blef så rik, så rik, att der likasom vexte idel skatter omkring henne. Golfvet i hennes kammare var af silfver och perlemor; väggarna voro idel stora speglar, och taket var af guld, beströdt med diamanter; nej, hvad det gnistrade uti lampornas sken! Adalmina åt på guld, sof på guld och klädde sig i guld; ja om det varit möjligt att äta guld, så skulle hon gjort det, men det var för hårdt att bita uti. Och så klok var hon, ja så klok, att hon kunde gissa de allra svåraste gåtor och minnas de allra längsta lexor, bara hon en enda gång såg uppå dem; och alla vise män uti konungens rike kommo tillsammans för att göra prinsessan frågor, och alla voro ense derom, att en så klok och förståndig prinsessa som Adalmina aldrig funnits i verlden förut och aldrig heller kommer att finnas, sålänge verlden står.

Nå ja, det var godt och väl; det är ingen synd att vara vacker och rik och klok, endast man förstår att bruka dessa gåfvor efter Guds vilja, men se deri ligger det svåra. Konungen och drottningen tyckte i deras förtjusning att prinsessan Adalmina var den bästa och fullkomligaste varelse på hela jorden; och olyckan var att Adalmina begynte tänka detsamma sjelf. När alla beständigt sade henne, att hon var tusen gånger skönare och rikare och visare än andra menniskor, trodde hon det gerna, och deraf blef hon högmodig i sitt hjerta, så att hon ansåg alla andra, ja sjelfva sina föräldrar, för sämre än hon. Stackars Adalmina, det var en stor, ful fläck på glansen af hennes skönhet; det var en stor fattigdom i all hennes rikedom; det var

det allra största oförstånd i all hennes klokhet, och det var nära att hon derigenom gått alldeles förlorad.

Ty ju äldre hon blef, desto högmodigare blef hon, och med högmodet följa de allra styggaste fel, så att Adalmina tillika blef elak och hårdhjärtad, girig och afundsjuk. När hon såg en vacker blomma i trädgården, skyndade hon att trampa den med sin fot, ty vacker fick ingen vara, blott hon allena. När Adalmina mötte en annan prinsessa, som åkte i sin förgyllda vagn, förtröt det henne obeskrifligt, ty rik och förnäm fick heller ingen annan vara, än hon. Och sade man om en annan flicka att hon var snäll och förståndig, gret Adalmina bittra tårar af harm, ty hvarföre skulle en annan också vara klok? Adalmina bannade alla, som icke smickrade henne och gjorde allt det som föll henne in; men likväl föraktade hon just dem allrämest, som voro de undergifnaste för hennes vilja. Hon var en tyrann, som alla fruktade och ingen höll af; konungen och drottningen voro de enda i deras rike, som icke harmades öfver hennes högmod.

En dag, när prinsessan var femton år, gick hon ut att spatsera i konungens gård. När hon kom till grinden och ville gå ut i parken, var grinden läst, och ingen vågade öppna honom tvärtemot konungens stränga förbud. De fyra kammarjungfrurna och de fyra kammartjenarne voro med; för första gången vägrade de att lyda prinsessans befallning. Då blef Adalmina ond, ja så ond, att solskenet af hennes skönhet alldeles för-mörkades. Hon slog sina trogna tjänare i ansigtet, sprang ifrån dem, klef öfver grinden; och när tjänarne följde efter, sprang hon allt längre bort inåt parken, tilldess att ingen af tjänarne mera syntes emellan de gröna träden.

Då kände sig Adalmina för första gången i sin lefnad törstig och trött och satte sig ned vid en källa att hvila. Ja, hon nedlät sig att ösa vatten ur källan med sin fina hvita frökenhand och dricka alldeles som andra menniskor göra, när ingen niger och bjuder dem ett glas vatten uppå en tallrik. I detsamma blef hon

varse sin bild uti källan. "Ack hvad jag är vacker!" sade hon till sig sjelf, och dervid lutade hon sitt hufvud allt lägre mot vattnet, för att bättre spegla sig, till dess att — plums, der föll hela guldkronan med perlan ned ifrån Adalminas hufvud och försvann som en pil uti källans krusade vattenspegel.

Adalmina märkte det knappt, så betagen var hon uti sin egen skönhet. Men hvad hände? Knappt blef källans vatten åter stilla och klart, innan Adalmina såg i dess spegel en helt annan bild af sig sjelf. Hon såg icke mera den undersköna prinsessan i hennes guldstickade klädning, med juveler i håret och örhängen af blixtrande diamanter; hon såg endast en stackars ful och fattig tiggarflicka, barhufvad, barfota, i trasiga kläder och okammadt hår. I en blink försvann hela hennes stora klokhet tillika; hon blef så okunnig och enfaldig som den allra olärdaste, och det var märkvärdigt, att i samma stund förlorade hon alldeles sitt minne, så att hon icke mera visste hvem hon varit och hvarifrån hon kom och hvart hon ämnade gå. Hon kände endast dunkelt att någon stor förändring föregått, och det skrämde henne, så att hon sprang bort ifrån källan och sprang och sprang allt längre i skogen, utan att veta hvart hon styrde sin kosa.

Då blef det mörkt om qvällen, och vargarna begynte tjuta i skogen. Adalmina blef allt räddare och sprang allt längre, tilldess att hon på långt håll såg skenet af ett ljus. När hon kom dit, var der en liten stuga, och der bodde en gammal och fattig gumma. "Stackars barn", sade gumman, "hvarifrån kommer du, så sent uppå qvällen?" Men Adalmina kunde ej svara derpå. Hon visste ej ens hvem hon var och hvar hennes föräldrar bodde. Detta tyckte gumman vara rätt underligt och förbarmade sig öfver henne och sade till henne: "efter du är så fattig och ensam i vida världen, skall du få bo hos mig. Jag behöfver just någon som vaktar mina getter i skogen. Det skall du få göra, mitt barn, om du är snäll och beskedlig och nöjd

att äta vatten och bröd med litet getmjölk ibland, när vi ha kalas."

Ja, godt och väl, dermed var Adalmina mycket nöjd och kysste med stor tacksamhet gummans hand. Ty utan att hon visste det, hade den blå féen hållit ord: Adalmina hade nu fått det, som var bättre än skönhet och klokhet och rikedom, nemligen ett godt och ödmjukt hjerta. Mycket lyckligare var hon nu, när hon vaktade sina getter och åt sitt fattiga bröd och sof på den hårda bädden af halm och mossor. Mycket bättre var hon nu, än förut, ty med ett ödmjukt hjerta följa många kosteliga gåfvor, såsom ett godt samvete och stilla förnöjsamhet, lugn och frid, godhet och kärlek, ehvart man än uti världen hamnar. Och hvar Adalmina gick, der blef ånyo solsken omkring henne, men icke mera af hennes förgängliga yttre fågring, utan af den stilla förklaring, som skiner omkring de goda och fromma på jorden, hvilkas själ strålar af skönhet, såsom englarnas anleten, när de med sina stora hvita vingar sänka sig ned till denna världens dalar.

Men i konungens gård blef en faslig uppståndelse, när prinsessan försvann. Det hjälpte ej att de stackars kammarjungfrurna och de af häpnad halftokige kammartjenarne, som följt henne till grinden, inkastades i ett mörkt fängelsetorn, der hvarken sol eller måne lyst uppå dem och der den röde bödeln med det fula skägget stod med sin yxe vid dörren. Konungen och drottningen sörjde otrösteligt. De läto kläda hela sitt rike i sorgdrägt och lyste i alla kyrkor, att den som kunde skaffa prinsessan Adalmina tillrätta, han skulle få prinsessan till sin fru, om han icke gick af för mindre, och dessutom halfva konungens rike på köpet. Det brukades så den tiden, som hvar man vet.

Det var likväl en god hittarelön, och många prinsar och riddersmän hade lust att förtjena den. I tre långa år redo de ut i vida världen, vinter och sommar, och sökte och sökte, men aldrig funno de ens så mycket som den förgyllda klacken af Adalminas sko. Slutligen hände engång, att den unge och raske prins

Sigismund af Frankland under sitt sökande kom till den gamla gummans koja. Der satt hon i sorgdrägt och den var minsann icke alltför fin, men svart var hon, och sjelfva getterna på stenbacken voro svarta och hvita. "Hvem sörjer ni, kära mor?" frågade prinsen. "Konungen har befallt att alla skola sörja vår försvunna prinsessa", svarade gumman; "men icke var det stor skada på henne. Visst var hon vacker och rik och klok, men folket säger att hon hade ett högtärdigt hjerta, och det var värre, ty derföre höll ingen menniska rätt utaf henne."

I detsamma kom Adalmina hem med sina getter från skogen. Prinsen såg på henne och kunde ej begripa huru en flicka, som var så fattig och ful, ändå kunde röra hans hjerta så underbart, att han nästan höll af henne, innan han sett mer än snibben af hennes öra. Han frågade henne, om hon sett prinsessan. "Nej", sade Adalmina. "Det är märkvärdigt" sade prinsen; "i tre långa år har jag ej tänkt på någon annan än min lilla prinsessa. Men nu söker jag henne icke mer. Nu vill jag bygga mig ett slott här i skogen och bo här i alla mina dagar."

Sagdt och gjordt. Prinsen byggde sig ett slott, och det var just nära källan, der Adalmina en dag blef förvandlad. Då hände sig engång, när det var mycket varmt, att prinsen blef törstig och lutade sig ned att dricka ur källan. "Hvad kan det vara, som blänker så förunderligt grannt dernere i vattnet?" sade han till sig sjelf. "Jag vill se åt hvad det är."

Prinsen böjde sig ned, stack sin arm uti källan och upptog derifrån en gyllene krona med en förunderligt vacker äkta perla i spetsen. Då ihågkom han något. Tänk, om det vore Adalminas perla! Hvarpå han gick med kronan till konungens slott, och icke förr hade konungen och drottningen sett klenoden, innan de ropade båda på engång: "Adalminas krona! Adalminas perla! Ack, hvar är hon sjelf, hvar är vår sköna, kära, lilla prinsessa?"

Då räknade konungen ut, att om prinsessan ännu

lefde, borde hon vara aderton år. Han ihågkom den röda féens spådom och började gissa att det händt som det verkligen händt. Derföre lät han ånyo lysa i kyrkorna, att alla flickor som voro aderton år gamla, skulle församlas på hans gård och försöka kronan. Och den, åt hvilken kronan fullkomligt passade, hon skulle erkännas vara den rätta och förlorade prinsessan, och prins Sigismund af Frankland skulle få henne till sin fru.

Det förstås, att alla flickor genast skyndade till konungens gård; och de som voro mer eller mindre än aderton år, låtsade ej komma ihåg det. Det var en vacker sommardag, och minst tusen flickor stodo der uti långa rader, för att försöka sin lycka. Alltifrån tidigt på morgonen ända till sent uppå aftonen vandrade guld-kronan från hufvud till hufvud och försöktes på alla, men passade åt ingen. Till sist begynte alla flickorna knota och säga: "kungen gör narr utaf oss; låtom oss draga lott, och den som vinner, bör få både kronan och prinsen."

Detta tyckte prins Sigismund vara ganska illa och bad dem vänta tills solen gått ned. "Må gå", sade flickorna.

Litet innan solen gick ned, ställdes en väktare på vakt, för att se, om någon ännu kom derborta på landsvägen. Prinsen ropade: "Qvällen förgår; väktare, ser du någon komma på vägen?"

Väktaren sade: "jag ser blomstren luta sina kronor till sömn, ty natten är nära. Men ingen, ingen ser jag komma på vägen."

Åter frågade prinsen: "Qvällen lider; väktare, ser du ingen komma på vägen?"

Väktaren sade: "ett moln far öfver den sjunkande solen, och fågelen i skogen gömmer sitt hufvud under den trötta vingen. Natten är helt nära, och ingen, ingen ser jag komma på vägen."

Ännu engång frågade prinsen: "Qvällen är till ända; väktare, ser du ej någon komma på vägen?"

Väktaren sade: "jag ser ett litet moln af damm långt borta vid skogsbrynet. Nu kommer det närmare;

jag ser en fattig vallflicka drifva sina getter framför sig på vägen."

"Låt oss försöka kronan på vallflickan", sade prinsen. De andra flickorna, som alla ansågo sig vara mycket bättre, ropade: "nej, nej!" Men konungen lät framföra vallflickan, och se, när man försökte kronan på hennes hufvud, passade kronan fullkomligt.

I detsamma gick solen ned, och det blef mörkt, så att man ej rätt kunde se huru vallflickan såg ut. Men prins Sigismund tänkte i sitt hjerta: "se, den gode Guden vill att jag skall taga den fattiga till min hustru, och det skall jag göra, ty jag har sett henne förut hos gumman i skogen och jag vet att der skiner ett solsken omkring henne, hvar hon går."

Och allt folket ropade: "länge lefve prins Sigismund och prinsessan Adalmina!" Men många tänkte vid sig sjelfva: "det är ju bara en fattig vallflicka!"

Då fördes vallflickan med kronan på hufvudet in i konungens sal, som strålade af tusende vaxljus. Men högre än alla tusende ljus strålade prinsessan Adalminas förunderliga skönhet, der hon plötsligen stod midt ibland dem alla, klädd uti sin gyllene skrud. Ty när hon återfick perlan, fick hon tillika alla den röda féens gåfvor igen. Men det bästa var, att hon på samma gång fick behålla den blå féens gåfva, det goda ödmjuka hjertat. Och efter hon äfven fått sitt goda minne tillbaka, mindes hon väl, huru stygg hon fordom var i sin själ, och huru hon sedan förvandlades, och huru den fattiga och fula är mycket lyckligare med sitt samvetes frid, än den rika och den sköna med allt sitt högmod. Derföre föll hon nu på knä för sin fader och sin moder och bad dem och alla förlåta hennes fordna högmod — och till ett bevis uppå huru hennes hjerta nu var förändradt, ledde hon fram den fattiga gumman från skogen och omfamnade henne och sade: "den barmhertige är rik i sin fattigdom, men den rike, som ett hårdt hjerta hafver, han hafver brist och nöd bland alla sina skatter."

Och alla, som sågo detta, trodde knappt sina ögon.

Men prins Sigismund sade: "jag visste att det så skulle gå. Adalminas perla är mycket skön, men mycket skönare är ett ödmjukt hjerta."

Då blef bröllop och stor glädje i konungens gård, och de fyra kammarjungfrurna och de fyra kammartjennarne sluppo fria ur tornet, och den röde bödeln med det fula skägget ställde sin yxe i skamvrån, och alla ropade öfver land och rike: "vacker, vacker är Adalminas perla, men mycket vackrare är ett ödmjukt hjerta!"

Hvad Wilhelm tänkte på första Maj.

Nej, så som nu har ej solen skinat,
 Och så som nu har ej drifvan tinat,
 Och så som nu sjöng ej lärkan förr,
 När våren gläntar på himlens dörr.
 Nyss såg jag himlen så mulen snöga;
 Nu är han blå, som min systers öga,
 Nu är han mild, som min moders bön;
 Nej, aldrig himmelen var så skön!

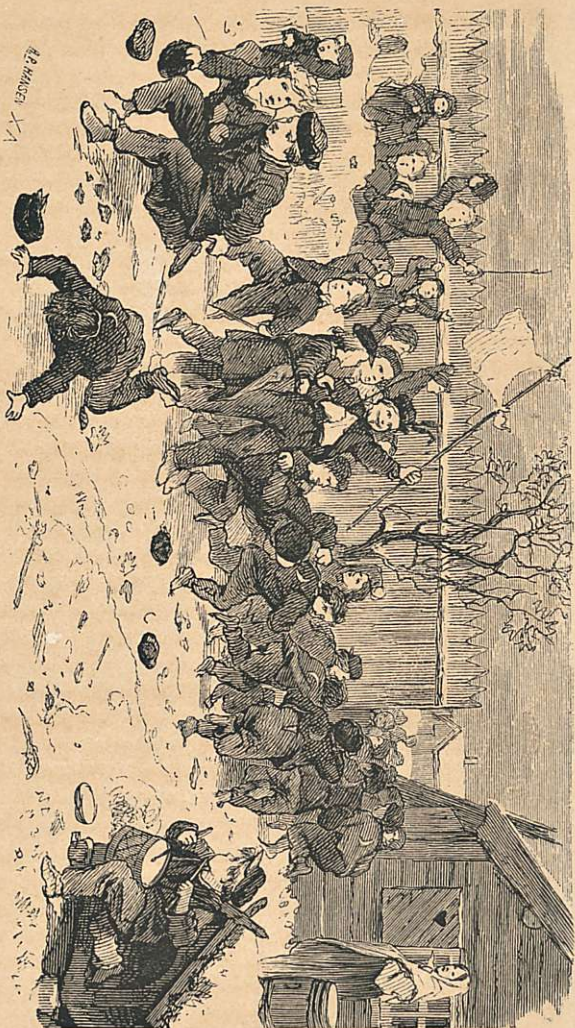
Jag vet ej hur, när jag kom till grinden
 Och kände svalkan af morgonvinden
 Och hörde lärkan i höjden slå,
 Nej, aldrig var jag så glad som då!
 Jag sprang som yr öfver sten och stubbar
 Och sprang omkull både gummor, gubbar
 Och kalffvar, grisar och hedersmän,
 Och folket sade: nej, se på den!

Minsann jag rådde för det, god' vänner,
 Ty hvem kan frysa, när hjertat bränner?
 Och hvem kan sitta i kammarn tyst,
 När jord och himmel hvarandra kysst?
 Ut måste jag öfver berg och backar
 Och springa, springa, så svetten lackar,
 Och ropa så, att en verld förstår:
 Nu är det vår! Ja, nu är det vår!

Vår gamla Stina, som klipper fåren,
 Hvar gång det lider så här åt våren,
 Hon sade: ullen, han vexer lång,
 Och yra pojkar få skägg en gång.
 Plums, stöp i ullen jag kullerbytta,
 Min goda Stina till mycken nytta,
 Och raggig kom jag visst derifrån,
 Men hakan, — den hade inga strån.

Med månet grötfat och mången lexa
 Får jag väl nappas, förrn det kan vexe,
 Mitt kära skägg på sin framtids grund;
 Och derfor springer jag än en stund.
 Och hi och hej, öfver plank och diken!
 Jag äger mera än kungariken,
 Jag har ett muntert och hurtigt sinn,
 Och derfor är hela verlden min.

Men det är visst, att så långt jag minnes,
 Ett sådant solsken visst aldrig finnes,
 Och sådant qvitter i löf och gren,
 Det kan ju narra till fröjd en sten!
 Och sådant mjöd har väl ingen smakat,
 Och så'na bullar har ingen bakat,
 Och sådan matlust har ingen haj,
 Som Wilhelm hade på första Maj.

A.P. HANSEN X 1

Fästningen Hjelteborg.

(sid. 75)

Fästningen Hjelteborg.

Nu blir det krig! ropade Mathias, der han stöflade in helt rödbrusig, med sotade mustacher, en tuppfjäder i mössan och trädsabeln i högsta hugg.

Gud bevare oss, skrek gamla Maja, som sopade salsgolfvet på morgonqvisten, och blef så förskräckt, att hon så när hade fallit att sitta på golfvet. Hvad är det Mathias säger? Skall det bli krig?

Det skall det visst, sade Mathias stolt och stack sabeln i öglan af bältet, som han bar omkring lifvet. Krig skall det bli, så det smäller i knutarna, men, kära Maja, gif mig en smörgås först; det är så tråkigt att slåss med hungrig mage.

Nej, hvad är det jag hör? återtog Maja, allt ännu lika förskräckt. Krig är en stor olycka. Det är grymt, när menniskor döda hvarandra och bränna städer och byar och trampa ned säden på åkrarna. Kan det vara möjligt, att Turken är här?

Det förstås, sade Mathias, och dervid sökte han ur korgen i skänken en half knäckebröds-kaka, bredde smör derpå och begynte mumsa af alla krafter. Hela gården hvimlar af Turkar, berättade han med munnen full. Men vänta, vi skola nog slå dem på flykten. De låta väl bli att taga fästningen Hjelteborg.

Nej, om jag begriper ett ord af allt hvad han pratar! sade Maja och samlade soporna i en skyffel och skyndade att bära ut dem på gården. Ty gumman var

nyfiken att se hvad der kunde vara för underliga ting derute, och så öppnade hon dörren med hjertat i halsgropen.

Ja, hvad såg hon? Ingenting annat, än hela gården uppfylld af skolpojkar, och i hörnet mot planket var en stor snöfästning, på hvars murar man just nu uppsatte en fana, bestående af en röd halsduk, svajande på toppen af en ansenlig brödstång. Den gamla puttade något om att "måla den fule på väggen" och gick förtretad in tillbaka med den tömda sopskyffeln.

Hvad Maja icke såg, det var att bakom planket stod en annan svärm sju qvarter länge krigare, som alla buro halfmånar af papper, fästade med knappnål på ryggen, ty det passade ej att fästa månen på andra ställen. Dessa voro påtagligen Turkar och höllo på att stöpa kulor, det vill säga krama snöbollar, och ställa dem i ordentliga staplar mot planket. De kristne deremot voro inne på gården och buro till igenkännings-tecken hvar sin granrisqvist, inträdd genom knapphålen i tröjorna.

Hvar är generalen? frågade en af de kristne, med en orolig blick åt det håll, der man väntade fienden. — Han äter smörgås i skänken, herr kapten! svarade en annan, i det han gjorde front och förde handen till mössan.

Passar det sig för en genral att äta smörgås, när fienden rycker an? anmärkte kaptenen med butter min. — Ja, herr kapten, det gjorde Sandels också, svarade stolt den andre krigaren.

Fältväbeln står ej och muckar, utan kommenderar fort vår chef att marschera ur skänken, återtog kaptenen i myndig ton.

Skall ske, svarade fältväbeln. Men i detsamma syntes generalen på trappan. Det första han fick se var den röda flaggan på fästningsmuren. Hvem har understått sig att hissa den blodröda flaggan på Hjelteborg? ropade generalen med befallande stämma. — Intet svar.

Herr genral, svarade efter en stund kaptenen förlägen, jag lånade fanan af Köks-Brita och betalade lå-

net ur krigskassan. Icke rådde jag för att hennes halsduk var röd.

Kapten, sade chefen, ni förstår er icke på färger och fanor mer än katten i köket. Äro vi korsarer och sjöröfvare, att vi skulle föra röd flagg? Jag säger er, att hvitt och blått äro våra färger: — hvitt för våra vintrars snö och blått för våra blå sjöar. — Och der-vid framtog genralen ur bröstfickan af sin tröja bitarna af en sliten flaggduk, som hans syster Sofi dagen förut hade hoptrocklat. Den röda korsarfanan hissades ned, och den blåhvita fanan svajade kort derpå i toppen af brödstången.

Turkarne komma! Alle man på sin post! ropade utkiken vid planket. Nu blef i hast en stark rörelse i den kristna armén. Truppen fördelades i tre divisioner. Två ställde sig vid porten, för att från båda sidor mottaga fienden med ett fruktansvärdt kulregn, och den tredje divisionen skyndade in i fästningen, för att ordna dess batterier och här och der lappa murarna, der snön var för lös. Genralen hade sina ögon öfverallt, och den som icke var nog flink, fick utan försökning en puff i ryggen. Men trumslagaren, lille Fritz, som icke kände sig hugad att våga för äran sitt sju-åriga lif, blef öfver allt detta så förskräckt, att han tappade trumpinnarne och tog sin reträtt i hundkojan.

Turkarne voro till antalet nära dubbelt så många som de kristne, och derföre rusade de med godt kurage in genom porten. Hurra! Nu haglade första salvan — piff, puff! — Turkarne studsade, och de minste bland dem började gråta. Men deras fältherre Dschingis Khan, en lång konrektorist, förstod att åter ingifva dem mod. De afskjöto en förfärlig kanonad af snöbollar. Förgäfves veko de kristne upp tröjkragarna, anfallet var för häftigt; de begynte att vika. I detta afgörande ögonblick berodde allt på trumman. Men trumman, trumman, som skulle upplifva allas hjeltomod, hördes ej af. Hade de kristne hört trumman, skulle de troligen seg-rat. Men förgäfves ropade genralen sin trumslagare: — han satt tyst och obemärkt, inkrupen i hundkojan.

Den förrädaren! utropade genralen. Men det stod ej att hjälpa. Fienden stormade in, och fastän de kristne med oförliknelig tapperhet försvarade hvarje fotsbredd af gården, måste de slutligen vika för öfvermakten och draga sig tillbaka bakom fästningens murar.

Genralen var utom sig af harm. Men de segrande Turkarne hurrade öfverljuddt och buro kring gården sina troféer från slaget: en stöfvel, två trädsablar, sju mössor och fjorton eller femton omaka ullvantar.

Nu blef en kort vapenhvila, och den turkiske paschan firade segern med en storartad traktering af knäckor på krigskassans bekostnad. Derefter skickade han en parlamentär, som i myndig ton uppmanade fästningen att gifva sig på nåd och onåd. I motsatt fall skulle alla man springa öfver klingan, hvilket betydde att alla måste lägga sig ned och låtsa vara slagna ihjäl.

Fältväbeln, som stod främst uppå muren, tyckte med skäl att detta var en skamlös begäran, hvarföre han, mir nix, dir nix, grep en snöboll från batteriet, måttade och sköt den öfvermodige Turken så ackurat midt för pannan, att mössan flög af och Turken tog till fötter det mesta han kunde.

Det är emot folkrätten! skrek Dschingis Khan förtörnad på gården. — Ja, ropade fältväbeln, men här gäller näfrätten; och i samma stund susade en ny snöboll ifrån hans säkra hand Dschingis Khan så nära kring öronen, att den stolte segraren med knapp nöd bergade hufvudet.

Bra gjordt, fältväbel! hördes genralens röst. Den, som understår sig att tala om kapitulation, blir skjuten på fläcken. Fältväbeln blir utnämnd till fänrik, men — och här höjde genralen sin röst, så att det hördes öfver hela gården — trummslagaren är en feg stackare och blir degraderad till trosspojke.

Tappre muselmän, ropade Dschingis Khan, nej, hör hvad de säga, de storskrytarne! Jag säger det ej för att betala er, men det säger jag, att bakom planket finns ännu en hel korg knäckor, och den förste, som kommer öfver fästningsmuren, han skall — ja, jag vill

aldrig heta Dschingis Khan, om ej han skall få hela korgen till skänks.

Hurra! Lefve Dschingis Khan! utropade Turkarne alla med en mun och rusade mot fästningen. Men Hjelteborg var icke så lätt att taga, som den obefästade gården. Här haglade kulor som ärter kring öronen. Här damp en Turk, der åter en annan från muren. Kulorna kunde ej mera begagnas, man brottades, man mot man, kullrade öfver hvarandra, bråkade sönder muren, så att stora stycken instörtade, och här och der hände att några luggades uti största tysthet, hvilket var både mot folkrätten, näfrätten och krigsreglorna. Genralen och hans folk gjorde allt, som kunde begäras af tappre män, utan mössor, utan vantar, ja somliga utan stöflar. Alla kämpade till sista man, men olyckligtvis voro Turkarne så betydligt öfverlägsne. Det kunde ej hjälpas, de fingo ändtligen öfverhand. Redan var genralen fången och fanan nedryckt, redan inrusade fienden öfver fästningens murar, då . . . Ja, då hördes trumman!

Vid denna oväntade signal förlorade Turkarne modet. De kunde ej annat förmoda, än att en ny kristen armé var i antågande bakom deras rygg, — och hals öfver hufvud hoppade de ned från murarna, togo till fötter och stadsnade ej, innan de voro ett godt stycke utom porten.

Genralen och hans folk kröpo, illa tilltygade, fram undan fästningens ruiner och kunde knappt tro sina ögon, när de sågo lille Fritz helt ensam komma trummande öfver gården. Men när han nalkades genralen, tog han mössan af sig, föll på knä och sade: nu kan genralen låta skjuta mig; jag har ej förtjent bättre; jag rymde från ledet, när fienden ryckte fram. Det är bättre att blifva skjuten, än att degraderas till trosspojke. Ja, jag hörde nog hvad genralen sade, när jag satt uti hundkojan, och då klack det uti mig, och det är sannt att jag var rädd för Turken, men jag var ändå räddare att kallas en feg stackare. Derföre bet jag hop tänderna och gick fram och hittade trumppinnarne, och så tänkte jag: de må slå mig, jag trummar ändå!

Men se, det hände sig så, att de i stället sprungo sin väg.

Genralen tog trummslagaren i öronen, lyftade honom högt upp och kysste honom, så att det small om öronen. Kamrater, sade han, trummslagar Fritz har räddat Hjelteborg och oss alla. Jag förklarar härmed inför hela armén, att trumslagar Fritz är en ärlig karl. Låt honom vexe ett hufvud högre, så ryms han ej mera i hundkojan. Men det skall jag säga er, gossar, att då *rill* han ej heller krypa dit. Skam öfver den gosse, som någonsin kryper i hundkojan, när det gäller att rädda Hjelteborg! Men heder åt hvar och en, som hellre vill låta slå sig ihjäl, än kasta bort trumppinnarna, när det gäller att stå och falla för fäderneslandet!

Skolgossens Vintervisa.

Och nu är det vinter,
 Och skidan hon slinter
 I bugter och finter;
 Går bra! Går bra!
 Och knutarna spraka,
 Och medarna knaka,
 Och isarna braka;
 Hurra! Hurra!

Snöflingorna svinga,
 Och bjellrorna klinga,
 Och kom, låt oss springa
 Med hej och hopp!
 I släden min syster
 Med fålen så yster
 Jag kör som mig lyster,
 Galopp! Galopp!

Nu remma vi hemma
 Vår skridsko i klämma,
 Och möte vi stämma
 På sjön, min vän!
 Nu börjas attacken
 Med stål uppå klacken

Och nacken i backen
Och upp igen!

Farväl med karbassen;
Nu står hela klassen
Med bollar i tassan
Af snö, af snö.
Vi springa och smälla,
Så fingrarna svälla,
Och ingen får gnälla
Adjö, adjö!

Batalj skall här hållas
Och kappas och trollas
Och lappas och bollas
Och fås på pels.
Hurra för soldater
Och tappra kamrater,
Men feiga krabater
Till fjälls! Till fjälls!

Hurra för bataljen!
I snön med kanaljen,
Och sen uti galgen
Med hvar pultron!
Ja, nu ska' vi kappas,
Och nu skall du klappas
Och manglas och lappas,
Kujon! Kujon!

Ty det är bagage,
Som tappar kurage,
Men stolt i plumage
Skall gardet stå
Och slåss på begäran
Till allas förfäran
Och strida för äran
Rätt så! Rätt så!

När vintrarna snöga
 På näsa och öga,
 Det akta vi föga;
 Går bra! Går bra!
 När julgranen blossar
 Och lexorna lossar,
 Då sjunga vi gossar
 Hurra! Hurra!

När det är midsommar.

Om midsommar är det ljusst och grönt att lefva på jorden. Då sjunga alla fåglar, då löfvas alla träd, och solen doppar sin runda skifva i sjön, sålänge tuppens ögon blinka på vageln, och sedan dykar hon upp igen, förrän tuppen rätt får strumporna på sig.

Finland är ett så stort land, att i de norra trakterna är mycket ljusare om sommaren och mörkare om vintern, än i de södra. Sådant kommer af ett lands olika polhöjd, som man lär utaf geografin. I Åbo, Helsingfors och Wiborg måste man tända ljus, om man vill läsa, när det är mulet om midsommarnatten. Men i Uleåborg kan man tre långa månader läsa i bok hela natten igenom utan ljus, om det vore aldrig så mulet. Det var engång en liten hund, som var född i slutet på April, och i slutet på Juli var han tre månader gammal. Under hela hans tid hade det aldrig varit mörkt. När då Augusti månad kom och nätterna begynte mörkna, tyckte Prisse att detta var mycket underligt. Han trodde att hela naturen krupit in i en säck. Och så ställde han sig på trappan och begynte skälla på mörkret.

Om midsommarqvällen bruka alla gossar slå boll på ängen, och alla flickor bruka leka och dansa. Der vankas strufvor och kringlor och mjöd för den som har råd, och de fattiga barnen få se uppå, i fall ingen delar med sig åt dem. Om natten brinner på alla höjder

en eld, som kallas i Finland *kokko*, men på några orter i Sverige kallas den Balders bål, och elden betyder att alla menniskor glädjas åt ljusets tid. När mörkrets tid är om julen, brinna ljusen klara i kyrkan, och detta betyder att vår Herre Jesus Christus är världens eviga ljus, som skiner igenom allt mörker på jorden. Men om midsommar är en gudstjenst i hela naturen, och der är hela skogen en kyrka, der lyser solens granna lykta från himmelens tak, der ringa blålockorna, der predika de vördiga tallarna, der messar forsen med sitt svall, der spela vindarna orgel i trädens grenar, och de små fåglarna sjunga med sina spåda röster beständigt en psalm till Guds ära.

Ingångsspråket till sommarens predikan är taget från början af Fader vår: "Helgadt varde ditt namn. Tillkomme ditt rike. Ske din vilje, såsom i himmelen, så ock på jorden."

Och fåglarnas psalmer ha ord, fast ej alla förstå dem. Dessa ord hafva fåglarna lärt af Guds englar, och de lyda så: "Ära vare Gud i himmelen och frid på jorden och menniskorna en god vilje!"

Men blommorna säga till hvarandra: "Konung Salomo i all sin herrlighet var icke klädd såsom en af oss."

Visst är det godt att tacka och lofva Gud både i kyrkan med andra och i sin kammare ensam hemma. Men gladt är det också, när hela jorden prisar Guds godhet och när man står i solskenet i skogen och hör träden säga till hvarandra: "si, vi äro alla Guds barn, och allt hvad vi äro, det äro vi genom Hans ousägeliga nåd. Låtom oss tacka och lofva Hans heliga namn!"

Jag vill berätta er något roligt och vackert, som hände en midsommarnatt.

Carl Gustaf och hans syster Sofi hade sofvit på eftermiddagen, för att kunna hålla små ögonen öppna, när natten kom. Klockan 6 på aftonen åto de hvar sin smörgås med ett glas mjölk, och så gingo de ut på ängen med bollar, käppar och kastringar. Och de hade fått af sin pappa en liten silfverpenning hvardera, för

att köpa sig något godt, ty der brukade sitta gummor, som sålde våfflor och pepparkakor åt barnen.

På ängen voro många gossar och flickor redan förut. Der var den öfverdådige Walter, som råkade illa ut för sin trissa, och Axel som lärde Stina Europas karta *), och Mathias som försvarade Hjelteborg, och Emma som hörde blålockorna ringa, och Aina och Therese, som träffade tomtegubben i skogen **). De slog boll och kastade ringar och lånade eld och sprungo enklek och lekte hök och dufva. Det var mycket nöjsamt. Sjelfva sparfvarna, som sutto på taket af ladan nära intill, qvittrade på sitt eget roliga vis, som de bruka, när de tycka att någonting är rätt lustigt i verlden.

När nu Carl Gustaf och Sofi hade sprungit sig trötta, sade brodern till systemen: kom, så gå vi till gumman vid landsvägen och köpa oss våfflor för min penning! Ja, det göra vi, sade Sofi.

Men vid landsvägen sutto fem eller sex gossar och flickor, som smorde kråset det bästa de kunde och sockrade så tjockt på våfflorna, att flugorna kunnat köra snöplog på dem, om de bara fått lof. Nära bredvid satt en liten trasig tiggarflicka och såg helt tyst på våfflorna. Hon sade ingenting, hon begärde ingenting, men beständigt såg hon ditåt, och emellanåt bet hon på sina små fingrar.

Du är visst mycket hungrig? sade Sofi. Har du ej ätit något förut i dag?

Den lilla satt i början tyst och ville ej svara. Men slutligen sade hon: jag har ej ätit något sedan i går.

Se här, tag min penning och köp dig mat, sade Carl Gustaf. Vi ha ätit en smörgås förut i qväll, och dessutom har min syster ännu en penning.

Låt oss spara min penning, tills vi bli mera hungriga, sade Sofi. Ja, sade Carl Gustaf. Och så gingo

*) Walters och Axels äfventyr skola berättas i nästa bok.

**) Detta skall också berättas i nästa bok.

de att leka igen. Men den lilla flickan nickade: tack, tack! Och ingen visste hvad hon köpte för penningen.

Nu blef det sent på qvällen, och somliga barn gingo hem att sofva, men somliga gingo till skogen, för att bränna sin midsommareld. Der var på högsta kullen en stor hög upplagd af kådiga trädstammar och annat som brann med lustig låge, och när solen gick ned, tändes det på, och så begynte den stora trädstapeln att brinna. Nej, det var något grannt att se! De mörka granarna stodo rundtomkring; högt hvirflade rök och lågor emot den blå natthimmelen, och kring elden dansade stora och små. Talltrasten, som just gaf konsert i skogen, teg af förundran stilla; myggorna blefvo så förtjusta, att de flögo midt in i brasan för att bättre se, och räfven i skogen tittade försigtigt fram bakom en sten, för att undersöka hvad detta mände vara för löjliga tillställningar.

När det första bränslet var slut, voro alla gossar färdige att släpa dit nytt, och der var ett hojtande och ett skrattande och en glädje i skogen! Stackars tröjor och byxor, de fingo betala kalaset med kåda och sot.

Fy, Carl Gustaf! sade Sofi till brodern, som kom släpande med en stor trädstam, jemt dubbelt så lång som han sjelf. Hvad säger mamma, när du smutsar så illa ned dina kläder?

Ja, det är visst illa, sade Carl Gustaf och kunde ej annat än skratta ändå. Men du borde se dig sjelf uti spegeln. Vet du hvad, Sofi? Du har två långa mustacher och dertill ännu ett pipskägg af sot. Jo, du ser just vacker ut!

Sofi blef förskräckt, vätte näsdukssnibben och begynte torka sig om läpparna. Är det borta nu? frågade hon.

Ja, till nästa gång, sade Carl Gustaf. Och det dröjde ej länge, så hade Sofi åter nya mustacher, ty hon skulle nödvändigt blåsa på elden, der den ej rätt ville brinna.

Nu gå vi att köpa en smörgås, sade Carl Gustaf, ty jag är omenskligt hungrig.

Ja, det göra vi, sade Sofi. Jag har ju ännu min penning.

Men denna gång stod vid landsvägen en liten gosse, nästan utan kläder, ty han hade endast en söndrig skjorta. Och när han stod vid elden, hade han varmt, men när han ville hjälpa de andra att bära bränsle, frös han så att tänderna skallrade, ty det var kyligt i nattluften, som det ofta brukar vara vid midsommartid. — Hvarför klär du ej mera på dig? sade Carl Gustaf till honom.

Jag har inga kläder, svarade gossen, och dervid kröp han så nära han kunde till elden.

Sådana trashankar, som ej ha kläder engång, kunde gå hem och lägga sig, sade långa Thure, som stod der nära bredvid.

Jag har intet hem att lägga mig i, svarade tiggargossen.

Du har två långa rockar, sade Sofi åt Thure, som bar en öfverrock på armen. Låna den ena åt gossen!

Låna! skrattade Thure. Ja, om någon ville gifva mig hyra för den, så kunde jag väl låna min rock, tills solen går upp.

Der har du, sade Sofi. Och så gaf hon sin lilla silfverpenning. Och gossen kläddes i rocken och hade varmt och godt och roligt. Men ingen hade roligare än Carl Gustaf och hans syster, fastän de voro utan både våfflor, smörgås och penningar.

Så brann elden hela natten, och den natten var icke lång. Ty om en liten stund begynte himmelens rodnad blifva allt rödare i nordost, och till sist blef den blank som rödaste guld. Rättnu går solen upp, sade Carl Gustaf. Kom, så klättra vi upp på berget, för att bättre se!

Hvar är min rock? Jag vill ha tillbaka min rock! ropade långa Thure, som hade tagit betaldt för det att han gjorde en god gerning. Ack, sådan narr jag var! ropade han. Nu har jag tappat bort hela silfverpenningen, som jag fick uti hyra!

Det har ingen välsignelse med sig att förtjena pen-

gar på något som man ger åt de fattiga. Rocken hittade Thure på en buske, men hittade ej sitt goda lynne. Han var förargad och snäste alla menniskor. Och den främmande gossen syntes ej mera. Ingen visste hvart han försvunnit.

När Carl Gustaf och Sofi kommo högst på berget, sågo de till sin förundran, att de båda fattiga barnen, som fått deras silfverpenningar, voro der före dem. Och de syntes nu ej mera fattiga och sorgsna. Deras ansigten skeno af glädje, och de sade: efter ni varit goda mot oss, skola vi tacka er såsom ingen tackat er förr. Ställen er här på knä bredvid oss!

Carl Gustaf och Sofi föllo på knä, fastän de icke begrepo hvad barnen menade. De glömde att de voro både hungriga och sömniga. De tänkte: hvad skola vi nu få se?

I detsamma blef der alldeles tyst i skogen, så att man kunnat höra en myggas surrande. Men myggorna lade sina vingar tillhopa, fåglarna tystnade; sjelfva den strida forsen brusade ej mera mot klipporna bakom skogen.

Då flög med ens en strimma af guld öfver hela himmelens hvalf, och den stora strålande solen lyftade sakta sin rand öfver himmelens bryn, och der gick en hastig sprittning af glädje genom hela naturen. I samma stund begynte alla naturens röster att ljuda igen, myggorna surrade, fåglarna sjöngo, forsen brusade, och den stora skogen begynte susa i löf och grenar.

Gifven nu akt! sade tiggarbarnen.

Då sågo Carl Gustaf och hans syster huru luften hastigt blef uppfylld af små genomskinliga englar, miljoner och legioner många, och de fladdrade upp och ned, hvar och en till sin skyddsling, ty hvarje träd hade sin engel, och hvarje blomma sin, och hvarje djur hade sin skyddsande.

Då sade Sofi till sin bror: Ser du, alla skapade varelser hafva sin skyddsande, som för deras böner till Gud. Men vi båda hafva ingen!

Tron J det? sade tiggarbarnen. Och hvilka skulle då vi vara? Förstån J det icke nu redan, att vi äro

edra skyddsenglar? Och fastän J icke sett oss förrän nu, så hafven J ofta känt oss i edra hjertan, hvar gång J bedt till Gud eller gjort något godt. Det är vi, som bredt våra hvita vingar öfver er vagga, när J voren små. Det är vi, som beständigt gå vid er sida och i Jesu namn bevara eder för allt ondt i verlden. Och det är vi, som skola följa eder hela lifvet igenom, allenast J frukten Gud och följén hans bud i lydnad och kärlek och frid och sanning till lefnadens slut.

Vid det att de fattiga barnen talade så, blefvo de strålande klara och genomskinliga, så att man kunde se solens skifva och trädens löf igenom dem, ända till dess att de smulto bort likasom ljusa moln i den skimrande morgonrodnaden.

Och Carl Gustaf och hans syster gåfvo hvarandra ett löfte. De ville alltid lefva så, att deras goda englar skulle ha glädje af dem. Och när de upplyftade sina ögon, hörde de skogens predikan och fåglarnas psalmer vid midsommartid: Helgadt varde ditt namn. Tillkomme ditt rike! Ske din vilje, såsom i himmelen, så ock på jorden!

Skolgossens Sommarvisa.

Om vintern går nog tabulan,
Euklides och grammatikan,
Blott man är flink och trogen.
Men ack, det vill ej mera gå,
När björken löfvas, sjön är blå
Och göken gal i skogen.

Då bär min lexa rakt åt vägg.
Ett sus af rönn, en doft af hägg
I slitna permen flytta.
Det qvittrar på hvarenda rad,
Hvar bokstaf slår så hjertans glad
En liten kullerbytta.

Geografin, din slyngel, säg!
Paris? Arkangel? Visa väg!
Så ljöd magisterns stämma.
— Ack, hvem kan tänka på Paris
Och frysa i Arkangels is,
När det är vår här hemma!

Men dina ziffror, pojke, hör!
Hur bär ditt facit hop, munsjör?
Två gånger två gör fyra.
— Nåd, herr magister, nåd! Ack ja,
Jag slog just boll i tankarna
Och tog en präktig lyra.

Nej, ingen nåd! Hit med din tass
 För hic, hæc, hoc och der, die, dass
 Och hundöron i hörnen!
 — Ack, hejda plaggans snabba lopp!
 Jag drömde att i furans topp
 Jag flög så högt som örnen.

Så gick det då. Så kom den dag,
 När, glad som himlens fågel, jag
 Flög ut kring fält och hagar.
 Ack, fria luft! Ack klara höjd!
 Ack, sol och glans och doft och fröjd!
 Ack, sköna sommardagar!

Hedra din fader och din moder.

Det, som jag nu vill berätta er, är helt kort, men så märkvärdigt, att både stora och små deraf klarligen se huru Gud vill att fader och moder skola hållas i heder af deras barn. Ty barns otack och missaktning mot deras föräldrar är den allrasvåraste synd och skall visserligen blifva hårdt straffad, om icke i dag eller i morgon, så likväl i framtiden, när barnen sjelfva ha blifvit stora.

Detta är också en gammal historia, som många berättat före mig, men den kan tåla att höras engång till.

Det var en man och en hustru, som hade hos sig sin gamle far, och dessutom hade de sjelfva små barn. Gamle farfar var grå af ålderdom, och så gammal och svag var han, att hans händer darrade, och han kunde icke hålla stadigt i handen det som han tog uti.

Nu hände sig derföre, när han satt till bords med de andra, att han ej kunde föra skeden till sin mun, utan att spilla soppan på sig. Detta tyckte de andra vara illa gjordt, och de knöto på honom en serviett, likasom man knyter om halsen på små barn, när de äta. Men gubbens händer darrade beständigt, och beständigt spillde han soppa på den rena servietten. Det rådde han icke för.

Mannen och hustrun voro hårda och otacksamma. De tänkte ej på, huru mycken möda och tålmod de-

ras föräldrar haft med dem, när de sjelfva voro små och okunniga. Derföre sade de med stränga ord: "om farfar ej slutar att spilla på servietten, så låta vi honom äta med grisarna uti vrån."

Men farfar kunde ej hjälpa det, han var nu engång så gammal. Då satte de obarmhertiga honom i vrån och ställde framför honom ett tråg af träd, såsom man brukar för grisarna, och der fick farfar äta allena i vrån, men mannen och hustrun åto vid bordet och läto sig väl smaka.

Detta gjorde den gamle farfar mycket, mycket ondt, ty det är tungt att se sig föraktad på gamla dagar för sin ålderdoms skull, och ännu dertill föraktad af sina egna barn. Ett otacksamt hjerta är den tyngsta börda, som jorden bär.

Men farfar satt för sig sjelf i vrån och gret så tyst, att ingen såg de tårar, som runno utför hans vissnade kinder ned i hans snöhvita skägg. Blott Gud, som ser allting, såg äfven den gamles sorg och menniskornas hårda hjertan, och han visste ett medel att förödmjuka de obarmhertiga.

En dag satt farfar, som vanligt, i vrån, och mannen och hustrun sutto vid bordet, men på golfvat satt deras lilla gosse, som var fyra år gammal, och täljde ett stycke träd. Då sade mannen till honom: hvad täljer du, min gosse?

Gossen svarade: jag täljer ett tråg.

Hvad skall du göra med det? frågade fadren.

Jo, svarade gossen, när far och mor blifva gamla, skall jag sätta dem i vrån att äta ur tråget, som farfar gör.

Då sågo mannen och hustrun på hvarandra, och Gud öppnade deras ögon, så att de sågo sin stora synd och otacksamhet, och det syntes dem vara samvetets egen röst, som sade till dem i det lilla barnets mun: så som J hafven föraktat eder fader uti hans ålderdom, så skola ock edra barn förakta eder en dag, när J sjelfva blifven gamla.

Och de brusto båda i gråt och gingo till gamle far i vrån, omfamnade honom och sade: förlåt oss, att vi gjort så illa mot dig! Hädanefter skall du alltid sitta vid vårt bord, och der skall du hafva den främsta hedersplatsen. Ty nu veta vi, att man aldrig bör förgäta det heliga och sköna fjerde budet: "hedra din fader och din moder, på det att dig må väl gå och du må länge lefva på jorden."

När man sofver på rosor.

Saga.

Det var engång en gosse och en flicka,
Som annars kunde godt och väl sig skicka,
Men tvenne ting de kunde icke rätt:
Att *lyda* snällt och att *arbeta* lätt.

Hon hette Mimmi; Frans, så hette gossen.
De sprungo kring i skogarna och mossen,
Och när de trötta sofvo sen så godt,
Så drömde de om nya lekar blott.

Det går ej an, så sade deras mamma,
Och deras pappa sade just detsamma:
Nej, kära barn, det går visst aldrig an;
Sitt hela lif man ju ej leka kan.

Små barn, de måste gå i skolan alle,
Att plugga vett uti sin kycklingsskalle. —
I skolan måste Mimmi nu med Frans;
Ja, ni må tro, det blef en annan dans.

Det var så grufligt svårt att sitta stilla,
Och lexorna — fy, hvad de smakte illa!
Och sen så var man skolsjuk uti mjugg,
Och sen så fick man sig en liten lugg.

En dag gaf lärarn lof åt hela bråten.
 Ack, söta pappa, få vi ro i båten?
 Ja, med det vilkor, att J fån ej nu
 Ro långt och ären hemma klockan sju.

Ja visst, ja visst! Ack, hvad det skall bli roligt!
 Så rodde båda syskonen förtroligt
 Till Blåbärsön. Der voro sköna bär,
 Och hvad de åto, hvad de sprungo der!

Men Smultronön der litet längre borta,
 Säg, ro vi dit? — Nej, timmarna bli korta. —
 Ack jo, se blott, så rödt det glimmar ju,
 Och än är klockan säkert icke sju.

Nå ja, till Smultronön de båda foro.
 Hvad der var herrligt! Hvad de glada voro!
 — Men ser du Hjortronön? Der är ej fult!
 Af stora hjortron glimmar der helt gult.

Men pappa har oss nekat. — Ack den pappa!
 Han blir nog god, när blott vi honom klappa.
 Dessutom är ju dit helt nära nu,
 Och än är klockan säkert icke sju.

Nå godt; till Hjortronön de rodde båda.
 Så rara hjortron får man sällan skåda.
 De snaskade det bästa, som der fanns;
 Det smakte Mimmi godt och munsjör Frans.

Till sist så voro båda barnen mätta.
 — Nu ro vi hem. — Ja, kom! Men hvad är detta?
 Den ön här nära ha vi aldrig sett:
 Se, röda rosor glimma der helt tätt!

Ack, låt oss fara dit på rosenfänge!
 — Omöjligt, nej, vi redan dröjt för länge!
 — Men blott en liten, liten stund! Ännu
 Så slår jag vad, att klockan ej är sju.

— Nå, blott en liten stund! — Och båda rodde.
Till Rosenön var längre, än de trodde.
Men när de ändtligt stego der i land,
Hur skönt der doftade från strand till strand!

Se, hvilka rosor! — Nu var det att plocka
Och bryta, bocka sig och åter bocka.
— Men hvilken är den vackraste? — Den här.
— Åh nej, visst ej! Den här långt bättre är.

Så smögo qvällens timmar. Tysta natten
Begynte mörkna öfver land och vatten.
Då först med häpnad märkte barnen nu,
Att klockan var helt säkert mer än sju.

Nu blef det träta: hvems må felet vara?
På sjön i mörkret kunna vi ej fara,
Och här finns ingen stuga, ingen bädd! —
Och Frans var ond, och Mimmi, hon var rädd.

Sen kommo strida tårar: stackars pappa
Och mamma vänta oss! — Men som en kappa
Så tjockt, föll mörkret öfver sjö och strand.
Man kunde ej för ögat se sin hand.

I famnen nu hvarandra båda höllo,
Tills frusna och förgråtna båda föllo
På rosors bädd och somnade till slut
Och sofvo länge, sofvo natten ut.

Och högt stod solen ren på himlens båge,
När barnen vaknade. Det var, som såge
De någon sällsam syn. — Hvar äro vi?
Ack Gudskelof, att natten är förbi!

Kom, låt oss ro! — Ja, kom! — Och båda foro.
Det dröjde länge, förrän barnen voro
Vid hemmets strand. Då båten nära kom,
De sågo sig med stor förundran om.

Den bryggan var ej här i går. Den spången
Fanns icke förr. Så sandad var ej gången,
Och träden äro högre; se på dem!
Vi stackars barn, nu hitta vi ej hem.

Nej, — der är stora stenen, der vi metat,
Och der är stranden, der vi snäckor letat.
Låt oss gå längre fram! — Så gingo de,
Men allt var nytt och ovant till att se.

I löfsaln, der syrenerna de blomma,
Der satt en gubbe och en gammal gumma.
Dem hade barnen aldrig sett förut.
De helsade och sågo flata ut.

Hvem söken J? sad' gubben i detsamma.
— Vi söka här vår pappa och vår mamma.
— Hvad heten J? — Jag heter Frans. — Och jag,
Jag heter Mimmi. — Hvad i allan dag!

Frans! Mimmi! sad' de gamla nu med oro.
Så hette våra stackars barn, som foro
En afton bort och kommo ej igen.
De drunknade, och vi dem sörja än.

— Vi ha ej drunknat. Nej, vi oss fördröjde
På Rosenön. — Vid dessa ord så röjde
De gamla en förundran. — Rosenön?
Tänk, om det vore våra barn från sjön!

Som det var sagdt, så hördes barnen stamma:
Tänk, om det vore pappa just och mamma,
Fast så märkvärdigt grånat deras hår,
Sen vi dem sågo båda sist i går!

Så föllo de hvarandra ömt i famnen
Och sade om på nytt de kära namnen.
Men när de alla länge famnats då,
Man hörde fadren säga sorgset så:

Ack, stackars barn, till Rosenön J flutit;
 På rosors bädd en svekfull sömn J njutit.
 Förtrollad är den ön. Ty tiden der
 Flyr i galopp. Ett år hvar timma är.

Och nu ha tjugu timmar ren försvunnit
 Med sömn och lekar. Det är hvad J vunnit.
 Ty när J foren, det var ej i går,
 Nej, barn, *sen dess förflutit tjugu år!*

— Hvad? tjugu år! — Nu först med mycken häpnad
 De sågo på hvarandras bytta skepnad.
 Ja, tretti år på spiken Frans var nu,
 Och Mimmi stackare var tjugusju.

Och uppå alla dessa tjugu åren,
 Den skönaste, den bästa ungdomsvåren,
 Hvad ha de lärt? Ack, intet lärdes der;
 Ej mer än man af sömn och lekar lär.

När alla de, som voro lika gamla,
 Med flit och lust fått mycken kunskap samla,
 Då kunde Frans ej mer två gånger tre,
 Och Mimmi kunde knappast ABC.

Så måste de på gamla dar besörja,
 Att som små barn de åter fingo börja.
 När Frans då blef med lugg och plugg och ris
 Student, så var han fyrti år precis.

Och Mimmi, när hon ändtligen fått lära
 Att läsa, sy och hvad man kan begära
 Af den, som också engång vill bli fru,
 Så var hon jemnt på spiken trettisju.

Och när de båda ville vara unga
 Och liksom andra, dansa, leka, sjunga,
 Så syntes redan ganska långtifrån
 Vid deras panna grå och hvita strån.

Frans blef en skrifvare, som for på tingen
 Och drack med alla, dugde just åt ingen;
 Men Mimmi blef allt till sin lefnads qväll
 En skröplig, lång och trätosam mamsell.

Ja, så gick det med dem, det må ni veta,
 Som ej förstodo lyda och arbeta.
 Och så går det med hvar och en, som går
 Till sängs på rosorna i lifvets vår.

Ty intet lärs, när man i nöjen stimmar:
 Då springa åren, som de vore timmar;
 Och innan man vet ordet af rättnu,
 Har lifvets klocka redan slagit sju.

Hjertat af gummi elasticum.

Nu är det första Maj, och nu blir det vår, sade Fredrik. Hej och hopp, i dag ha vi skollof, min nya boll är längesedan färdig, han har ett hjerta i sin kropp, och det är af gummi elasticum. Flyg, du min boll, så högt som lärkan i skyn! Tag lyra, Marie, tag lyra, Marie!

Och Marie sträckte ut sina små händer att taga lyran, men klatsch, der slog bollen ned mellan hennes båda händer, föll till marken, studsade högt upp och trillade ned i en vattputt på gården.

Jo, nu ser han hygglig ut, sade Fredrik och kramade missnöjd den våta bollen. Men Marie hoppade på en fot kring gården och skrattade utan måtta. Hvad skrattar du åt? sade Fredrik förtretad.

Jag skrattar åt att han har ett hjerta af gummi elasticum, sade Marie. Hvad skulle han annat än falla i putten?

Gamla morfar i den långa rocken och den hvita nattmössan hade satt sig på trappan i solskenet och hörde hvad barnen sade sinsemellan. Kom hit, Fredrik! sade han. Fredrik kom.

Vet du hvad gummi elasticum är? sade morfar. Jo, sade Fredrik, det är kådan af ett träd och så spänstigt och mjukt, att man kan tänja ut det huru man vill och till hvad man vill, men sedan tager det gerna sin första skapnad tillbaka.

Det är rätt, sade morfar. Förstår du nu hvarför alla, som ha ett hjerta af gummi elasticum, måste falla i putten?

Nej, det förstår jag icke, svarade Fredrik.

Det skall jag säga dig, sade morfar. En menniska måste vara något visst och älska något visst. Om han ena dagen är si och andra dagen så och låter tänja ut sig huru man vill och till hvad man vill, så är han en stackare, en mes, en pultron. Och då händer det honom som det händt bollen, var säker derpå!

Fredrik funderade en stund och visste ej hvad han skulle svara.

Vill du blifva en duktig karl? sade morfar till honom. Ja men, svarade Fredrik.

Mins då hvad jag säger dig, återtog morfar. Lita ej på din egen klokhet, och var ej ett tjurhufvud, som envisas och stängas med andra, när han ej vet någonting bättre. Men är du engång fullt öfvertygad om att något är rätt och godt, så låt icke narra dig derifrån. Låt icke tänja ut dig, min gosse!

Nej, morfar, sade Fredrik. Men han begrep ej hvad morfar menade.

Adjö med dig nu, sade morfar.

Nu gå vi ut till ängen, sade Marie. Der äro alla gossar och flickor ute, att leka på första Maj.

Fredrik kom, och så bar det af. Det var så vackert, när majsolen sken och fåglarne qvittrade i skogen på andra sidan om landsvägen. Inga träd hade löf ännu, men den stolta granen stod der i sin oföränderliga gröna uniform, och den lilla spensliga videbusken hade tagit sig före att spricka ut i små fjun, som barnen samlade och kallade "kissor". Ängen var nästan torr, och de första gröna stråen tittade upp mellan det höstgamla vissnade gräset; men i diken var ännu här och der litet snö, och grodorna hoppade med ett skutt från dikeskanterna.

Nära vid gårdesgården satt en madam, som hade till salu kringlor och pepparkakor, smörgåsar och mjöd. Den som hade en slant att köpa, han köpte det som

smakade honom bäst, och den som ej hade någon slant, fick af de andra, och så hade alla lika. Men kourek-toristerne slog sig på att spendera och bjödo alla da-merna mjöd.

Nu slå vi boll, sade gossarne, och så delade sig alla i två partier, och Fredrik blef klockare. Det var ståtligt att se huru bollarna flögo som svalor i luften, och för hvar lyra som togs, och för hvar pojke som bollades, när han kastade sällträt ifrån sig och sprang öfver ängen till målet, blef hej och hurra, så att bön-derna förundrade sig, der de körde i sakta mak sina lass på landsvägen.

Men flickorna ledsnade att se på och begynte att springa enklek vid grinden. Här tappade en sin sko, och här snafvade en annan på kängbandet, och somliga voro våta om fällarna, och somliga miste flätbanden, och somliga hade snufva och snöto sig, innan de ropade si-sta paret. Men allt var det lika roligt, och till slut fingo de några af gossarne med, och då blef det än roligare.

Det förtröt de andra gossarne, och när de sågo att en smalbent tredjeklassist gaf sig att springa med flic-korna, sade de sinsemellan: han borde ha stryk. Och en af de starkaste gjorde ett löfte att verkställa domen.

Nej, sade en annan, det är bättre att vi doppa honom i diket. Der är vatten och gyttja, och der får han tvätta sin nya tröja, som flickorna tycka så myc-ket om.

Men icke går det an att vi gå sex emot en, sade Fredrik. Det är orätt, och det är jag icke med om.

Ack du din kruka, sade de andra, nu är du rädd. Du törs icke, du!

Nog törs jag, sade Fredrik, men . . .

Men och men, skreko de andra, jo du tänker, att när han får dig i luggen på tumanhand uti skolgrün-den, vankas det daskis.

Jag skall visa att jag icke är rädd, sade Fredrik motvilligt . . .

Så stå ej och gräla nu, utan kom med, skreko alla

kamraterne, och så drogo de Fredrik med. När tredjeklassisten märkte hvad meningen var, tog han till fötter och stadnade slutligen vid ladan med ryggen mot väggen. Här slogs han tappert emot och lät icke fånga sig. Men en af de illparigaste bland pojkarne kröp oförmärkt fram och hängde sig fast vid hans ben, och så fingo de honom omkull och drogo honom allt närmare diket, för att doppa honom, som meningen var.

Nu begynte flickorna gråta, och Marie skrek allt hvad hon förmådde: låt bli honom, Fredrik, låt bli honom! Men Fredrik ropade: jag skall visa att jag icke är rädd.

I detsamma kommo två andra tredjeklassister gående på landsvägen och sågo huru deras kamrat blef illa medfaren. Genast hoppade de öfver gärdesgården och kommo honom till hjälp. Sex mot en, det är ju skam! ropade de. Men när pojkarne sågo dem komma, togo de i sin tur till fötter allt hvad de kunde, och Fredrik med. De öfrige kommo undan, men Fredrik snafvade öfver en tufva och föll. Strax fingo de nya kamraterne honom i kragen. Jaså, munsjör, sade de; sex voren J mot en enda, för att doppa honom; derföre marsch i diket med dig! Så kullrades Fredrik i diket utan pardon. Och hur han såg ut, när han kom upp igen, det kan man begripa. — Alla gossar och flickor skrattade, hela ängen skrattade, skogen skrattade, landsvägen och gärdesgården skrattade med, ja dess make till munterhet har man väl sällan hört.

Derpå begynte de andra leka igen, och solen sken, och fåglarna sjöngo, och madamen sålde dubbelt så många pepparkakor på den herrliga, glada första Maj.

Men Fredrik smög skamflat sin kos.

Nej hur du ser ut! sade gamla morfar, som ännu satt på trappan och betraktade myggornas dans i solskenet. Hvad fattas dig, Fredrik?

Jo, sade Fredrik, nu begriper jag hvad morfar sade i middags. Mitt hjerta har varit af gummi elasticum. Jag har låtit tänja ut mig, jag har gjort hvad jag visste vara orätt, och derföre, morfar, — derföre har jag kommit i putten!

Höytiäinen.

Långt i Karelens vida land
 Och norrom Saimas vackra strand
 Låg Höytiäinenens klara sjö,
 Med mången blomsterö.
 Och rundtomkring stod' rönn och björk,
 Den höga furan såg så mörk
 Från kullen ned i djupa sjön.
 Men vid dess fot stod ängen grön,
 Och korna gingo der i vall,
 Och fjerran bakom björk och tall
 Steg torparkojans rök mot skyn
 Vid dunkla skogens bryn.

En dag kom menskohand, att djerf
 För vinst af land och nytt förvärf
 Med list besegra vattnens tåg
 Och fälla fjärdens våg.
 En liten fåra gräfdes ren
 Med damm af sand och mur af sten;
 Men vattnens jätte log och bröt
 Igenom dammens sköt.

Den gamle fiskarn i sin båt
 Han for en dag, af regnet våt,
 Att lägga ut sitt fiskegarn
 För Höytiäinenens barn.
 Då såg han något underbart:
 Der vattnet nyss var lugnt och klart,
 Der forsade nu strid en ström.
 Omöjligt! Nej, var det en dröm?
 Dock, hur han rodde, hur han såg,
 Allt vildare blef strömmens våg
 Och rusade alltmera stark
 Mot strandens ödemark.

Förfärad rodde fiskarn bort
 Mot hemmets vik, men innan kort,
 Han visste mer ej hvar han var,
 Ty viken fanns ej qvar.
 Der nyss den breda djupa fjärd
 Omstrålade hans hem, hans verld,
 Der såg han nu en slätt så stor,
 Som ej fanns der, när bort han for,
 En ödemark af dy och sand,
 Och långt ifrån hans fordna strand
 Stod bryggan, der ännu i natt
 Sin båt han bundit gladt.

Den djupa vilda forsen röt
 Som åskans dån och genombröt
 I fjerran skogens fasta vall
 Med omotståndligt fall.
 Långt söderut han häpen såg
 En enda stor omätlig våg
 Mot Pyhäselkä rusa ned
 Och, hög och skummande och vred,
 Uppsluka i sitt strida lopp
 Med brak den höga furans topp
 Och skölja åker, äng och hus
 Med sand och sten och grus.

Då knäppte fiskarn fromt sin hand:
 Allsmäktige, som vågen band
 Och åter löst dess jättemakt,
 Beskydda denna trakt!
 Du stakat vattnens gränser ut;
 Låt ur förstörelsen till slut
 En ny och bättre ordning gå,
 Att högt ditt namn vi prisa må!
 När grönskan kläder dessa fält,
 Der flodens vilda fåra svällt,
 Kring Höytiäinens nya strand
 I blommor står vårt land.

Om den sommar, som aldrig kom.

Veten J, små barn, hvad det var för en sommar, som aldrig kom? Jag skall säga er det. Det är en sannsaga, och icke är den så lång, nog kan man höra på den.

Det var engång en liten gosse, som hette Rafael. Han var frisk och stark och blomstrade som den lilla rönnen, hvilken en dag skall blifva stor och bära hvita, doftande blommor i jordens vår.

Men Gud såg att den lilla gossen, när han blef stor, skulle engång få mycken sorg uti verlden och råka i många frestelser, som kunde förderfva hans hjerta och vända det bort till synd och fåfänglighet. Derföre utsände Gud sin stora skinande eugel Rafael, af hvilken den lilla gossen hade sitt namn, och sade till engelen: för gossen till mig!

Då hände sig, att den starka och friska gossen blef sjuk och begynte förtvina; och det var om vintern. Men hans föräldrar och de små systrarna sade: vänta litet, nog blir Rafael frisk, när sommaren kommer!

Då kom den långa ljusa våren, när fåglarna begynte sjunga i träd och grenar. Och barnen hade en hämpling i buren; med honom gingo de ut en morgon i parken och läto honom flyga i sin frihet till de andra små fåglarna. Hämplingen flög; han var så glad, så glad, och i detsamma han flög, så qvittrade han en enda ton, och den var så full af glädje och tacksam-

het, att barnen tyckte sig aldrig ha hört ett vackrare qvitter.

När de kommo hem, låg den lille Rafael ännu sjuk på sin bädd och hade ej kunnat vara med uti parken. De små systrarna klappade hans bleka kinder och hans vackra bruna hår och sade till honom: var icke ledsen, Rafael; när det blir sommar, får du komma med oss och höra hämplingen sjunga. Din sommar skall också komma, och då blir du frisk.

Men Guds stora skinande engel stod osynlig vid gossens bädd och sträckte sina sköna hvita vingar öfver honom, likasom för att bevara honom emot allt ondt uti verlden. Och ju längre engelens vingar sträckte sig ut öfver honom, desto blekare blef den lilla gossens kind och desto svagare hans andedrägt. Hans klara, bruna ögon sågo ännu engång mot engelen, som han ensam såg; — derefter sjönko de tillsammans, och den lille Rafael andades icke mera. Men på hans små, bleka läppar dröjde ännu det fridsamma, lyckliga leendet, som man ofta ser hos små barn, när de märka att en engel står bredvid deras bädd.

Se, sade gossens föräldrar till de små systrarna: nu är Rafael lycklig, han är hos Gud. Likasom hämplingen flög till sin frihet ur buren, så flög också Rafaels oskyldiga ande till evig frihet; och vi hörde icke hans glädje, såsom vi hörde fågelens qvitter, men vi märka det väl på hans blida leende, att han prisar Gud, som så tidigt har unnat honom salighetens krona.

Då sade en af systrarna: men den sommaren kom aldrig, när Rafael skulle bli frisk.

Ja, sade andra system: Rafaels sommar kom aldrig.

Men föräldrarna aftorkade sina tårar och sade: visst har han kommit. Om vi kunde se långt bort i den blå himmelen, så skulle vi nu få se Rafael leka med de små englarna i Guds eviga paradiset. Der är den rätta sommaren, och efter den sommaren kommer aldrig en höst och aldrig en vinter mera.

Då förde de den lilla Rafael bort till kyrkogården och lade honom uti en liten graf, och presten läste

sköna böner öfver honom och lofvade honom ett evigt lif. Men gossens moder, som stod vid grafven, sade: nu borde vi sjunga en psalm, och här är ingen, som sjunger psalmen vid Rafaels graf.

I detsamma begynte en liten fågel sjunga så högt under himmelens blå i våren och solskenet, och alla förstodo att fågeln prisade Gud. Då sade den döde gossens fader: hör, fågeln vet väl för hvem han sjunger! Hämplingen sjunger psalmen vid Rafaels graf.

Men den stora skinande engelen flög med den lilla Rafaels själ långt bort öfver grafvens mull till den eviga sommaren i Guds paradis.

Liten Verna.

Hon var en liten blomma
 I världens trädgård här,
 Med ögon blå och fromma
 Och kind så röd och skär.
 När hon stod midt i ringen
 Bland sina syskon då,
 Så fattades blott vingen
 På hennes skuldror små.

Liksom en solskensstråle
 På gröna ängen far,
 Så kunde hon blott småle,
 Den tid bland oss hon var,
 Och sprida frid och nöje
 Förutan sorg och kif,
 Och som ett blomsterlöje
 Var hennes korta lif.

Nu tog Guds helga vilja
 Den plantan i sin vård.
 Hon är en snöhvít lilja
 Uti Guds blomstergård,
 Der inga höstar gulna
 Och ingen vår förgår
 Och inga ögon mulna
 I sorgens bittra tår.

Nu blickar liten Verna
Med sina ögon blå
Från qvällens klara stjerna
På sina syskon små.
Nu uti englaringen
Så saligt lugn hon ler;
Nu fattas icke vingen
På hennes skuldra mer.

Unda Marinas fotspår.

Har du sett ränderna uti hafvets sand derborta vid stranden under den höga skogskullen? Så hvit är den sanden och ränderna äro vågiga, och de gå i otaliga tjäcka bugter uppemot yttersta vattengränsen. Ofta när jag sett de stora, hvita, skummiga vågorna rusa i vrede mot strandens vall, har det synts mig förunderligt, att de icke alldeles bortsoptat ränderna i sanden. Men dertill hade hafvets vågor ingen lust, de läto ränderna bugtas i sanden som förr och stormade öfver dem med grummel och dån, och så lade de sig åter att hvila i djupen.

Ty de fina ränderna uti sanden äro de små vågornas fotspår, och de små vågorna äro hafvets kruslockade barn, som leka i glimmande ras på den fina sandbädden. Hvar gång stormen brusar, säger hafvets konung till sina störtsjöar: gån mot klipporna, gån mot klipporna! Der i sanden leka mina små barn; ingen får rubba deras vägar och stigar, ingen får sopa deras fotspår från stranden.

Djupt, djupt i hafvet är konungens slott med väggar af kristall och perlemofönster och tak af de skönaste musslor. Der bo konungens söner och döttrar, de blå vågorna, och der bor äfven hans yngsta och klaraste lilla böljebarn, den blåögda, silfverlockiga Unda Marina.

När Unda Marina går att leka på stranden, ritar

hon med tåspetsen af sin silfversko dessa fina våglinier i sandens golf, och ingen störtsjö har lof att utplåna dem. Tusen, tusen hennes små syskon springa der i kapp med henne, och alla rita de samma fotspår, men ingen af dem är så snabb, så klar och så ringlande vacker, som Unda Marina.

När fiskarne gå att bada på sandgrundet i den varma sommaren och de blänkande hvita måsarna flyga som stjernor deröfver, då dansar Unda Marina omkring dem i lek och tummel och böjer sig undan för seglarens båt och hoppar kring gossen, som simmar i solskenet. Men när solen bittida om morgonen uppstiger ur oceanens bädd, och när hon om qvällen går att hvila i skogen, då plaskar Unda Marina helt sakta mot stranden och sjunger en lång, lång entonig visa om tider, som varit, och vänner, som längesedan gått från oss till det eviga tysta.

Unda Marina egde också en vän, och det var den yngste af skogens prinsar, den lille mörklockige Florio, hvars gröna tröja alltid var prydd med så många rosor och som ständigt bar fickorna fulla med nötter och hade en örnfjäder uti sin bruna mössa. Florio kom ofta till stranden, der Unda Marina brukade leka, och så blefvo de snart mycket goda bekante. Ofta gnabbades de; Florio kastade qvistar och småsten på Unda Marina, och Unda Marina stänkte till svar en våg öfver Florios sammetsstöflar. Och då skrattade Florio, såsom skogen skrattar när det susar i löfven, och då skrattade Unda Marina, såsom vågorna skämta, när vinden flyger i deras fladdrande lockar. Men deremellan lekte de fästman och fästmö i aftonlugnet; Florio satt på strandens gräsmatta, och Unda Marina lutade sig stilla mot sandens bädd, och båda berättade turvis sagor. Florio visste berätta både mörka och ljusa sagor; om skogens troll, som snyfta bakom de höga granarna, om lejonets jagt i det dunkla månskenet och om vestanvindens spratt med neglikor och geranier bort på ängarna. Unda Marina berättade om de längst förflutna århundraden, då hafvets vågor svallade öfver

hela det stora Finland, och om jättegrytorna uti bergen vid stranden och om den stora hvalfisk, som drog hennes faders vagn genom korallskogarna uti den mildjupa oceanen.

Så träffades båda i långa, långa tider hvar afton vid stranden, och ännu voro de små barn, ty skogens söner och hafvets döttrar vexa icke som människobarn, de lefva i många tusende år, sålänge som jorden, och derföre äro de så länge barn och ha så länge roligt i aftonskimret. Och de höllo mycket af hvarandra, ja så mycket, att den hvita måsen, som beständigt såg dem leka på hafsstranden, brukade säga till sin granne, den stora hafsörnen: Florio och Unda Marina bli säkert ett par, och då få vi vara med på det präktiga brölloppet.

Ja, det kommer an på, om brölloppet blir i skogskonungens slott, sade örnen. Men blir det hos brudens föräldrar djupt ner uppå hafsbottnen, då tackar jag för bjudningen och kan icke ha den äran att komma.

Se, det kom jag icke att tänka på, sade måsen. I nödfall kan jag konsten att dyka, och det kan nog hända att jag infinner mig, ty der bli säkert många goda fiskrätter till qvällsvard på bröllopsaftonen.

Så sade folket om Florio och Unda Marina. Då hände sig en afton, att hafskonungen kom åkande med sin stora hvalfisk till stranden, der hans dotter, den lilla prinsessan, berättade sagor för prinsen från skogen. Och nu var der icke rätt godt grannskap mellan skogen och hafvet, ty båda trätte om gränserna och beskyllde hvarandra att olofligen ha borttagit stycken utaf den andras mark. Derföre vredgades hafskonungen, när han såg prins Florio tala så vänligt med Unda Marina, och så kastade konungen mot stranden en stor våg, som öfversköljde prinsens fina gröna sammetsströja med grummel och borttryckte sjelfva örnfjädern ur hans mössa.

Unda Marina for bedröfvad till djupet, och Florio vände med harmsen håg tillbaka till skogen. Men när hans fader, skogskonungen, förnam huru hans älsklings-

gosse blifvit skymfad, blef han deröfver mäktä förgrymmad och sände ut en skara af förfärliga sandhvirflar, som öfversållade hela stranden med grus, så att der blef ett stort torrt land och hafskonungen miste en del af sitt område. Deröfver blef hafskonungen ännu mera förgrymmad och utskickade ofantliga störtsjöar, som öfversvämmade skogen, borttryckte träden och afslet stora stycken af fasta landet och begrof dem i vågorna. Och sålunda blef der ett långvarigt, stort krig mellan hafvet och skogen för Florios och Unda Marinas skull, och kriget fortfar ännu i dag, när de båda konungarna äro vid dåligt lynne. Men deremellan är der en vapenhvila, och då gå vågorna åter sakta mot stranden, och då ser man ännu Unda Marinas fotspår i den fina hvita sanden i aftonskimret.

Men Florio och Unda Marina få nu blott sällan träffas i allra största hemlighet, för att berätta hvarandra de gamla sagorna och leka tillsammans i den vackra ringdansen med de andra små vågorna. Unda Marina simmar ofta ensam mot stranden, och man ser hennes hvita nacke ibland, när solen skiner igenom det mörka molnet. Då hör man henne ofta sjunga en enslig visa om qvällen, och den som förstår att tyda vågornas språk, han hör hur hon söker sin vän, som är borta. Borta, borta, säger hon, är min glada gosse; borta, borta är strandens fröjd, och sakta somnar jag här på sandens dynor. Skilda vänner äro ju haf och skog; den mörka granen reser sin krona mot skyn, och aldrig, aldrig kan han nedstiga till det dunkla djupet i sjön. Men jag ser honom ändå, jag ser honom hvar qväll, och han speglar sin höga krona uti mitt blå öga. Sörj ej, mitt hjerta; se, Guds godhet skall en dag förena det, som länge var skildt, och komma, komma skall åter den dag, när Unda Marina går med glädje till stranden och Florio söker hennes fotspår i den silfverhvita sanden i aftonlugnet.

Hvad Emma tänker om hösten.

Visst är du grå och mulen,
 Du stackars blinda höst!
 Din andedrägt är kulen,
 Af suckar höjs ditt bröst.
 Visst ser jag blomman gråta
 Och solen gömma sig;
 Men jag kan blott förlåta,
 Jag kan ej banna dig.

Jag tänker på min mamma:
 Hon snart är grå, som du,
 Men hon är allt densamma
 Uti sin själ ännu.
 Jag gamla morfar minnes:
 Han var ju blind också,
 Men han var ljus till sinnes
 Och klar och mild ändå.

Så liknar du de mina.
 Det gör mitt hjerta gladt,
 När jag ser ljuset skina
 Midt i den mörka natt.
 Ty sommarns sol betäckte
 De klara stjernors lopp;
 Men när du kom, så väckte
 Du himlens ögon opp.

Så eger jag den trösten,
 Att ljuset ej förgår;
 Så tänker jag, att hösten
 Är blott en vissnad vår.
 Säg, mamma, bör jag banna
 Den gamla, som likväl
 Ännu med åldrad panna
 Bär våren i sin själ?

Brusebäck och Susebäck.

Det är förunderligt med bäcken, sade Richard; det är som hade han något eget att säga mig. Hvar gång jag dämmer honom med några småstenar, för att få mina fartyg i djup farled, stänker han vatten ända upp i mitt ansigte och sorlar och porlar, som ville han säga: hör nu på! hör nu på! Ja, det är godt att säga, när man talar ett språk, som ingen förstår.

Vet du, sade Rosa, alldeles så är det också med min bäck. När jag plaskar i honom och tvättar dockornas kläder, tycker jag mig se någon titta ur vattnet och nicka åt mig och säga till mig: jag vet något jag, som du icke vet!

Det är för att du speglar dig i vattnet, och så ser du dig sjelf, sade Richard.

Liksom jag icke visste det! sade Rosa förtretad. Men jag skall säga dig, att flickan i bäcken är en flicka för sig sjelf, och det är som vore vi systrar. När jag öppnar min mun, så öppnar hon sin mun, men när jag säger något, så tiger hon.

Det är Neckens lilla flicka, sade Richard. Akta dig du. Om hon brås på sin pappa, tar hon dig i benet och drar dig i vattnet.

Rosa svarade ingenting; hon var stött.

Nej, var icke ledsen nu, Rosa, sade Richard. Din bäck och min bäck äro så nära hvarandra, att de säkert flyta ur samma källa. De måste vara syster och

bror. Min bäck är större och starkare än din, och han brusar ibland så häftig till lynnet. Derföre skall han heta *Brusebäck*.

Min bäck är mindre och saktmodigare, sade Rosa. Han susar så vänligt, när qvällen är tyst, och derföre skall han heta *Susebäck*.

Det är bra! sade Richard. Brusebäck är min bror, och Susebäck är din syster. Det blir roligt, när båda ha namn.

Vet du, sade Rosa, det är just som om Brusebäck och Susebäck vore två små barn. Jag undrar hvar de taga vägen, när de rinna härifrån.

De gå ut i den vida verlden, sade Richard. Kom, så gå vi och följa bäckarna åt, för att se. Du går längs stranden af Susebäck, och jag går längs stranden af Brusebäck, och när vi kommit så långt att båda äro slut, så vända vi om.

Ja, vänta bara så länge jag springer hem efter en smörgås, sade Rosa.

Hämta då en åt mig också! sade Richard.

Om en stund kom Rosa tillbaka med smörgåsarne. Adjö med dig, sade hon. Adjö, adjö, sade Richard. Och så gingo de båda vid hvar sin strand, Richard vid Brusebäck och Rosa vid Susebäck.

Men nu delar sig sagan i två berättelser, den ena om Susebäck, den andra om Brusebäck. Hvilken af dem skola vi höra först? Kanske om Rosa och Susebäck?

Rosa gick och sade till bäcken så: du lilla barn, som ligger ännu i din vagga, hvad skall det i verlden blifva af dig? Flyt stilla och snällt, min älskade våg, och visa mig sen ditt öde, när du blir stor!

Rosa gick och gick, och bäcken flöt stilla fram och stänkte sitt klara vatten på strändernas blommor. Derunder drack han ängarnas safter och åt af blommornas rötter och vexte så småningom större. Och ju större han blef, desto klarare och stillare blef hans vatten, desto vackrare blef hans sus, och desto grönnare blefvo hans stränder. Till sist föll han ut i en spegelklar sjö. Der stodo björkar och blommande rönnar rundtomkring,

och himmelens sol såg ned i den lugna sjön, och snöhvita svanor simmade bort i den strålande glansen af aftonrodnaden.

Då knäppte Rosa sina händer och sade till bäcken: du är lycklig du, min lilla, älskade bäck! På hela din väg har du spridt välsignelse och grönska omkring dig, och när din bana är slut, då låter den gode Guden dig sjunka så innerligt skön i den klara insjöns famn uti aftonrodnaden. Gode Gud, låt också mig få lefva och dö som min lilla bäck.

Så gick Rosa tillbaka tacksam och glad, och innan det än var natt, kom hon åter hem. Richard var ej hemma ännu. Han kommer väl, sade Rosa.

Men Richard kom ej. Han kom ej den qvällen, han kom ej dagen derpå, han kom ej på många år. Stackars Richard, tänkte Rosa; han hade ju ej mer än en smörgås till vägkost!

Slutligen trodde alla att Richard var borta för alltid, och deröfver sörjde alla mycket. Endast Brusebäck och Susebäck brusade och susade tydligt om sommarqvällarna: vänta bara, vänta bara, han kommer nog! Men ingen trodde dem.

Så gingo tiderna fram, och Rosa blef stor och glömde att tvätta dockornas kläder i Susebäck och glömde att nicka åt den lilla flickan i bäcken, som fordom var hennes bästa kamrat. Till sist hade hon nästan glömt att sörja Richard; der kommo så många andra tankar och bortskymde minnet af det som fordom var. Men allt sorlade Susebäck och Brusebäck: han kommer nog, ja, vänta bara, han kommer nog!

Och så kom der en dag en främmande herre med långt svart skägg och frågade en ung flicka i trädgården efter ett barn vid namn Rosa. Men flickan, som han frågade, var just Rosa sjelf. Och hon svarade ingenting, hon var förlägen och blyg. Hon kunde ej förstå hvad den främmande herrn hade här att göra.

Då blef den främmande mycket sorgsen och sade: ingen känner mig mera här, och Rosa, min syster, är

borta nu. Jag vill gå till Brusebäck och Susebäck och fråga dem om min syster Rosa.

Derpå märkte nog Rosa strax, att den främmande var hennes egen saknade broder Richard, och det fattades ej mycket, att hon ej genast flugit uti hans famn och sagt till honom: sörj icke Richard, här är jag sjelf, här är din egen syster, och nu skola vi aldrig skiljas mera! Men hon hejdade sig och sade: kom, så gå vi till bäckarna!

Så gingo de, och mellan bäckarna var endast en smal vall, bevuxen med grönaste gräs. Ja, jag känner min Brusebäck, sade främlingen. Främmande flicka, vill du höra min bäcks historia?

Ja, säg mig den, sade Rosa med klappande hjerta. Och Richard begynte:

Ganska liten var jag, när jag gick från min syster och mitt hem, för att se hvad det skulle blifva af bäcken, när han blef stor. Ty Brusebäck var ifrån början häftig och vild, som en ostyrig pojke, och tålde inga hinder uti sin väg. När han mötte en sten, såg man honom skumma af vrede och välta stenen bort; men låg der en klippa i vägen, så slogos båda om herraväldet, och oftast segrade klippan. Dock ju längre Brusebäck gick, desto större blef han; mindre bäckar och rännilar gjöto sitt vatten i hans, och så blef han en å.

Jag följde hans väg beständigt fram, och när jag blef hungrig, begärde jag mat i stugorna vid stranden af ån, och när jag blef törstig, drack jag ur ån, och när jag blef sömnig, sof jag i gräset på mjuka stranden. Men Brusebäck blef allt större och vildare. Nu väjde han inga inga klippor mer, han strömmade öfver dem som en brusande fors och hvilade sedan i lugnare vatten till nya strider. Qvarnar stodo invid hans strand; han arbetade flinkt, han dref deras hjul, han malade mjöl åt många byar. Sågverk byggdes uti hans vatten; Brusebäck sågade plankor och bräder natt och dag. Stora flottor af timmerstockar simmade på hans rygg, båtar seglade hastigt utför hans strida vatten. Han vexte och vexte, och slutligen blef han en mycket stor

flod, ja en af de största, som finnas i verlden. Jag följde hans strand i år och månader och såg huru stora åar och elfvar tid efter annan gjöto sitt vatten i hans. Deraf blef Brusebäck ständigt starkare. Jag såg honom bära stora skepp på sin rygg och flyta genom rika städer med många tusende menniskor, hvilka sade till mig: Har du någonsin sett en så mäktig flod? Nej, sade jag, men jag har sett honom som ett litet barn; jag har dämmt hans barndomskälla med några småstenar, och det första fartyg han bar, var min båt af en ärtskida.

Ju större Brusebäck blef, desto nyttigare, men äfven desto farligare blef han för menniskorna. De byggde ofantligt stora dammar invid hans stränder, för att tämja hans onda lynne, som stundom ville brusa öfver bräddarna af hans rätta strömfåra. En dag om våren sken solen het, och mycken snö smälte på bergen och rann i strida bäckar ned uti floden. Deraf blef Brusebäck öfvermodig och vild. Jag såg honom svälla högt och kasta sig öfver dammarna och bryta dem ned och öfversvämma många mil af ett fruktbart och tätt bebodt land.

Men der mötte ett berg, som stängde hans väg, och hvad gjorde Brusebäck? Han samlade sitt vatten till en stor sjö framför berget och brottades med berget, men det vek icke ur fläcken. Slutligen steg sjön allt högre och nådde bergets spets och begynte att strömma deröfver i det största och herrligaste vattenfall man någonsin sett. Det var ett dån och ett skum och en dimma i alla regnbågens färger, och så tumlade Brusebäck från mer än hundra alnars höjd, för att söka sitt mål, det stora verldshafvet borta i fjerran.

Dit hade han ännu lång väg, och slutligen blef han trött af sin egen storhet och delade sig i många flodarmar, som, grunda och tröga, flöto igenom ett sumpig land. Nu var Brusebäck gammal, han hade lefvat för fort, och derföre blef han bräcklig på sin ålderdom. Menniskorna fingo åter makt med hans delade strömfåra och dämde honom än här, än der, efter godtycke. Och när slutligen tiden kom, att han skulle försvinna

hafvet, då smög sig Brusebäck stilla och trött i många små rännilar ut i det evärdeliga, stora djupet af döden.

Men jag sade till mig sjelf: O, du gode Gud, nu har jag i Brusebäck skådat bilden af ett menniskolif i dess storhet, dess skönhet, dess nytta, dess öfvermod och dess slutliga bräcklighet. Och nu vet jag, att ingen kraft och ingen storhet på jorden äro eviga, utan det stora verldshafvet väntar oss alla. Derföre gif, att vi må söka vår storhet, vår kraft, vårt eviga mål i Dig allena, vår Herre och Gud! På det att vi tidigt må tämja vårt stolta sinne i ödmjukhet och så blifva goda välsignade barn för ditt rike i himmelen och ditt rike på jorden!

Och nu, sade Richard, är det slut med historien om Brusebäck. Jag har kommit tillbaka visare än jag gick, men min syster Rosa finner jag ej, och så är jag ensam i verlden med all min visdom.

Nej, Richard, sade Rosa, ensam är du ej mer, ty nu ligga din systers armar omkring din hals, och din systers mun kysser din mun, och din systers tårar blanda sig varma med dina tårar. Nu skola vi bygga en stuga här uppå ängen midtemellan Brusebäck och Susebäck, så att vi ständigt se dem båda och ständigt minnas deras olika öde. Vill du det, Richard? Säg, om du vill.

Ja, sade Richard, och kysste Rosas kinder och händer. Och så byggde de sig en stuga emellan Brusebäck och Susebäck och mindes alltid Guds goda mening med de bilder Han breder för människans blick i den rika naturen.

Så blefvo Rosa och Richard gamla, men bäckarna förblefvo ständigt unga; bäckarna voro ständigt samma små barn, i hvilkas klara spegel Rosa förr hade nickat åt Neckens flicka och der Richard låtit ärtskidsbåtarna simma med strömmen. Susebäck susade ständigt lika stilla om sommarqvällarna; Brusebäck brusade ständigt lika ostyrig öfver sand och stenar. Och ingen af dem visste sitt kommande öde, men Rosa och Richard visste det nog, och deraf hade de en lärdom så länge de lefde.

Solkonungens krona.

Stig högt mot solen, du unga örn,
 Och pröfva djerft dina vingar!
 Se, stormen brusar från verldens hörn
 Och högt i molnen sig svingar.
 Var stark, som han, på din lefnads färd,
 Och trotsa modigt den vida verld,
 Ehvad än lifvet dig bringar.

En fattig gosse, han gick i vall
 I skogens gömma med ko'na
 Och frågte ekar och frågte tall
 Hvar ärans glans månde throna.
 Och tall och ekar, de hviskade:
 Det högsta, största och skönaste,
 Det är solkonungens krona.

Välan, sad' gossen, min tjenst jag går
 Att solens konung förära,
 Vill tjena honom i tjugu år
 Och sen hans krona begära.
 Och ger han icke hvad jag begär,
 Så vill jag strida mot all hans här
 Och få odödelig ära.

Och gossen klef i det högsta torn,
 Såg ned på städer och byar

Och såg de gungande fältens korn,
 Som Gud hvar sommar förnyar,
 Och sökte komma till solen så;
 Men solen gick öfver fästets blå
 Och sjönk i aftonens skyar.

Då steg han upp på det högsta berg,
 Der vinterskyarna snöga,
 Och sommarmolnen i rosenfärg,
 De stänkte regn i hans öga,
 Och åskans dunder och blixstens hot,
 De gingo långt under gossens fot,
 Men solen blef i det höga.

Ack, sade gossen, du sköna sol,
 Som högt på himmelen brinner,
 Du går din bana från pol till pol,
 Men upp till dig jag ej hinner.
 Hur hög din båge, hur ljus din stig!
 Hur skall jag finna en väg till dig?
 Säg, hur din krona jag vinner!

Halloh! Då ljöd det kring berg och dal,
 Och fälten färgades röda.
 Der kommo fiender utan tal,
 Att hela landet föröda.
 Upp! — Gossen grep sina fäders svärd
 Och slogs som hjelte för hem och härd
 Och slog så härjarne döda.

Till sist låg gossen på fältets mull
 Förblödd af sår, som ej skona.
 Då sken en stråle af solens gull,
 Att dödens blekhet försona.
 Han sken på blodiga gossens sår
 Och log så mildt på hans mörka hår:
 Det var solkonungens krona.

Det var solkronan. Det var den glans,
 Som ler i dödens förfäran.
 Det var det glänsande ryktes krans,
 Som är hvar gosses begäran.
 Du unga örn uppå Finlands strand,
 Stig högt mot solen! Strid för ditt land,
 Och lef och stupa för äran!

Silfverpenningens Berättelser.

Sent om nyårsaftonen satt Carl Gustaf ensam uti sin kammare och lade i ordning sin myntsamling. Girig var han icke, tvärtom var han färdig att gifva bort tröja och rock, när någon fattig gosse kom frysande i köket och begärde något att värma sig med. Men han hade i flera år samlat mynt i sin sparbössa, nemligen gamla mynt, som icke brukas numera och som han fått af den ena och den andra, ibland för pengar, ibland för intet. De flesta voro af koppar, fula och ergiga, när han fick dem, men Carl Gustaf hade förstått att göra dem med skedvatten likasom nya. Der voro många från Carl XII:s tid med underliga tecken uppå, och många ännu äldre, som klockaren valt ut bland de slantar, bönderne lagt uti kyrkhåfven, och en hop utländska mynt voro der, med besynnerliga omskrifter, dem ingen förstod. Fem eller sex voro verkliga silfvermynt, som Carl Gustaf fått på födelsedagar och andra högtidliga tillfällen; och nu höll han uppå att lägga dem alla i ordning uti en låda, som han enkom inrättat till myntkabinett och afdelat uti en hop särskilda rutor och små lådor.

En penning var der, som han aldrig kunde se sig trött uppå, och det var ett gammalt romerskt silfvermynt, som han fått till julklapp af morfar och som var alltifrån kejsar Neros tider. Det var en helt liten penning och mycket nött, men likväl kunde man ännu på

ena sidan igenkänna den grymme kejsarens bröstbild. Carl Gustaf vände myntet på ena sidan och på andra sidan och tyckte att det var en besynnerlig penning, som varit så länge till här i världen. Om den penningen kunde tala, tänkte han vid sig sjelf, så hade han mycket att säga. Men penningen låg der helt stilla och sade ingenting, och ljuset på bordet brann med lång veke, och Carl Gustaf satt och tänkte och tänkte på fordna tider, som penningen genomlevvat.

Då förekom det honom, som begynte silfverpenningen underligt glimma, och han visste icke huru, men han hörde dess röst, der den blänkte i lådan, och han kunde helt tydligt urskilja sakta ord, likasom en fin klang, när man slår på en silfverklocka. Och penningen begynte tala, och Carl Gustaf hörde med förundran uppå, men svara kunde han icke ett ord. Han bara lyssnade; och då begynte silfverpenningen från kejsar Neros tid att berätta på följande sätt:

Nu är klockan tolf, och nu skrifva människorna årtalet 1858 efter deras Frälsares födelse. Vi penningar äro hedningar, som gå ut i världen till både ondt och godt. Och mitt silfver är hämtadt i forntiden från Iberiens berg, i det land som nu kallas Spanien. Det är nu jemnt 1800 år sedan jag blef präglad i Rom, och hvart hundra år har jag förmågan att tala. Jag bryr mig ej mycket om att berätta dig mina egna öden. Ibland har jag legat långa tider i jorden; ibland har jag legat gömd i den giriges källare och den rikes silkesbörs, och ibland i den fattiges toma ficka. Det kan allt vara detsamma; människorna förgås, slägte efter slägte, men silfver rostar icke, penningen lefver i alla tider. Och likväl afundas jag människorna, ty om jag betänker det rätt, äro de odödligare än jag. När silfver och guld och all jordens herrlighet förgås, lefva ännu människornas själar till evig tid bortom grafven.

Efter jag nu kommit till dig, gosse, vill jag berätta dig, århundrade efter århundrade, hvad jag sett ibland människorna vid de tider, när de skrifvit årtalet 58 och när jag kunnat tala. När man soffer, som jag,

uti hundra år, vill man gerna lätta sitt hjerta den lilla stund det är möjligt att göra det, och därför börjar jag nu med

År 1758. Preussens store fältherre konung Fredrik II satt i sitt tält i Schlesien. Han hade nyss vunnit en stor och blodig seger öfver Österrikarne vid Leuthen; man hade begravat många tusende stupade krigare; andra blödde ännu ur djupa sår; många enkor greto, många faderlösa barn hade förlorat sitt stöd. Men den tappre och roflystne konungen tvättade blodet af sina händer och betraktade Schlesiens karta, som låg framför honom utbredd på bordet, och sade med stolt tillförsigt: detta land är nu mitt! Han glömde att han vunnit det med orättfärdighet och med människors blod; men hvad glömmar icke människan, när ärelystnad och vinning fått makt öfver henne! Verlden prisade den store konungens bragder, och smickrarne djerfdes kalla honom "den ende"; men jag låg gömd under jorden och hörde dit hans samvetes röst, som sade till honom: orätt! orätt! orätt för Gud och människor!

År 1658. Englands mäktige protektor Oliwer Cromvell låg på sin dödsbädd. Rundtomkring honom stodo falske vänner, som hycklade tårar och sorg, och bredvid honom stod hans ende son, som tänkte inom sig med fröjdefullt hjerta: nu kommer jag till makten efter min fader! Den store mannen hade hycklat mycken gudfruktighet och var ansedd för en mäktig from man, men nu när han skulle gå hädan, kom det för honom att han begått stora missgerningar och låtit halsugga sin herre och konung Carl I. Och fastän Cromvell i många stycken varit en vis regent, kom det för honom, att hans gerningar icke kunde bestå inför Gud och som vore all den makt, efter hvilken han fikat i verlden, allenast en försvinnande bubbla. Och jag låg under jorden, men jag hörde ända dit hans samvetes röst, som sade till honom: orätt! orätt! orätt för Gud och människor!

År 1558. En annan stor man, som på sin tid varit den mäktigaste på jorden och i hvars riken solen

aldrig gått ned, låg nu gammal, maktlös och öfvergifven på sin sotsäng i S:t Justi kloster i Estremadura i Spanien. Det var Carl V, för detta romersk kejsare, konung af Spanien och båda Indierna, han som för två år sedan tröttnat vid sin makt och sin herrlighet och afsagt sig alla sina kronor och blifvit munk i ett kloster. Der stodo andra munkar, svartklädde med brinnande vaxljus i händerna, och sjöngo omkring honom de heliga psalmer och prisade honom salig för hans botöfningar och hans fromma stiftelsers skull. Men den döende kejsaren tyckte allt detta icke vara tillräckligt för Gud och följde bedröfvad timvisarens gång på uret, som han sjelf förfärdigat till att förkorta sina ensliga stunder. Makt, ära och världens skatter hade han frivilligt försakat, men det var icke nog; han mindes huru han förföljt Luther och tillåtit sina spanjorer att slagta de olycklige indianerne i Mexiko och Rom, och alla munkarnes försäkringar kunde icke tysta hans samvetes röst. Jag låg under jorden, men jag hörde den ända dit, och rösten sade till honom: orätt! orätt! orätt för Gud och människor!

År 1458. Don Henrik, infant af Portugal, satt i sitt slott Terzanabal och mottog nyheter om de händelser, som skulle förändra världen. Från norr hörde han talas om den underlige mannen Gutenberg i Mainz, som uppfunnit en konst att trycka böcker. Från öster kommo förskräckande budskap om turkarnes framsteg, sedan de fem år förut intagit Konstantinopel, och de grekiske lärde flydde att utbreda sin visdom i västerländerna. Från söder mottog Don Henrik nyheten att hans skepp seglat ända till Guinea på Afrikas vestra kust, hvilket var den längsta resa någon sjöman den tiden företagit. Då blickade den vise och ädle fursten från sina slottsfönster ut emot den stora Atlantiska oceanen i vester, skakade eftertänkeligt sitt grå hufvud och sade: der bortom oceanen måste finnas ett land; ack att jag ej skall lefva, när det landet blir upptäckt! — Och jag silfverpenning låg under jorden, men jag hörde hans röst, och eko svarade från de omätliga böl-

jornas blå: ja ja, der är ett land, der är Amerika, och Christofer Columbus går nu i skolan i Genua!

År 1358. Då låg jag i en riddares skrin, och han drog på sig sin gyllene rustning och red ut till ett tornerspel. Kring banan byggdes ett skrank, beklädt med skarlakan, och rundtomkring voro läktare byggda för åskådarne. Riddaren lät plöja banan med tolf par oxar och utsådde i fårorna tretusen silfverpenningar, och bland dem var jag. Derpå redo många lysande riddare in genom skranket och störtade mot hvarandra i sporrsträck, så att deras lansar splittrades mot de blanka harnesken och mången hurtig kämpe tumlade af hästen hufvudstupa i sanden. Konungar och furstar sågo derpå från läktaren, och sköna fröknar vinkade med sina fladdrande skärp, och fanorna svajade, trumpeterna ljödo, hjälmarna blänkte, hästarna stegrade sig under ryttarnes sporrar och de polerade hjälmarna blänkte i solen. Men allt detta var endast en lek, ty menniskorna äro stora barn, och hvar tid har sina leksaker.

År 1258. Jag låg i en resande köpmans börs. Han seglade med sina varor utför den breda och sköna Rhenfloden, der vinrankan kläder med sin ljusa grönska de grå bergen. Hela naturen strålade af frid, solen sken uppå tinnarna af riddareborgen, och vid dess fot sjöng en trubadur sin sång för den unga flickan, som lyssnade derpå i det öppna, lilla borgfönstret. På fartyget var en munk, så svart som hans namn, ty han hette Barthold Schwartz; han visade köpmannen ett litet svart pulver, som ingen kände. Ser ni, sade han, detta skall göra den svage och den starke lika! Åh, sade köpmannen, hvad kan det vara? Det är krut, sade munken, och dervid log han så besynnerligt, likasom visste han redan på förhand, hvilket buller hans uppfinning skulle göra i verlden. Vid det att de ännu talade, lade en båt ut från stranden, och den var uppfylld med vilda röfware, ty nästan alla borgar vid Rhen voro den tiden röfwareborgar. De vilde männen kastade köpmannen i fängelse och plundrade hans varor och tvungo honom ännu dertill att lofva dem en stor

lösepenning. Ty våld gick för rätt, och emedan hvar-
oehen förlitade sig på sin knytnäfve, kallades denna tid
näfrättens tidehvarf.

År 1158. Den fromme biskop Henrik, kristendo-
mens apostel i Finland, reste på vintern uppåt de glest
bebodda trakterna i Satakunda och hade munkar och
tjenare med sig. När de nu blefvo hungriga, begärde
de mat i den rike Lallis gård, och Lalli sjelf var borta.
Men Kerttu, hans elaka hustru, ville ej unna dem nå-
gon mat, och då togo de bröd från ugnen och hö åt
häst rna och betalade allt efter dess värde. Och jag
var en bland de silfverpenningar, som de gäfvu den
elaka qvinnan. Derpå reste de åter bort, men när Lalli
kom hem, blef han mycket ond, for efter dem och slog
den fromme biskop Henrik ihjäl uppå isen af Kjulo
sjö. Någon tid derefter såg jag Lalli hemkomma; han
var dyster och vild i sitt sinne, och när han aftog sin
mössa, följde allt håret med af hans hufvud. Då för-
stod jag att han gjort något mycket illa, och aldrig hade
han sedan glädje mera. Men biskop Henrik blef myc-
ket ärad för det han arbetat för Guds rike i Finland.
Det är nu sjuhundra år sedan hans död, och den 19
Januari är Sankt Henriks dag, ty då blef han slagen
af Lalli.

År 1058. Vid den tiden låg jag i Rom uti påf-
vens skattkammare, och jag såg en munk vid namn Hil-
debrand arbeta uppå att göra påfven till verdens herre.
Väl hörde jag ofta samvetets röst, som hviskade till
den store prelaten, att Christi rike ieke är utaf denna
verlden; men då svarade Hildebrand sitt samvete: ser
du icke att verlden är full af krig och synder, och kej-
sare och konungar förgöra hvarandra, och rofgirige rid-
dare plundra kyrkorna? Derföre låt oss förklara påf-
ven för allas herre och öfverman, så kunna de ej mera
förlita sig uppå sköld och spjut, för att kämpa som Go-
liath mot Israels Gud. Och det lyckades munken Hil-
debrand efter mycken strid, och han sjelf blef den mäk-
tigaste påfve, som någonsin varit. Men när sedan påf-
vedömet's tid var förbi, kallade Gud Luther att rena

den kristna kyrkan, och numera är påfven endast en skugga från de förflutna tider.

År 958. Kejsar Otto den store hade för tre år sedan slagit de vilde Ungrarne vid Augsburg och drog nu omkring i sitt tyska rike att skipa lag och rätt. Konungar och furstar böjde knä för hans thron, och hans makt sträckte sig vida öfver Europas hjertländer, och jag låg gömd bland hans otaliga skatter. En dag såg jag honom bedröfvad inträda i sin sofkkammare och blotta sitt hufvud i sorg inför Frälsarens bild, bekännande sig för den minste och ovärdigaste bland menniskor. Ty han hade fått veta, att hans älskade son Ludolf dött i sin ungdoms blomma, och han sade till sig sjelf: hvad är min makt emot Guds makt? Jag är den mäktigaste bland de menniskor, som nu lefva, och likväl är jag ett bräckligt rö, som Guds allmakt hvar dag och hvar stund kan böja i sorg till jorden.

År 858. En dag låg jag i allmosekistan i ett kloster på Frankrikes sköna kust, och munkarne läste med andakt en ny bön uti litanian: "för norrmännens raseri bevara oss, milde Herre Gud!" Men Gud hade den gången intet behag till deras böner, ty dessa munkar måste ha försyndat sig med frosseri och snikenhet. Innan bönen ännu var slut, sprungo de vilde nordiske vikingarne från sina drakskepp på stranden och voro grufvelige att se, med deras bevingade hjelmars och stora slagsvärd. Och de förhärjade hela nejden, brände klostret, bortröfvade alla dess skatter och seglade så med stort byte till norden. Då stod den siste qvarblefne munken ensam på stranden och såg vikingarnes segel försvinna långt borta på hafvets blå och knäppte sina händer och sade: Gud, vi äro icke annat värde än straff, men borttag denna din gissel från våra efterkommande, och gif att din kristne apostel Ansgarius måtte i norden predika frid och barmhertighet! — Hvilket ock skedde.

År 758. Långt borta i ett kloster i Skottland sutto två munkar uti den halfmörka klostercellen med det lilla halfrunda fönstret ofvanför skrifbordet. Den ena skref sirliga bokstäfver på glatta blad utaf skinn,

som kallades pergament, och den andra målade sköna bilder, inlagda med guld och silfver, uti en bok, som han nyss förut skrifvit färdig. Jag låg gömd uti munkarnas skrin, ty en främmande munk hade fört mig dit, jemte en hög af silfverpenningar, som utgjorde priset för en af de skrifna böckerna. Nu har jag min Cicero färdig, sade den ena munken; ganska skönt är det att läsa hvad de gamle hedningar skrifvit, änskönt de ännu voro i mycket mörker och icke kände Christus, verldens ljus. Ja, sade den andra munken; men Guds ord öfvergår allt annat i kraft och herrlighet. Se, nu målar jag sköna bilder uti min bok, der jag afskrifvit de fyra evangelierna. Det är visst mycket besvärligt att skrifva af böcker, och denna bok kostar tvåhundra silfverpenningar. Men så ha menniskorna deraf en evig glädje. Ack, när skall den tiden komma, då man icke behöfver vara en rik man, för att köpa Guds ord? Tålmod! sade åter den förste munken. Gud låter ännu den tiden komma, fast icke vi lefva då mera. Ty skriften säger oss: "för de fattiga varder predikadt evangelium."

År 658. Genom den heta öknen drog en talrik krigshär af brune män i hvita turbaner och hvita fotsida mantlar, somliga ridande på kameler, men de fleste till fots. Solen brände, och den brännheta Samumvinden blåste öfver den ändlösa röda sandslätten. Många bland männen stupade af hetta och törst, men de öfriga gingo framåt, och när man bjöd dem att hvila, svarade de: i paradiset få vi hvila! Då red den höge khalifen Ali fram till de främsta lederna och ropade: det gifves blott en Gud, och Muhamed är hans profet! Strax kastade sig hela skaran till marken och gjorde bön, med ansigtet vändt åt den heliga staden Mekka i öster. Och derefter stodo de upp och mötte en fientlig krigshär, som ville försvara landet. Men khalifen och hans folk fördrefvo fienden och nedhöggo alla, som ej ville bekänna att Muhamed var Guds profet. Derefter plundrade de allt land och förstörde städerna, och mig funno de bland landets skatter. Och sedan drogo de åter ut i den brännande sanden, utan rast eller ro, till

att eröfra hela världen åt Muhameds lära. Men Gud lät dem blott för en tid hafva mycken framgång, och sedan lät Gud deras välden förfalla och åldras, ty de voro af denna världen. Men kristendomen, som icke är utaf denna världen, åldras aldrig, ej heller förgås, till tidernas ände.

År 558. Långt öfver Bosforens blå vattengata sken den förgyllda kupolen af den stora Sofiakyrkan i Konstantinopel. Kejsar Justinianus satt på sin thron och uppbar tribut från många underlydande folkslag. Hans skattmästare samlade stora skålar med guldmynt ifrån det rika Asien; men från det fordom så stolta Rom hade han blott en liten skål med silfvermynt. Jag låg i denna skål, och jag hörde kejsaren säga: hvar är nu all Roms herrlighet, att du ej bringar mig derifrån större skatter? Herre kejsare, svarade tjenaren, Roms herrlighet är förgången, barbarerne hafva sköflat dess skatter och nedbrutit de sköna palatser i denna stad, som kallades världens hufvudstad. Kejsaren vände sig misslynt bort och såg två munkar, som kommo med sina vandringsstafvar från de främmande länder. De böjde knä för kejsaren och framräckte sina stafvar och sade till honom: herre, vi bedja dig att du måtte se hvad dessa stafvar innehålla. Kejsaren lät öppna de ihåliga stafvarna och fann i dem helt små ägg utaf maskar. Då klarnade hans anlete, och han sade till munkarne: J hafven gjort ganska väl, och jag vill gifva eder en stor belöning, ty i dessa stafvar hafven J medfört silkesmaskens ägg från österländerna, och nu kunna vi göra hemma hos oss de vackra och dyrbara siden-tygerna, som vi hittills måst köpa af de girige Perserne. Och kejsaren och allt folket prisade munkarne för denna nyttiga gåfva. Ty människors makt är förgänglig, och de stora krigshjeltarne lemna efter sig blod och ruiner; men de fredliga uppfinningar och de nyttiga värf, som flitiga människor på jorden uträtta, bära för långa tider frukt uti välstånd och trefnad.

År 458. En stor skara af de vilde hedningar, som kallades Hunner, drog genom det förstörda Europa

tillbaka till österländerna, och jag följde bland deras byte. De hade förhärjat ofantliga sträckor af Europas mest blomstrande länder, så att der icke fanns en stad öfrig och knappast en by; och de hade icke längesedan begravat sin vilde konung Attila under bottnen af en flod. Guds sol sken klar på de brända ödemarkerna, och de vilde männen med deras platta och breda ansigten stego nu af sina hästar för att göra sin måltid. De framtogo rått kött, som de lagt mellan sadeln och hästryggen, för att rida det mört, och satte sig att äta; men annars stego de sällan af, ty de sofvo om natten på hästarnas ryggar. Vid det att de nu åto i gröngräset på ett ställe, der Attilas häst ej trampat förut — ty der Attilas häst trampat, der vexte ej mer något gräs — så rusade från skogen öfver dem en skara af det germaniska folket, som kallades Vestgöther, och nedhögg Hunnerna ända till sista man och tog deras byte. Men knappt hade Vestgötherne andats ut efter striden, innan de i sin tur öfverföllos och slogos af en skara Burgunder; och när Burgunderne trodde sig säkra om segern, öfverföllos de af ett tredje germaniskt folk vid namn Suever, som tog deras byte och förde det till sin landsman Ricimer, som den tiden herrskade uti Rom och till- och afsatte Roms kejsare. Men icke länge hade Ricimer egt dessa skatter, innan de plundrades af ett fjerde germaniskt folk, som hette Vandaler och drog omkring med röfvareflottor på hafven under sin konung Genserik. Hvart skola vi nu resa? frågade Genseriks sjömän på hafvet. Låt vinden drifva oss till det land, som himlen beslutat att straffa! svarade konungen; och så ankrade hans flotta vid Italiens kust och tog allt Ricimers byte. Allt detta såg jag, stackars liten silfverpenning, som gick från hand till hand bland dessa barbarer. Och de förödde verlden och hvarandra inbördes, och det var en grufvelig tid, när det ena folket beständigt störtade öfver det andra och bodde en tid än här, än der i de ödelagda trakter. Men Guds sol sken öfver dem och väckte nya tider och nya tankar till lif i denna förbistringens verldsåder. Och så föll

allt det gamla i grus, och kristendomen arbetade, sekel efter sekel, uppå att göra alla dessa barbarer, dina förfäder, till goda och upplysta menniskor.

År 358. Jag såg en man vid namn Julianus; jag låg bland hans skatter. Han var ståthållare i det landet Gallien, som nu kallas Frankrike; och tre år der-
 efter blef han kejsare öfver hela det romerska riket. Han lefde uti en förderfvad tid och var likväl en ädel man, hvars dygder prisades vida omkring. Men han hade ett fel, ett stort fel, han var hedning uti sitt hjerta och trodde icke på Christus, fastän Guds ord då redan predikades öfverallt i hans rike. Han trodde på Jupiter och Minerva och andra gudar i hedendomen. En dag lät han kalla till sig en jude och en kristen och sade till dem: hvad är det som edra profeter säga om den heliga staden Jerusalems tempel? Juden sade: Messias skall uppbygga det. Den kristne sade: aldrig mera skall Jerusalems tempel uppstå uti sin förra herrlighet, ty vår Frälsare har sagt, att der icke skall vara sten uppå sten. Nåväl, sade Julianus, jag vill uppbygga templet och bevisa att profetiorna äro falska. — När då Julianus blef kejsare, lät han skicka många hundrade arbetare, för att med stor prakt uppbygga Jerusalems tempel. Och arbetarne begynte sitt verk, och kejsaren log i sitt sinne, ty nu var han säker uppå att göra de kristnes Gud till en ljugare. Men se, då begynte jorden att darra under arbetarnes fötter, eldslågor frambröto ur marken, och allt folket bortkastade sina verktyg och öfvergaf arbetet; och kejsar Julianus förvånades och förskräcktes; men Frälsarens profetia har gått i fullbordan.

År 258. Vid den tiden var en så stor oreda uti det romerska riket, och så många barbarer föllo från alla sidor deröfver, att allt tycktes falla i spillror. En kejsare uppträdde vid namn Valerianus och förföljde de kristne. Borta i Karthago på Afrikas kust var den tiden en kristen kyrka. En ung romersk flicka af hög börd vid namn Placidia, ståthållarens dotter, bar mig uti sin sparbössa och förde mig till den kristna kyrkan,

för att utdelas åt de fattiga. Vid det hon knäböjde för altaret och bad en bön till verdens frälsare att blifva upplyst af hans heliga tro, kommo hennes faders utskickade med stor vrede och förbrände kyrkan och nedhöggo somlige bland de kristne, och somlige släpade de till pinbänken, för att med grufliga plågor förmå dem att offra åt afgudarne. Men när de kristne brändes med glödande jern och kastades för vilddjuren på den stora fäktarebanan, ropade alla frimodigt, att vår Herre Christus engång hade lidit och dött för dem, och nu ville de gerna lida och dö för hans skull. Och Placidia var en bland de fångna. Då sade ståthållaren, hennes fader, till henne: "är du icke min dotter och bör lyda din fader? Så offra nu åt Jupiter, och förneka din herre Christus, så vill jag gifva dig åter min faderliga kärlek, och du skall få bo i mitt vackraste slott och gå klädd i de dyrbaraste kläder och välja till make den, som du mest har kär." Men Placidia svarade: "min fader, jag är beredd att lyda dig uti allting, och jag begär derföre ingen lön, ty jag vet väl att ett barn bör lyda sin fader. Men Herren Gud är allas vår fader, och honom böre vi älska och lyda öfver allt annat i verden. Så kan jag icke nu lyda dig uti det som är Gud emot; min Herre Christus kan jag aldrig förneka." Då förgrymmades ståthållaren och lät kasta sin dotter för lejonen uti hans djurgård, men de lade sig tama för hennes fötter och vidrörde henne icke. Detta såg hennes fader och kände ett stygn i sitt hjerta och brast i tårar och sade: "nej, jag kan icke mera tvifla, jag ser nu klart, att de kristnes Gud är den ende sanne Guden." Och så lät han föra sin dotter till sig och omfamnade henne och sade: "mitt barn, din tro har frälst både dig och mig!" Och från den stunden blef han en kristen.

År 158. Kejsar Antoninus Pius satt på sin gyllene thron uti Rom, och sändebud från hela den kända verden framburo till honom skatter och skänker. Jag låg i hans stora gyllene skrin och hörde allt folket rundtomkring prisa honom såsom den ädlaste och bäste

furste, som någonsin herrskat öfver ett stort rike. Rundtomkring honom reste sig den herrliga staden Roms palatser af marmor och höga triumfbågar; många tusende riddare stodo kring thronen, klädde i silfver och guld, och vise män och skalder från Grekland framburo till kejsaren deras loftal; och på den dagen gaf kejsaren nåd åt alla brottslingar. När då allt folket, höga och låga, rika och fattiga, lärda och olärda, prisade kejsaren som en gud, förmörkades hans panna, och jag hörde honom säga till sin måg och efterträdare Marcus Aurelius: hvarföre prisa mig dessa menniskor som en gud? Jag är blott en svag dödlig menniska, och denna lilla silfverpenning skall finnas på jorden mycket längre än jag. Låt säga till folket, att det icke tillbeder mig, utan den sanne Guden, som är öfver oss alla. Ack, om jag endast visste rätt hvem han är!

År 58 efter Christus. Jag, fattiga silfverpenning, hade nyss blifvit präglad på kejsarliga myntet uti det rika Rom. Jag bar på min ena sida kejsarens bröstbild med omskriften *Nero Claudius Cæsar*, och alla som bure mig, betraktade med hemlig fasa hans bild. Han hade varit en god yngling, sade man, förrän han kom på thronen; men makt och lycka fresta menniskan till ondt, och Nero blef en tyrann, för hvilken alla tidelvarf rysa. En dag skänkte han mig till sin gunstling Poppæa. "Nero, sade hon till honom, du är en stor man, det är skada att du skall låta regera dig af din moder. Låt derföre döda henne!" — Nero teg; det syntes honom vara en gräselig gerning. "Hvad! sade åter Poppæa; har du icke redan låtit förgifta din halfbroder?" — Då lät Nero bygga ett skepp, som var så gjordt, att det skulle remna på hafvet, och så bjöd han sin moder Agrippina att göra en lustfärd på skeppet, och hon for. Skeppet remnade, men Agrippina simmade oskadd till land. Då fruktade Nero att möta henne och lät döda henne. Men från den stunden hade han ingen ro mera. Historien är full af hans missgerningar, och bland hans många offer var samma Poppæa. En dag såg jag hela staden Rom brinna, och Nero hade

låtitt antända elden, för att fröjda sig åt lågornas prakt. När detta blef känt, darrade Nero för folkets raseri och lät utropa, att det var de kristne, som antändt staden. Vid den tiden voro de kristne ännu få och församlades i skogar och ensliga grottor, för att hålla sin gudstjänst. Nero lät gripa så många han kunde öfverkomma, och somliga lät han insy i vilddjurshudar och kasta för hundarne, men somliga lät han insy i säckar, och säckarna beströkos med beck och antändes, för att lysa som facklor vid de offentliga skådespelen. Då, säger berättelsen, blef äfven apostelen Paulus gripen utaf tyrannens utskickade och led martyrdöden för sin Herre Christus och för sitt stora och herrliga omvändelseverk ibland hedningarne. Men de kristne ledö döden med glädje och prisade midtunder plågorna Gud, som aktat dem värdige att lida för Hans heliga sannings skull. Men kejsar Nero blef från den tiden allt ursinnigare, och till slut uppreste sig krigshären emot honom. Då flydde han en natt förfärad till en af sina slafvars landt-gods, och vid flykten medtog han mig i sin guldstickade pung. Jag hörde åskan mullra öfver tyrannens hufvud och såg himmelens blixtar skina omkring honom. Hans häst skyggade, och de resande, som mötte honom i nattens mörker, ropade till honom, utan att känna honom: "har du sett Nero? Nero skall dö!" Och Nero darrade, så att vi penningar skramlade uti hans pung, och han vågade ej gå in genom porten i landthuset, utan dolde sig i vassen, och när han törstade, öste han med sin hand det smutsiga vattnet ur en pöl utaf regnet. Till slut lät trälen bryta igenom muren och släppte honom in; men då kom bud, att hans fiender voro utanför porten för att gripa honom och låta afrätta honom inför allt folk. Vid detta budskap blef Nero allt blekare och försökte att döda sig sjelf, men han kunde icke, och till sist måste slafven hjälpa honom att stöta dolken uti hans hals. Så förskräckligt ändas tyranner-nes lif, ty Guds rättvisa vrede förkrossar dem, och men-niskornas förbannelse följer deras minne från slägte till slägte.

Se, sade silfverpenningen, nu har jag berättat dig en historie från hvart århundrade tillbaka, ända till den tid, när Frälsarens lärjungar lefde och dogo på jorden, för att sedan med honom uppstå till evinnerligt lif. Och jag är intet annat än ett ämne af jordens stoft och går ifrån hand till hand i årtusenden, men din odödliga själ, som lefver så kort tid på jorden, skall likväl lefva oändeligt längre än jag, ja i all evighet. Derföre, gosse, du som går in i verlden att uppfostra din själ för det eviga lifvet, kom ihåg hvad jag berättat dig om människors synd och öfvermod, medan de lefde uti förgångna tider, och lef så, att Guds nåd och människors välsignelse följa dig, när du bortgår från jorden. Kanske skall jag ännu tusende år härefter ligga som ett minne från fornda dagar i någon gosses myntsamling. Låt mig då kunna berätta honom något vackert och godt om dig från ditt århundrade och säga till honom: den tidens gossar blefvo rättskaffens duglige män, som fruktade Gud och älskade sitt fosterland och lefde och dogo för sanning och rätt.

Julvisan.

Nu så kommer julen!
 Nu är julen här,
 Litet mörk och kulen,
 Men ändå så kär.
 Han i salen träder
 Med så hjertligt sinn',
 Och i högtidskläder
 Dansa barnen in.
 Ljusen och lanternan
 Glimma högt kring dem,
 Som den klara stjernan
 Öfver Bethlehem.

Brinn, du julens stjerna,
 Lys min barndomsstig!
 O, så gerna, gerna
 Ser jag upp till dig,
 Som jag dig förstode.
 Liten liksom jag
 Var också den gode
 Frälsaren en dag.
 Och då sken du redan
 På hans krubba klar,
 Och så sken du sedan
 Allt till våra dar.

O du goda, fromma,
 Glada juletid!
 Du vår vinterblomma,
 Full af fröjd och frid!
 Tusen skalkar gunga
 Ystra på ditt knä,
 Och små englar sjunga
 Kring vårt juleträ.
 Gladt med dem sig blandar
 Barnens fröjdeljud,
 Alla goda andar
 Lofva Herren Gud.

Hallonmasken.

Hallonmasken.

(*En saga.*)

Hu! skrek Therese.

Fy! skrek Aina.

Hvad nu? skrek stora syster.

En mask! skrek Therese.

På hallonet! skrek Aina.

Slå ihjäl honom! skrek Lorenzo.

Och så mycket väsen för en stackars liten mask!
sade stora syster förtretad.

Ja, när vi rensade hallonen, sade Therese...

Så kröp han fram ur det allrastörsta, fortsatte
Aina...

Och om någon hade ätit det hallonet, sade Therese...

Så hade han ätit masken med, sade Aina...

Nå hvad sen? sade Lorenzo.

Äta en mask! utropade Therese.

Och bitit ihjäl honom! suckade Aina.

Kantänka! sade Lorenzo skrattande.

Nu kryper han på bordet, skrek åter Therese.

Blås bort honom! sade stora syster.

Trampa ihjäl honom! smålog Lorenzo.

Men Therese tog ett hallonblad, sopade masken
varsamt på bladet och bar honom ut på gården. Då
märkte Aina att en sparf satt på planket och lurade
begärligt på masken. Strax tog hon bladet med masken

uppå, bar det till skogen och gömde det der under hallonbuskarna, så att icke den illpariga sparfven kunde hitta maskens gömställe.

Ja, hvad är det vidare att berätta om en hallonmask? Hvem vill lägga ett strå i kors för en sådan liten maskbyting? Den som blott finge bo så vackert som han, i en sådan friskt doftande mörkröd stuga, långt borta i den tysta skogen, mellan blommor och gröna blad!

Nu var det nära middagen, och så åto alla till middagen hallon och mjölk. Strö lagom socker, Lorenzo, sade stora syster. Men Lorenzos tallrik liknade en drifva om vintern, med litet rödt under snön.

Straxt efter middagen sade stora syster: Ja, nu ha vi ätit upp hallonen och ha intet att sylta till vintern. Det vore skönt att nu ha två korgar fulla med friska bär; dem skulle vi alla rensa i afton, och i morgon skulle vi koka dem i den stora malmgrytan, och så skulle vi äta våfflor med hallonsylt!

Kom, så gå vi i skogen att plocka, sade Therese. Ja, det göra vi, sade Aina. Tag du den gula korgen; jag tar den gröna.

Gå ej vilse, och kom vackert hem till qvällen, sade stora syster.

Helsa hallonmasken, sade Lorenzo gäckande. Nästa gång jag träffar honom, skall jag ha den äran att äta upp honom.

Nu gingo Aina och Therese till skogen. Ack, det var så vackert, så herrligt! Visst var det besvärligt ibland att klifva öfver kullfallna träd och fastna i qvistarna och processa med enrisbuskarna och duellera med myggorna, men hvad gjorde det? Flickorna klefvo rakt på med uppskörtade klädningar, och så kommo de långt in i skogen.

Här var godt om kråkbär, blåbär och hönsbär, men ondt om hallon. Flickorna gingo allt längre, och slutligen kommo de ... nej, det kan ingen tro ... de kommo till en stor skog af hallon. Här hade fordom

varit skogseld, och nu hade här vuxit hallonbuske vid hallonbuske så långt ögat såg. Hvar buske dignade till marken af de största mörkröda, mogna hallon, så att maken till rikedom på bär ännu aldrig varit funnen af två uppskörtade bärplockerskor.

Therese plockade, Aina plockade; Therese åt, Aina åt. Om en liten stund hade de korgarna fulla. Nu gå vi hem, sade Aina. Nej, låt oss plocka ännu litet mer, sade Therese. Så ställde de korgarna på marken och begynte att plocka i sina förkläden, och det dröjde ej länge, så voro också förklädena fulla.

Nu gå vi hem, sade Therese. Ja, nu gå vi hem, sade Aina. Båda flickorna togo sin korg i ena handen och höllo upp förklädet med den andra. Och så begynte de vandra hemåt.

Men detta var lättare sagdt, än gjordt. De hade aldrig varit så långt i den stora skogen, der funnos inga vägar och stigar, och snart märkte flickorna, att de gått vilse. Det värsta var att trädens skuggor blefvo allt längre i aftonsolskenet, fåglarna begynte flyga hem till sina bon, och daggen föll. Slutligen gick solen ned bakom tallarnas toppar, och det blef svalt och skumt i den stora skogen.

Flickorna blefvo ängsliga, men gingo beständigt vidare fram och väntade att skogen skulle blifva slut och röken synas från deras hem.

När de så gått en lång stund, blef det mörkt. De kommo nu fram till en stor slätt, bevuxen med buskar, och när de sågo sig omkring, så mycket de förmodade i mörkret, märkte de, att de hade gått i en stor rund ring och att de åter befunno sig bland de många sköna hallonbuskarna, der de plockat korgar och förkläden fulla. Här satte de sig trötta på en sten och började gråta.

Jag är så hungrig, sade Therese.

Ja, sade Aina, ack, om vi nu hade två dugtiga smörgåsar med kött på.

Som hon sagt det, kände hon någonting i sin famn, och när hon tog derpå, var det en stor smörgås på

knäckebröd med fågelstek derpå. I detsamma sade Therese: det var besynnerligt; jag har en smörgås i min hand.

Jag har också en, sade Aina. Törs du äta?

Det törs jag visst, sade Therese. Ack, den som nu hade ett godt glas mjölk!

Som hon sagt det, kände hon ett stort glas mjölk mellan sina fingrar. Straxt derpå sade Aina: Therese! Therese! Jag har ett glas mjölk i min hand! Det är alltför besynnerligt.

Emellertid, efter flickorna voro hungriga, åto och drucko de med den bästa aptit. När detta var gjordt, gäspade Aina, sträckte ut armarna och sade: ack, den som nu hade en mjuk säng att sofva uti!

Knappt var det sagdt, innan hon kände bredvid sig en fin, mjuk säng, och detsamma märkte äfven Therese. Flickorna tyckte det vara högst förunderligt, men sömniga och trötta, som de voro, tänkte de ej mera derpå, utan kröpo i bäddarna, läste sin aftonbön och drogo täcket öfver hufvudet. Det dröjde ej länge, så voro båda i sömnens armar.

När de vaknade, stod solen högt på himmelen, det var en herrlig sommarmorgon i skogen, och fåglarna flögo lustigt omkring i toppar och grenar. Nu först blef flickornas förundran obeskriflig, när de märkte att de sofvit i skogen midtibland hallonbuskarna. De sågo på hvarandra, de sågo på sina bäddar, som voro af finaste linne, utbredt öfver mjuka löf och björnmossa. Ändtligen sade Therese: är du vaken, Aina?

Ja, sade Aina.

Men jag drömmer ännu, sade Therese.

Nej, sade Aina. Men här bor visst en god ande bland dessa hallonbuskar. Ack, om vi nu hade en varm kopp kaffe och en god semla att doppa i kaffet!

Knappt var det sagdt, innan bredvid dem stod en liten bricka af silfver med en förgylld kanna, tvenne koppar af äkta porslin, en fin sockerskål af kristall,

en silfvergräddsnäcka och några rara, varma hvetebröd derpå. Flickorna slog i kopparna det raraste kaffe, lade socker och grädde uti och läto sig väl smaka. Aldrig hade de druckit så skönt kaffe.

Nu ville jag gerna veta hvem som gifvit oss allt detta, sade Therese med en tacksam min.

Det har jag gjort, mina kära små flickor, sade i detsamma en röst ur buskarna. Flickorna sågo sig något häpna om, och märkte en liten vänlig gubbe i hvit rock och röd mössa, linkande fram mellan buskarna, ty han haltade litet på venstra foten. Hvarken Therese eller Aina kunde af häpnad säga ett ord.

Varen ej rädda, små flickor, sade gubben, och grinade vänligt emot dem, ty skratta kunde han ej riktigt, hans mun var på sned. Välkomna i mitt rike! Ha ni sofvit godt och ätit godt och druckit godt? frågade han.

Ja, det ha vi visst, sade båda flickorna, men säg oss ... och så ville de fråga hvem gubben var, men de vågade icke.

Jag skall säga er hvem jag är, sade gubben. Jag är hallonkonungen, som herrskar öfver hela detta rike af hallonbuskar, och här har jag bott i flera tusende år. Men den store anden, som herrskar öfver skogen och hafvet och himlen, har icke velat att jag skulle högmodas öfver min konungsliga makt och min långa lifstid. Derfor har han befallt att jag en dag hvar hundrade år skall förvandlas till en liten hallonmask och lefva i en sådan svag och värnlös gestalt från solens uppgång allt till dess nedgång. Under denna förvandling är mitt lif beroende af den lilla maskens lif, så att en fågel kan äta mig med sin näbb, ett barn kan plocka mig med bären och förtrampa med sin fot mitt tusenåriga lif. Nu var det just i går min förvandlingsdag, och jag blef plockad med hallonet och var nära att trampas ihjäl, om ej ni, beskedliga barn, hade räddat mig. Alltintill solens nedgång, låg jag värnlös i gräset, och när jag blåstes ifrån ert bord, har jag vrie-

kat min ena fot, och min mun har af förskräckelse kommit på sned. Men när det då blef qväll och jag återfick min rätta gestalt, såg jag mig om efter er, för att tacka er och belöna er. Och då fann jag er båda här i mitt rike och mottog er båda så godt jag förmådde, utan att mycket skrämma er. Nu vill jag skicka en fågel i min skog, att visa er vägen hem. Adjö, kära barn, tack för ert milda hjerta, hallonkonungen skall visa att han icke är otacksam.

Flickorna räckte nu gubben sin hand och tackade honom, hjertligen glada att de i går hade skonat den lilla hallonmasken. De ville nu gå, men i detsamma vände sig gubben än en gång om, grinade försmädligt med sin sneda mun och sade: helsa Lorenzo och säg att när vi nästa gång träffas, så skall jag ha den äran att äta upp honom.

Ack, gör icke det, herr hallonmask, utropade båda flickorna, mycket förskräckta, på engång.

Nå, för er skull må det vara förlåtet, svarade gubben; jag är icke hämndgirig. Helsa Lorenzo och säg, att han också har att vänta en gåfva af mig. Farväl!

Nu togo flickorna sina bär och hoppade, lätta om hjertat, framåt i skogen, allt efter den väg. som fågeln flög. Så sågo de om en ganska kort stund skogen ljusna och förundrade sig ej litet, att de i går kunnat gå så långa krokvägar. Och det kan man tro, att der blef en glädje, när de två kommo hem. Der hade alla väntat, alla sökt dem; stora syster hade ej fått en blund i sina ögon, hon trodde så visst, att vargarna uppätit hennes kära små flickor. Men Lorenzo mötte dem med en korg och ropade: kom och se, här är någonting, som hitbars nyss af en gammal gubbe åt er!

När flickorna upptogo korgen, se, då voro der tvenne par de allraskönaste armband af mörkröda ädelstenar i skapnad af mogna hallon, med påskrift: åt Therese och Aina; och bredvid dem låg en kråsnål af diamant i skapnad af en hallonmask med påskrift: "Lorenzo, döda aldrig den värnlöse!" Lorenzo blef något flat; han begrep nog meningen, men likväl tyckte han att gubben hämnats

så, som endast goda själar hämnas. Och hallonkonungen hade äfven tänkt på stora syster, ty när hon gick in att duka middagen, fann hon tolf stora korgar med de allrastörsta och raraste hallon, som någonsin plockats i skogen, och ingen visste huru de kommit dit, men alla gissade det. Och så blef der ett syltande och ett sockrande och ett bäriskokande, så man aldrig dess make sett, och vill du, så gå vi dit och hjälper dem sylta, så händer att vi få oss en släng af slevven, ty der sylta de säkert än i dag.

Visan om lilla Maja.

Vet mamma, när jag gick i dag
Med nötter i min ficka
Till skolan just, så mötte jag
En liten, liten flicka.
Hon såg så söt och vänlig ut
Just som en liten russinstrut.

Hon hade sippor i sitt hår
Och en bukett vid barmen.
Hon trippade så nätt på tår
Och bar en korg på armen.
Och när hon gick, föll mer och mer
Af blommorna ur korgen ner.

Hon sade: kom och lek med mig
I gröna blomstersalen!
Der sjunger lärkan nu för dig
Vid bäckens sus i dalen.
Jag sade: ack, en annan gång!
Min lexa är i dag så lång.

Jag frågade: hvad heter du?
Hon sad': jag heter Maja.
— Hvem är din mamma? Är hon fru?
— Nej, blott en liten kaja.
— Hvem är din pappa? — Vestanvind.
— Hvem är din syster? — Ros på kind.

Jag sade: är du fattig? — Nej,
 Ty solen är min gu'mor.
 — Går du i skolen? — Det gör jag ej,
 Jag plockar bara blommor.
 — Hvar bor du? — På den vida jord.
 — Hvert går du? — Till den frusna nord.

Hon nickade och gick sin väg
 Med sina ögon klara.
 Jag gick till skolan. Mamma, säg,
 Hvem kan den Maja vara?
 Jag tänker hela da'n derpå,
 Och lexan vill ej mera gå.

Den Maja gör mig just besvär;
 Jag kan af längtan spricka.
 Men, mamma, tänk, om Maja är
 Den vackra vårens flicka!
 Ack, kom, du lilla Maja min,
 Kom, titta genom rutan in!

Huru skogens små barn lärde sig läsa.

Det var en gång en stor ödemark; skogselden hade farit fram deröfver och brännt alla de gamla träden, så att der stodo endast svarta, sotiga stubbar qvar mellan de skrofliga stenarna och på den nakna marken, der intet gräs ville vexa mer. Så långt ögat såg, och det var visst en hel mil åt alla sidor, såg man intet annat än samma skrofliga stenar och samma svarta stubbar. Landsvägen gick derigenom, och den som for der om natten, fick ej vara ängslig, ty var han bara det minsta mörkrädd, såg han hela ödemarken uppfylld af underliga små troll, som sträckte ut sina knotiga armar, och somliga hade hästhufvuden, och somliga hade horn, och somliga hade sex ben som flugorna; men det var bara stubbarna, som sågo så besynnerliga ut i mörkret.

Ett enda träd stod qvar och hade blifvit förskodadt af elden. Det var en mycket gammal tall, och för det han var så gammal, hade han vuxit hög, så att elden icke fick makt öfver honom, utan svedde honom helt litet vid roten och lät honom stå. Han stod der så ensam som en konung utan folk, och hans rike var hela den stora ödemarken, men det var icke mycket att skryta öfver. Hvad skulle han göra med stubbar och stenar?

En stuga var der också helt nära vid vägen. Hon hade blifvit byggd, när det ännu var grönt i skogen

rundtomkring henne, men nu stod hon der allena och såg på tallen, och tallen såg på stugan, och så voro de likväl två. Något sällskap måste man ha här i verlden.

I stugan bodde en fattig gumma, som hade en liten flicka, och flickan var hennes barnabarn och hette Ester, som var ett namn ifrån bibeln. I hela vida verlden hade de inga andra släktingar än hvarandra. Sällan hade Ester sett andra människor, än sin mormor och bondgubben, som brukade hemta mjöl och salt och lin åt den gamla, när han for der förbi. I utbyte fick han då det vackraste hvita garn, som gumman spunnit på sin spinnrock. Väl hade Ester äfven sett många resande fara förbi på landsvägen, men de hade alla brådt att hinna bort från den fula ödemarken och körde i full fart förbi, utom när det var hett om sommaren och de små barnen blefvo törstiga i de resandes vagn. Då höll vagnen stilla, och de små hoppade ur, för att begära en skål friskt vatten; det var ödemarkens ädla vin, så klart som kristall, ty det rann upp ur bergkonungens källa helt nära den gamla tallen. Då hemtade lilla Ester vattnet i skålen, och så fick hon vanligen en slant för besväret, fastän hon aldrig begärde, ty hon tyckte att Gud hade gifvit det vackra vattnet för intet.

En dag i Juli månad stannade åter en vagn på vägen; en herre steg ur och ledde en liten gosse vid handen. Finns här något att dricka? frågade han; Ahasverus är törstig.

Ester, gå hemta vatten ur källan! sade gumman till sin lilla flicka, och flickan gick.

Heter hon Ester? frågade den resande herren.

Ja, herre, hon heter efter den fromma Ester i bibeln, svarade gumman. Heter herrns gosse Ahasverus?

Ja, svarade herrn, han har sitt namn efter den samme konung Ahasverus, som tog Ester till sin gemål. Min gosse kan också blifva konung öfver ett stort rike; och dervid slog den främmande herrn helt stolt på sin gördel som var full med blanka dukater. När Ester kom, gaf han henne en dukat för vattnet, och hon neg

alldeles likaså djupt, som hon brukade niga, när man gaf henne en kopparslant; hon hade aldrig sett guld och visste icke hvad den gula metallen betydde, som kändes så tung, fastän slanten var så liten.

Du är en liten snäll flicka, sade den främmande herrn; vill du, lilla Ester, gifta dig med min Ahasverus?

Ester neg; hon hade aldrig hört talas om att människor gifta sig.

Vill du bli hans brud? frågade ånyo den främmande herrn.

Tackar ödmjukast, sade Ester, som hon var van att säga, när hon fick en slant, och så neg hon om igen, fastän hon icke begrep ett ord.

Den främmande herrn skrattade och klappade flickan vänligt på hennes långa lingula hår.

Huru bor ni så ensam här i den fula ödemarken? frågade han den gamla gumman, Esters mormor.

Ack, kära herre, sade gumman, här var en stor och grön skog, när vi flyttade hit, och här band jag de allrararaste qvastar och flätade korgar af rötter och vide. Men en sommarnatt reste bönder på vägen och gjorde upp eld, medan vi sofvo. Då kom elden lös i den stora skogen, så att det blef en förskräcklig rök och brand, som ingen menniska kunde släcka, och sedan skogen brunnit i tre långa veckor, blef allt så svart och öde, som ni nu ser. Då blef jag fattig; men hvart skulle jag flytta? Jag hade här åtminstone tak öfver hufvudet.

Men hvarför brann ej er lilla stuga, när skogen brann rundtomkring henne? frågade herrn.

Det skall jag säga er, sade gumman. Här stodo fyra hvita Guds englar, en vid hvart hörn af stugan, och vaktade henne, så att ingen enda gnista fick falla på henne. Jag såg dem icke, men Ester såg dem, och jag är viss på att de skyddade stugan för hennes skull, ty jag är en fattig synderska, men min lilla Ester är oskyldig som englarna sjelfva.

Den främmande herrn blef nu helt allvarsam och stod en stund uti djupa tankar. Till slut sade han:

hör på, kära mor, vill ni behålla min Ahasverus hos er ett år? Han är en rik mans barn och något bortskämd af öfverflödet; det skall göra honom godt att vara en tid hos fattiga och gudfruktiga menniskor. Jag reser nu utrikes och har svårt att föra gossen med mig, men nästa sommar kommer jag tillbaka för att hemta honom, och här ger jag er en rulle dukater för hvad han kan kosta er.

Voj, voj, sade gumman efter sitt finska sätt att tala, ty så häpen blef hon öfver detta förslag. Men den främmande herrn klappade henne på axeln och sade: sköt gossen väl, och se till att han ej lider nöd, men klema ej bort honom, och gif honom ej annat, än hvad ni ger åt er lilla Ester. Se så, Gud vare med er. Adjö, min gosse, lyd snällt den beskedliga gumman, och se till att hon blir nöjd med dig, så träffas vi nästa sommar igen! — Och med dessa ord steg han i vagnen och for sina färde.

Man kan tänka att det blef en förundran i ödemarken, och sjelfva den gamla tallen såg fundersam ut, der han stod mellan stubbarna. Den lille Ahasverus blef i början så förvånad, att han ej fick fram ett ord, men när vagnen rullade bort och han blef ensam med de främmande menniskorna, begynte han skrika och springa efter vagnen; och när gumman och Ester sprungo med och sökte föra honom tillbaka, slog han dem, bet dem och sparkade dem. Slutligen blef han trött och somnade, der han satt på en tufva vid vägen. Då bar gumman honom utan motstånd till stugan, och Ahasverus sof som en gris till följande morgon.

Den af er, gode vänner, som läst eller sett den lilla pjesen "Var god mot de fattiga", minnes kanhända ännu huru svårt det är för en fattig gumma att väl uppfostra sådana barn som förut varit bortskämda af rikedom och öfverflöd. Esters mormor hade också, de första tiderna, händerna fulla med den lille bytingen, som genast första morgonen, när han vaknade, skrek efter sockerbröd och begärde sin förgyllda piska att smälla på hästarna. Och när han ej fick hvad han

ville, tog han sig för att skrika och skrek i ett, tills han åter somnade.

Men det gaf sig så småningom. Ahasverus hade icke varit tre veckor i stugan, innan han glömt vagnen, hästarna, piskan, sockerbrödet och sin fula vana att skrika; och efter tre veckor var han en liten lydig gosse, som trufdes godt i den fattiga stugan.

Dertill bidrog mycket den lilla Ester. Hon var fyra år, och den lilla Ahasverus var fem; de passade således mycket bra att leka tillsammans. Ester förde sin kamrat till den gamla tallen, som hon kallade Gröningen, efter han ensam var grön i ödemarken både vinter och sommar. Der hemtade barnen vatten från bergkonungens källa och byggde slott och gårdar af stenarna, ty stenar funnos tillräckligt. Sedan buro de brända grenar och trädstammar hem till stugan för att nyttjas till ved, och när de sotade sig, fingo de sjelfva tvätta sina kläder rena. Detta begynte roa Ahasverus, ju längre, dess mera. När det led mot slutet af sommaren, vexte der ett och annat lingon bland stenarna, och på hösten fingo barnen rofvor af bondgubben, som hemtade mjöl. Och när det sedan blef vinter, byggde de slott af snö, och Ahasverus lärde sig tälja bågar och spjelka pertor och gifva mat åt getterna, — ty gumman hade två getter, som alldeles icke blefvo ledsna när Ahasverus ryckte dem sakta i skägget och sade: Kille bäss! Kille bocker! Bucka lagom, så får du socker.

Sedan kom våren, och snön smälte bort från de skrofliga klipporna, de svarta stubbarna och Gröningens mörka grenar, och bergkonungens källa begynte porla mellan stenarna. Då begynte äfven ett och annat grönt strå sticka fram i den nakna ödemarken, och vinden ditförde frön af björk, asp och rönn, som togo rot i den brända marken. Barnen tyckte att det nu var mycket grönare, än sommaren förut, och så var det verkligen. Då blef det åter en ny lek att bära ved och bygga slott, och bredvid slottet byggdes ett fähus, der Gröningens tallkottar blefvo kor och får och hade ordentligt fyra pinnar till ben och två till horn.

Sommaren kom, och gumman begynte vänta den främmande herrn tillbaka. Men veckor och månader gingo, och den främmande herrn kom icke. Sommaren blef slut, hösten kom, vintern kom, våren kom, men den främmande herrn blef borta. Det ena året gick efter det andra, gumman blef allt äldre, barnen blefvo allt större, men den främmande herrn kom ej tillbaka. Slutligen upphörde gumman alldeles att vänta honom. Lyckligtvis hade hon ännu det mesta qvar af hans blanka dukater, ty hon fortfor att spinna och köpte endast då och då nya kläder åt Ahasverus. Sjelf lärde hon barnen läsa i bibeln, och de vexte upp som två friska, vackra blommor i ödemarken.

Men i ödemarken skedde under dessa år en stor förändring. Guds välsignelse sken som ett solsken der-öfver. Der allt förut varit svart, ödsligt och förhärjadt, der blef nu småningom åter grönt öfverallt, och de små träden, som tagit rot utaf vindens frön, vexte allt högre och blefvo en ung skog, som reste sig med små jemnhöga toppar, så långt ögat kunde se. Der blef godt och treffligt omkring den gamla Gröningen. När vinden susade i hans mörka krona, hörde man honom säga till de små träden: det är rätt af er, barn, vexen upp under Guds blida sol! Vexen raka och höga; låten se att er gamle gufar har heder af er! Detta hörde de små träden och vexte med fart och fröjd; och fåglarna begynte sjunga i deras spåda toppar.

Då företogo sig Ester och Ahasverus att leka skola med träden och lära dem läsa. De satte sig med bibeln midti den unga skogen och stafvade för skogen Guds heliga ord. Och skogen hörde med allvar på; han begynte susa allt rundtomkring dem med löfvens tusende tungor, och ju mera barnen läste, desto mera susade skogen. Detta roade Ester och Ahasverus; på sitt knä höllo de bibeln, och framför dem låg Guds andra stora bok i naturen, och de lärde den stora naturen läsa Guds ord. Aldrig har man sett en vackrare skola. Träden voro så flitiga, de små blommorna nickade så gladt, fåglarna sjöngo vackra psalmer både

morgon och qväll, den gamla Gröningen hörde funder-sam på, och sjelfva de sotiga klipporna tycktes lyssna med andakt på den nya lärdomen.

Den främmande herrn kom ej tillbaka. Ahasverus, som redan var stora gossen, skickades till staden i skola och reste ej gerna bort från Ester och sin älskade öde-mark; men till somrarna kom han tillbaka. Åren gingo; Ahasverus blef student och kallade sig Ödeman eller Ödman, emedan han blifvit uppfostrad i ödemarken. Han var nu tjugu år gammal, och då hände något märk-värdigt.

En vacker sommardag, jemnt femton år efter bör-jan af denna berättelse, kom en gammal herre resande på landsvägen genom den fordna ödemarken och såg sig förundrad omkring, ty allt var nu annorlunda och mycket vackrare än förr. Den unga skogen hade vuxit grön öfver hela nejden, och med möda kunde den re-sande igenkänna stugan emellan löfven. Han steg af och gick med darrande steg att fråga efter gumman i stugan. En lång vacker flicka mötte honom; det var Ester, men han kände icke igen henne. Hon förde ho-nom in till sin mormor, som nu satt alldeles gammal och grå vid spiseln i stugan och var nästan blind af ålderdom. Den främmande begynte då fråga efter en liten gosse vid namn Ahasverus och om han ännu lefde. Vid dessa ord darrade han på rösten och upptog en stor sidennäsduk ur fickan, för att torka svetten af pannan.

Gumman förstod att det var den främmande herrn, som kom för att hemta hennes kära gosse, och begynte gråta, så att hon ej kunde svara. Äfven Ester gret, ty hon visste hur det var, men hon svarade straxt att Ahasverus skulle komma rätt snart, han hade endast gått ut att jaga i skogen. Då kysste henne den främ-mande herrn på pannan och omfamnade gumman och tackade dem med tårar i ögon. Han var en köpman och hade rest långt bort i främmande länder, ja långt på andra sidan af jorden, och hade fallit i sjöröfva-res händer och ej kunnat komma tillbaka förr än nu, när

han ändtligen blifvit fri. Men nu ämnade han sätta sig på gamla dagar i ro med sin stora rikedom. Icke långt derefter kom Ahasverus från jagten med orrar och harar hela jagtväskan full. Och då kan man tänka att der blef en fröjd och förundran, när han så oförväntadt återfann sin förlorade fader, som han aldrig hoppades mera återse.

Den främmande herrn dröjde tre dagar i stugan, och der blef en lång rådplägning om hvad man nu skulle företaga sig. Ahasverus hade redan sin plan färdig, och efter något betänkande gick hans fader in derpå. Nu skall du få få höra huru det gick.

Redan samma sommar köpte den främmande herrn hela den fordna ödemarken och ditförde flera hundra arbetare, som begynte bryta sten, gräfva grundvalar och bygga hus. Och ett år derefter stod der ett stort, skönt hus, som väl kunde liknas vid ett fursteligt slott, och rundt omkring stodo små rödmålade hus, der de flitiga arbetarne bodde med sina hustrur och barn. Och i det stora huset flyttade först den främmande herrn och sedan Ahasverus och Ester, som nu blifvit herre och fru, men gumman ville ej flytta; hon bodde helst kvar i sin gamla stuga, blott med den skilnad, att der var nu allting mycket varmare, bättre och beqvämare än förr. Och der lefde de alla mycket lyckliga och lefva der än i dag. Ahasverus har verkligen blifvit konung öfver ett stort rike, nemligen hela den vida ödemarken, men denna ödemark har nu blifvit ett blomstrande land med åkrar, ängar och byar, som fröjda vandrarens blickar. Den gamla Gröningen står der ännu lika trumpen och grön och allvarsam, som han alltid var, och vid hans fot upprinner bergkonungens källa, som nu är en vacker springbrunn, och rundt omkring honom står den unga sköna skogen, som vuxit upp med Ester och Ahasverus.

Nyligen for jag der förbi, och jag önskade att ni hade varit med. Gumman satt der så grå i solskenet utanför sin gamla stuga, den främmande herrn satt på gräsbänken bredvid henne och läste högt ur bibeln;

Ahasverus kom hem från det stora kirket, som nu var förvandladt till det skönaste åkerfält, och Ester satt der med två små barn så lugn och glad på trappan till huset. Se ni, små barn, sade hon, här är den stora skogen, som vi förr i vår barndom lärde läsa Guds ord. Guds stora bok är uppslagen för oss i sommarens grönska; Hans heliga ord står skrifvet icke allenast på bibelns blad, utan äfven på trädens löf, i källans klara vatten, i insjöns små vågor och i himmelens seglande moln. Se, nu bugar och susar åter den unga skogen för morgonvinden. Förstå J hans mening? Han tackar och lofvar Gud.

Toinis Julafton.

Min goda Emmi!

Efter just

Min mamma skrifver till din mamma
Om Ulå lax och Smålands ost,
Så får jag en så hjertlig lust
Att skrifva till dig med detsamma.

Jag hoppas du mår rysligt bra
Och att du haft förskräckligt roligt.
Alltsen vi fingo lof, så ha
Vi lackat hela qvällarna
Och lekt och roat oss otroligt.

Julaftonsmorgon, liten smul
Vi knappt fått sömnen ur vårt öga,
Förrän vi skreko: det är jul!
Och visst var dagen mörk och ful,
Och sen begynte det att snöga.

Men hurtigt sprungo vi ur säng
Och svängde muntert om på klacken.
Och mamma, hon var ren på fläng,
Och Matte, pappas långa dräng,
Kom med ett lass paket på nacken.

Här skurades, jo, det kan tros,
Båd' silfver och porsliner rena.
Ur bagarstugan smög ett os
Af färska bullar till vår nos,
Och tortor bakte gamla Lena.

Men hvad den förmidda'n var lång,
 Och eftermidda'n nästan lika!
 Det tasslades, det var ett språng;
 När dörren öppnades hvar gång,
 Begynte vi af glädje skrika.

Jo pytt, i lås flög dörren än!
 Vi tittade i nyckelhålet,
 Och det var fasligt litet, men
 Vi tittade på nytt igen
 Och stodo undrande vid målet.

Nu ändtligen slogs dörren opp!
 Då stod julgranen uti salen
 Med ljus och stjernor allt till topp,
 Och hvad vi togo för ett hopp
 Och tänkte straxt begynner balen!

Men när vi sågo närmare,
 Der stodo sex små barn så varma.
 Som goda englar voro de,
 Så blyga, glada, glänsande;
 Det var sex faderlösa arma.

Och alla barnen sjöngo gladt
 En visa, att vår fest förklara,
 Om Bethlehem och julens natt.
 Vi bådo lille Jesus att
 Med oss i julens fröjder vara.

Snart hördes dörren knarra . . . Åh,
 Hvem var det, som steg in med samma?
 Julbocken var det, stor och grå,
 Med horn och pels från topp till tå,
 Och då kröp Rosa bakom mamma.

Han frågade med röst så tjock,
 Som om den kommit ur en trumma,
 "Om barnen varit snälla", — och
 Det var nu si och så, men dock
 Han hördes bara vänligt brumma.

Han gick, — han kom igen, — och sen
 Slöt sjelfva Rosa upp att lipa.
 Jag tyckte det var Mattes ben,
 Men hvad den bocken var för en,
 Det kan jag ändå ej begripa.

Och nu så kommo här paket
 Och askar, lådor, fyllda färdigt;
 Först ett — så ett — så åter ett,
 Och allting var så fint och nätt
 Och underbart och högst märkvärdigt.

Som yra höns vi flögo kring
 Och stafvade på vers och prosa.
 I ett paket var ingenting,
 I ett så var åt mig en ring
 Och en dansmästare åt Rosa.

Så kom en häst. — Så en mamsell. —
 Så en trumpet — och så en saga.
 Så kom en kisse, söt och snäll,
 Sen kom en ryslig karamell
 Och så ett förklä i en tvaga.

Piff — der fick Aina nu en kjol!
 Paff — der fick Eva dockservisen!
 Puff — der fick Werner en pistol,
 Och jag fick kälken, som i fjöl
 Mig pappa lofvade på isen.

Och för de stackars sex, de små,
 Hur vankades ej gåfvor trägna!
 Först kläder, leksaker också.
 Och hvad de undrade derpå,
 Så glada och så smått förlägna!

Nej, rakt omöjligt är det visst,
 Att alla klapparna berätta.
 Konfekt har granen på hvar qvist;
 Med lutfisk, gröt och tortor sist
 Vi åto oss så grufligt mätta.

Och sen för dem, som ledo nöd,
 Vi sände fat från fyllda borden.
 Ack, om vi af vårt öfverflöd
 Helst kunde dela med ett bröd
 Åt alla fattiga på jorden!

Ja, Emmi, låt oss tacka Gud
 För all Hans oförtjenta gåfva.
 Julmorgonen i högtidsskrud
 Så foro vi vid klockors ljud
 Till kyrkan att Guds godhet lofva.

Vi sofvo alltför länge att
 Nu hinna fram till ottesången,
 När ljusen i den mörka natt
 De skina der så himmelskt gladt
 Och andedräkten syns på gången.

Hur skön är orgelns sång dervid!
 Ni lyckliga på landet, — voj ni,
 Som rätt begripa julens frid,
 Ni sofva icke bort er tid,
 Liksom din dumma syster

Toini.

Det vackraste i skogen.

Ja, det kan du tro, att det var en vacker morgon, och bittida var det; jag tror ej att klockan var mer än fem, ty solen stod ännu lågt, och björkarnas skuggor föllo långa på gröngräset. Far och mor tyckte ej om att vi sofvo länge om morgnarna, och der var en gammal fiskare, som alltid brukade ropa utanför vårt kammarfönster, när klockan slog fyra: "upp och refva! upp och refva", sade han, som sjömännen ropa åt hvarandra, när det blåser om natten, och som en pil voro vi ur sängen, och i början kostade det på, men vi begrepo till slut, att det var sannt som gammalt folk sade: "morgonstund har guld i mund". Jo, jo, då skall man vackert krypa till kojs klockan nio på aftonen.

Ofta har jag tyckt, att man alldeles icke borde sofva bort dessa herrliga, ljusa sommarnätter, strålande af klarhet, medan daggen ligger i gräset och fåglarna sjunga. Det är att sofva bort många de skönaste timmar af sin lefnad. Men det är nu engång så, och ingen kan hjälpa det. Sofva måste man. Konung Fredrik den andre i Preussen var en mycket flitig man, och det förtretade honom att han skulle sofva bort en tredjedel eller en fjerdedel af sitt lif. Derföre beslöt han engång att vänja sig af med en så skadelig ovana. Första natten arbetade han, och det gick för sig. Andra natten arbetade han också, utan att sofva en blund, och nu tyckte han sig ha uträttat något mycket märk-

värdigt. Men hvad hände? När han dagen derefter satt vid sitt stora regeringsbord och rikets högste embetsmän begynte att tala om viktiga angelägenheter, märkte de att konungen började nicka . . . och så somnade han, der han satt i sin konungsliga värdighet.

Derföre tänker jag, att vi måste göra som naturen vill. Och visst är sömnen en kostelig gåfva för den trötte, den sjuke och den bedröfvade; men icke skall man derföre latas under en herrlig morgon, utan man skall inbilla sig att den gamle fiskaren står utanför fönstret och ropar: upp och refva! upp och refva!

Men nu skulle jag säga hur det var om morgonen i skogen. Ja, der var grönt och friskt och mycket ljufligt. Der stodo många träd af olika slag alltifrån den himmelshöga furan, som en dag tänkte blifva ett mastträd, ända till den lilla knottriga enrisbusken, som tröstade sig med att han kunde väl också blifva ett träd, om han blefve qvistad och bunden vid en påle; men se det bryr jag mig inte om, sade han; jag tycker mera om att vara i min frihet. Tänk, om jag vore ett träd, så skulle ej barnen räcka upp till mig, när de komma att snärja enris, för att strö på golfvet i deras stuga om söndagsmorgnarna!

Det är också det enda du kan här i verlden, sade granen, som stod så förnäm bredvid honom. Du är just lagom att trampa på, du din pyssling, menade granen.

Hvad gör det? sade enrisbusken. Det kan vara mycket nog att jag gör människor glädje med min friska doft ifrån skogen. Dessutom duger jag att röka ut myggor med, och sedan duger jag till skifva på gos-sarnas sprättbågar, och sedan kokas dekokt på mina bär, och sedan kan man göra sirap af dem, och sedan . . .

Nej, var nu tyst, sade rönnen, ty det låter fasligt egenkärt att så der uppräknat alla sina meriter. Jag hade väl lust att veta hvem som är den vackraste här i skogen. Hvad säger du om det? Och så ruskade rönnen behagligt på sina lummiga hvita grenar, ty han stod just nu i sin midsommarblomma.

Ja, det kan vara en fråga! ropade häggen, ty han

var så hvit, som om han nyss hade varit i snöbolls-krig; han blommade, också han. Låt oss noga begrunda, hvem som kan vara den vackraste ibland oss, sade han. Och med detsamma gick der den allraljufligaste doft från hans snöhvita blommor.

Björken tyckte detta vara mycket klokt taladt, ty han hade upplagt sitt långa, gröna hår med papiljotter, och nu skakade han sina hängande korkskrufslockar i den sakta morgonvinden. Jag är bestämdt den vackraste, tänkte han i hemlighet vid sig sjelf.

Men alen, som stod der vid stranden af sjön, såg sig oupphörligt i spegeln och tyckte sig vara så blågrön och älskvärd, att ingen kunde vara vackrare. Derföre nickade också han och sade: ja, se det var verkligen en fråga att tänka uppå!

Aspen stod bredvid honom och darrade af förskräckelse att någon kunde vara vackrare än han. Alltid så darrade han, den stackars aspen, ty fastän han var hög och stor, så hade han ett klenmodigt hjerta och sköra qvistar. Linden nickade; han tycktes ej heller illa om sig sjelf. Pilen och videbusken stodo bredvid, men tego stilla och hade sina tankar för sig.

Vi borde fråga blommorna, sade lönnen, som utbredde sitt svala lummiga löftak öfver tufvor, fulla med sippor och hjortronblommor.

Det är allsintet nödigt, invände tallen snäsigt. För att vara vacker, måste man vara stor och stark. Se på mig; ser jag ej ståtlig ut? När jag ruskar uppå mig, faller jag tusende nålar till jorden; dem plocka myrorna och nyttja dem till spjut, när de tåga i krig. Jag måtte vara en ståtelig bjesse, det förmodar jag ingen kan neka. Och så tog han en grym min på sig, för att skrämma de andra.

Eken stod mycket lugn och hörde derpå. Det är narraktigt att döma i egen sak, menade han. Jag är säker uppå, att hvar och en af er tycker sig vara vackrast af alla. Låt oss derföre fråga bofinken derborta i björktopparna. Han är icke partisk för någon af oss; han kan bäst säga hvem som är vackrast i skogen.

Sagdt och gjordt, de frågade bofinken. Men han betänkte sig länge och ville ej qvittra sanningen fram. Då kommo två små barn, en gosse och en flicka, som bodde i en liten stuga helt nära intill. När de gingo ut i den tidiga, herrliga sommarmorgonen, knäppte de sina händer och sade: Gode Gud, hvad din skog är vacker! Gode Gud, hvad din verld är skön! Gode Gud, låt oss, små, fattiga barn, vexa upp i din visdom och vittna om din makt och prisa din nåd i alla våra lifsdagar!

När träden i skogen hörde barnens bön, blefvo de af förundran och rörelse tysta; deras sus dog bort i en sakta hviskning, och man kunde tydligt höra bofinkens qvitter, der han sjöng i toppen af björken:

Vacker, vacker är min gröna skog, och hela Guds skapelse är skön alltigenom. Men jag säger eder, J träd, som frågen efter det vackraste i skogen, att af allt herrligt och skönt, som Gud låtit vexa i denna nejd, finnes intet så älskeligt godt och så oskyldigt ljuft, som dessa två små barn, hvilka prisa Guds godhet i den klara sommarmorgonen. Ty skönhet och kraft och klokhet och storhet, det är allt intet, så framt icke der är ett ödmjukt hjerta, som glömmet sig sjelf, för att gifva all ära allenast åt Gud. Se, träden sträcka sina armar mot himmelen, blommorna låna sin färg af solen, och fåglarna sjunga naturens lofsång. Ty densamma eviga anden lefver och talar uti oss alla. Vi alla vexa i det klara solskenet af Guds nåd; men barnens bön till Gud är bättre, än fåglarnas sång och trädens grönska och blommornas doft. Gud signe eder, älskade små barn; Gud signe eder, små blommor i lifvets stora skog, och låte eder vexa i visdom och nåd evinnerligen!

Lilla Skrållan

eller

Det skrynkliga förklädet.

I småbarnsskolan gick i fjol
En liten snäll och fattig flicka,
Med ögon som en sommarsol
Och rutig halsduk, randig kjol
Och strumpor, som hon sjelf lärt sticka.

Fastän hon var ett fattighjon,
Var hon så ren, den lilla fjollan,
Och snygg om näsan, blank om skon,
Men skrynkligt förklä hade hon,
Och därför kallades hon *Skrållan*.

Hvad hjälpte det, att hon var klok
Och kunde stafva tryckt och skrifvet
Och läste flinkt "Naturens bok"?
Ack, förklät, förklät var på tok,
Och det var Skrållans sorg i lifvet.

Hur kan man sådant förklä ha?
Sad' lärarinnan; det är ynkligt.
Säg, har du sopat spisarna
Och burit mat åt grisarna?
Och hvarför är ditt förklä skrynkligt?

Det hörde lilla Skrållan på
 Och teg bedröfvad under trätan;
 Men nästa gång kom hon ändå
 Med förklät skrynkladt likaså
 På både afvigan och rätan.

Det går ej an, det är ej rätt,
 Sad' lärarinnan. Kära Skrålla,
 Är förklät ej i morgon slätt,
 Så skyll dig sjelf, mitt barn, för det,
 Om du i skamvrån får dig hålla.

Jo jo, här var processen kort,
 Här hjälpte ej att saken skrufva,
 Och Skrållan stackare gick bort
 Med ögon af den röda sort,
 Som när man har en duktig snufva.

Nu hände nästa morgon, att
 Just lärarinnan gick till hamnen.
 Der såg hon Skrållan, sysselsatt
 Att plocka stickor som en skatt
 Och bära vedträn uti famnen.

Ty så gick Skrållan alla dar
 Att tigga litet ved från skutan,
 Och, klädd till skolan, som hon var,
 Hon veden till sin mamma bar,
 Som annars nog fått frysa utan.

Då märktes nog hvaraf det kom,
 Att Skrållans förklä satt så illa,
 Och lärarinnan tycktes som
 Hon intet låtsade derom,
 Men inom sig så log hon stilla.

När Skrållan kom till skolan nu,
 Förlägen, rädd och röd om näsan,
 Begynte barnen sjuttisju
 Att titta bort till skamvrån — hu!
 Der Skrållan skulle få sig snäsan.

Men lärarinnan sad': min vän,
 Kom hit, min kära, lilla tippa!
 Väl är ditt förklä skrynkligt, men
 Nu vet jag rätta orsaken,
 Och skamvrån skall du nu få slippa.

Visst är det bra att putsad gå
 Och vara mån om sina *kläder*;
 Men mycket bättre är ändå
 Att vara i sitt *hjer*ta så,
 Att det båd' Gud och menskor gläder.

Och efter förklät skrynklats, när
 Du gick att ved åt mamma samla,
 Så tag det nya förklät här,
 Och det med samma *hjer*ta bär,
 Som du har burit förr det gamla.

Men att ej det må skrynklas ner,
 Så skall jag ved åt mamma skicka.
 Och "Skrållan" är ej öknamn mer,
 Det är ett namn, som heder ger,
 Och det har du förtjent, min flicka.

Så sagdt. Och alla barn i fjol,
 De tyckte just precis detsamma;
 Och Skrållan sken just som en sol
 Uti sitt förklä och sin kjol,
 När hon gick hem igen till mamma.

Hvitsippan.

Det var en gång en hvitsippa i parken. Hon var icke blekare eller fulare än andra sippor, och efter alla sippor äro vackra om våren, så var hon vit och vacker som alla de andra. Var hon kanhända ett litet grand vackrare? Icke vet jag.

Der blommor vexe, der flyga fjärilar: hvar skulle de annars flyga? Det är en gammal historia; det finns så många visor om den, att man kunde få nog deraf.

Apollo hette den största fjäriln. Han hade hvita vingar och gula kraschaner på vingarna. Fjärilarna äro, som hvar man vet, något fåfänga; de tycka om att pryda sig med allt slags grannlåt. Icke är det deras fel, att de äro så granna; de ha ej låtit göra sina kläder hos skräddaren. Det är nu engång så med dem, att så är det.

En dag kom Apollo till hvitsippan och sade till henne: älskar du mig, så älskar jag dig?

Visst älskar jag dig, sade sippan, ty hon tyckte på allvar om honom och förstod ej att krusa.

Är det riktigt visst? sade fjäriln. Ja, hur skulle det annars vara? svarade hvitsippan.

Det är bra, sade fjäriln, och så sög han all honung ur hennes krona. Fjärilarna tycka om honung, men de förstå ej att hushålla, som bien. Så var det med den saken, och så flög Apollo sin väg.

Han kommer nog tillbaka, tänkte hvitsippan. Men

deri misstog hon sig, ty Apollo blef borta; han hade annat att tänka på.

En dag råkade han likväl fladdra omkring en annan blomma der nära bredvid. Nu skall jag passa på, tänkte hvitsippan. Och så lyftade hon litet på sin dufna krona och ropade så högt som en sippan kan ropa: älskar du mig, så älskar jag dig?

Nej, det gör jag visst icke, svarade fjäriln. Han generade sig icke det minsta för det.

Men jag älskar dig, sade sippan.

Det är mycket möjligt, sade fjäriln, och så flög han åter sin kos. Nu blef han än längre borta. Der stod sippan allena i gröngräset, tiden blef henne lång, och hon begynte att vissna.

Ändtligen kom Apollo af en händelse åter dit, ännu grannare än förr, och hvitsippan frågade åter: älskar du mig?

Nej, icke det allra bittersta, svarade fjäriln.

Men jag älskar ju dig, sade sippan.

Ja, hvad angår det mig? sade fjäriln. Det är ju den gamla historien, som jag hört väl hundra gånger förut. — Med detsamma var han åter sin kos.

Hör på, hvitsippa, sade den knottriga enrisbusken, som stod der i närheten; passar det sig att prata så der om sitt hjertas känslor? Man måste ha skinn på näsan (ifall man har någon näsa). När man blir snäst, skall man snäsa tillbaka, och när man föraktar dig, skall du låta förstå hvem du är. Se på mig bara; sparfvarna skulle understå sig att gyckla mig! Nej, hvitsippa, man måste ha ambition: det är icke mera på modet att löna förakt med kärlek.

Men jag kan icke hjälpa det, svarade sippan. Jag måste ju älska honom, så länge jag lefver.

Du är en svamp, sade enrisbusken, och det var det värsta han visste, ty svamparna ha det rykte om sig att ej vara nogräknade, och enrisbusken var icke litet stolt öfver sin stora verldskännet.

Solen brände het, och hvitsippan blef för hvar timma hvitare och blekare. Då kommo der gossar att

leka i parken. En af dem bar en håf att fånga fjärilar i, och så fick han sigte på den granna Apollo. Den der skall bli vacker att sticka på nål i insektlådan, sade gossen, och så bar det af i fullt språng öfver gröngräset.

Nu kom Apollo i nöd. Hvad han flög, hvad han flög! Huj, så svängdes håfven och snärtade honom på vingen, och så föll han hufvudstupa i gräset just bredvid sippan.

Här flög han, ropade gossen och böjde sig ned att söka fjäriln. Men när han ej fann honom, sprang han sin väg att jaga andra fjärilar.

Det var icke så lätt att finna Apollo, ty sippan hade gömt honom under sina blad: det var ett bra gömställe. Men sippan sjelf hade blifvit trampad på stjelken och nu låg hon afbruten der bland det öfriga gröngräset.

Det var bra jag kom undan, sade Apollo, och makade sig upp igen undan de täta bladen.

Älskar du mig? sade sippan, som visnade bort med sin afbrutna stjelk.

Jaså, var det du? sade fjäriln. Kan du tänka, att mina kraschaner ha blifvit fasligt skamfilade! Jag begriper icke huru jag mera kan visa mig i den finare societén.

Älskar du mig? sade åter den döende sippan.

Nej, se så dammig jag blifvit på frackskörtena! fortfor Apollo. Kära du, har du en daggdroppe i din krona, så låna mig litet tvättvatten; jag ser ju ut som en mullvad!

Älskar du mig? sade sippan för tredje gången.

Kära du, har jag nu tid med sådana lapprisfrågor? svarade fjäriln. Ja, jag kunde just tro det: mitt krås är alldeles skrynkligt! Hvad skall man säga om mig i rosornas hof?

Men jag älskar dig! sade hvitsippan, och så var det slut med henne, ty alla bladen föllo af hennes krona.

Nej, se på den stackarn! sade fjäriln, ty elak var han icke, bara lätt på vingen, som alla de andra. Nu skall man se att jag ej får något tvättvatten, innan

daggen faller på qvällqvisten. Minsann är jag ej en olycklig fjäril! Min frack är förstörd, mitt krås skrynkligt, mina kraschaner se ut som gamla kopparslantar. Hvilken förskräcklig händelse! Den måste göra ett ofantligt uppseende i världen, jag skall blifva ett föremål för allas medlidande, och det är likväl något vunnet. Jag blir åtminstone högst intressant. Hvad manne man nu skall säga om mig i rosengårdarna?

Med dessa ord flög Apollo åter sin kos. Men han hade ej hunnit långt, innan han råkade ut för en sparf, som länge lurat på honom från närmaste plank. Knaps, så tog sparfven den vackra Apollo och åt honom upp i en enda munbit, så intressant han än gjorde sig.

Enrisbusken såg allt detta och hade sina tankar för sig. Felet var det, sade han, att hvitsippan var alldeles för litet på sin kant. Man skall stå på sig och snäsa tillbaka, så blir man aktad och ansedd här i världen. Som jag till exempel.

Men icke alla tänkte som han. När aftonvinden susade öfver det höga gräset, gick der ännu länge en hviskande sägen ibland de andra sipporna. De sade till hvarandra: älskar du mig, så älskar jag dig. Och åter sade de till hvarandra: älskar du mig ej mera, så älskar jag dig ändå.

Det var en mycket gammal och vanlig historia, men sipporna tyckte att den väl kunde berättas en gång till.

Mustl.

Såg du vid stora skogens bryn
 Ett litet hus ej långt från byn?
 Två goda syskon bodde der
 Med deras moder kär.

Frans och Marie, så hette de,
 De bästa barn man ville se.
 De voro faderlösa små
 Och fattiga också.

Den granna herrgåln såg man nog
 Derborta öfver sjö och skog.
 Der hade barnen vuxit opp
 I öfverflöd och hopp.

Men Gud, som pröfvar menskors lott,
 Han fann det ej för barnen godt;
 Han lät dem vexe opp i strid
 Mot nöd och motgångstid.

Sin far de miste. Innan kort
 Så måste gården säljas bort
 Och modren med de små till slut
 Till torpet flytta ut.

Den goda modren! Nöjd och from,
 Hon sade i sin fattigdom:
 Fast här vi mist vår vän och far,
 Vi Gud ännu ha qvar.

På herrgåln var det öfverflöd,
 Men här så var det brist och nöd;
 Den rike grannen var så hård
 Mot dem, som ägt hans gård.

Och dock hur rik var ej dervid
 Den låga kojans samvetsfrid
 Och lugna, fasta tro på Gud
 Mot rikedomens skrud!

Och en kamrat så fanns här än,
 Med hungrig mage, också den,
 Och hvita tänder i sin mund;
 Det var en pudelhund.

Den gamle svarte Musti var
 Ett arf från fordna bättre dar.
 Han var en främling, sade mor;
 Han var en född Spanjor.

Det såg man på hans svarta lugg,
 När Musti morrade i mjugg,
 Men ingen visste tala om
 Hur han till norden kom.

Nog hade han sin tid också
 Fått äta fläsk med smör uppå,
 Men nu så tog han saken kallt
 Och morrade och svalt.

Sålänge han var ung och stark,
 Så kom han hem från skog och mark
 Än med en hare, fångad upp,
 Än med en tjädertupp;

Och hviftade på svansen nöjd
 Och slekte sig om mun med fröjd,
 Tills alla del af steken fått;
 Då fick han ock sin lott.

Men nu var Musti gammal ren
 Och hade ej så flinka ben;
 Nu fick han sleka flat sin nos,
 När steken flög sin kos.

I stället kom en lurfvig varg
 Och lurade på Musti arg;
 Men Musti ej förstod den lek,
 Att sjelf få bli en stek.

Det gick hans ambition förnär;
 Och gjorde vargen sig besvär,
 Nog fick han sig en lurfvig lugg
 Af gamla Mustis hugg.

Nu var det knappt med Mustis mat.
 Stor sak! Han var en god kamrat;
 Han följde barnen öfverallt
 Och morrade och svalt.

De ryckte i hans pels ibland;
 Då slekte Musti deras hand.
 Gud nåde den, som, ond i sinn',
 I stugan ville in.

Och hade Musti nånsin sport,
 Att någon barnen illa gjort,
 Då flög han strax sin man burdus
 I kragen utan krus.

Men mor, hon kunde ej fördra'
 Att ej ett bröd åt Musti ha
 Och se hans mage ständigt tom
 Uppå hans ålderdom.

Och fast hon länge med sig stred,
 Och fast det nog i hjertat sved,
 Så tog hon Musti med och gick,
 Och Musti följde qvick.

Till herrgåln kom hon om en stund.
 Säg, herre, vill ni ha min hund?
 Han många konster kan, och jag,
 Jag har ej bröd i dag.

Den rike herren drog på mund:
 Må gå, nog föder jag en hund.
 Der har ni pengar; gå er väg!
 Hvad vill ni mera, säg?

Och mor gick ensam hem och gret,
 Och barnen i sin ensamhet,
 De snyftade vid kojans dörr,
 Der Musti legat förr.

Gråt icke, kära barn, sad' mor;
 Nu Musti som en herre bor,
 Nu får han äta mjölk och gröt
 Och mången kaka söt.

Och när hon sade, hördes ren
 Ett krafsande på dörrn och sen
 Ett morrande, så välbekant,
 Att . . . var det riktigt sannt?

Ja, det var Musti, det var han,
 Det var han sjelf och ingen ann!
 Han hade rymt från mjölk och bröd
 Till gamla hemmets nöd.

Han hade rymt från fyllda fat
 Och goda dar och kräslig mat
 Till hunger, fattigdom och brist;
 Det kände Musti visst.

Blott för sitt trogna hjertas skull
 Så gaf han bort sitt goda hull
 Och ville hellre svälta, än
 Att öfverge en vän.

Och barnen skreko högt af fröjd,
 Och Musti morrade förnöjd;
 Men mor från ögat strök en tår
 Och sade: Musti går!

Ja, Musti skall tillbaka gå
 Till den, som honom köpt; seså! —
 Det hjälpte ej; han leddes bort
 Till herrgåln innan kort.

Men Musti kom tillbaka. Än
 Tre gånger fördes han igen;
 Fick ömsom stek och stryk; — men nej,
 Der blef vår Musti ej.

Och tredje gången, när, som förr,
 Han krafade på stugans dörr;
 Då bar den kloka, trogna hund
 En kaka bröd i mund

Och lade den för barnens fot,
 Liksom att blidka modrens hot,
 Liksom att säga: ingen nöd!
 Nog skall jag skaffa bröd.

Då fylldes goda modrens blick
 Af tårar. Hon till herrgåln gick
 Och sade: edra pengar tag;
 Men Musti håller jag.

Den rike, när han det förnam,
 Så blef han rörd och allvarsam
 Och sade: trohet uti nöd
 Är mer än guld och bröd.

Och sen så sade han än mer:
 Nu vill jag blifva god mot er,
 Nu vill jag ge er mat och gull
 För trogne Mustis skull.

När mor kom hem, så blef det fröjd,
 Och Musti morrade förnöjd,
 Och nu har Musti morrat ut,
 Och nu är sagan slut.

Den barmhertige är rik.

På ena stranden af sjön var en stor by och på andra stranden ett litet torp. Sjön var frusen, och snön yrde deröfver i hvita moln, ty det var vinter och jul i världen.

— Far, — sade gumman i den rikaste bondgårdens till sin gubbe, — skall du ej utlägga en kärfve otröskadt korn åt sparfvarna nu till julen?

— Har ej råd, sade gubben.

— Men det ha vi gjort alla år, och det har välsignelse med sig.

— Har ej råd, snäste gubben.

— Men derborta i torpet ser jag en kärfve ligga på taket, och torparen sår sex kappar uti sin åker, medan du sår sexton tunnor.

— Prat, sade gubben. Har jag ej folk nog att föda, utan att kasta gudslån åt osjäliga kräk?

— Du sade det, suckade gumman. Guds lån är det, och sparfvarna äro äfven Guds skapade verk.

— Baka du julbrödet, och se åt att skinkan är fet; hvad angå oss sparfvarna? brummade gubben.

Sagdt och gjordt. I den rika gården tillreddes för julen ett stort gästabud med rikelig välfägnad, och sparfvarna flögo med hungrig mage derute i snöyran.

I torpet var på samma tid fattigdom inne och rikedom på taket. Ty der flögo himmelens fåglar glada kring kornkärfven, och barnen hade sin innerliga fröjd

att se de fina spåren af sparfvornas fötter uti den hvita snön och höra deras muntra qvitter på takåsen.

— Om vi hade tröskat kornkärven, i stället att gifva honom åt sparfvorna, så hade vi nu haft en färsk bulle åt barnen till jul, suckade torparegumman.

— Vet du icke att den barmhertige är rik? svarade den fromme, gamle torparen med en god blick på sin misslynta gumma.

— Men att låta himmelens fåglar äta vårt bröd! suckade gumman ånyo.

— Ja hvad sen, om det ock vore skogens odjur, menade torparen. Dessutom har jag sparat så mycket, att vi kunna köpa oss fyra färska julkakor och en kanna mjölk. Låt oss skicka barnen till bys med kälken på sjön, så komma de tillbaka till qvällen.

— Men om de möta vargar på isen? menade gumman.

— Jag skall gifva Daniel en god käpp, sade gubben. Nog reder han sig.

Så skedde, och den lille Daniel gick med sin syster Anna till byn, att köpa brödet och mjölken. Emellertid hade snön drifvat på isen, så att barnen hade besvärligt att draga sin kälke efter sig, och det begynte redan mörkna på julaftonen, när de med kakor och mjölk vände åter tillbaka till torpet. Båda klefvo i snön det bästa de kunde, men drifvorna hade blifvit allt nögre, mörkret tog till, och de hade ännu ett godt stycke väg att vandra med kälken.

Då rörde sig någonting svart i mörkret. Det kom allt närmare, och barnen förstodo att det var en varg.

— Var icke rädd, sade Daniel till sin syster. Jag har en god käpp. — Och med dessa ord lyftade han hotande käppen.

Vargen närmade sig, men gjorde barnen ingenting ondt. Han endast tjöt; han tjöt så besynnerligt, att det liknade ord, som barnen förstodo. Det är så kallt, så kallt, sade vargen, och mina små ungar ha intet att äta. Gifven mig litet bröd för Guds barmhertighets skull!

— Är det så, sade Anna, så vilja vi gifva dig två af kakorna och sjelfva äta hårdt bröd i afton; men far och mor måste hafva sitt julbröd.

— Stor tack, sade vargen, och så tassade han bort med de två färska julkakorna. Barnen klefvo åter ett stycke framåt, men om en stund hördes ånyo något tassa bakom dem, och denna gång var det en björn.

Björnen brummade på sitt språk något som barnen hade svårt att begripa, men ändtligen förstodo de, att äfven han begärde en julgåfva. Det är så kallt, så kallt, sade han. Alla källor och sjöar äro frusna; mina stackars ungar ha intet att dricka. Gifven mig litet mjölk för Guds barmhertighets skull!

— Hvad nu? sade David. Hvarför sofver du ej i ditt ide, som andra björnar göra om vintern? Men det är din sak. Vi skola gifva hälften utaf vår mjölk. Anna och jag kunna dricka vatten i qväll, endast far och mor få någonting godt till julen.

— Stor tack, sade björnen och mottog mjölken uti en näfverrifva, som han bar mellan framtassarna, hvar efter han med gravitetiska steg luffade bort i mörkret. Barnen klefvo nu allt ifrigare genom snön, ty de sågo julbrasan lysa genom fönstret i deras hem men hade ej hunnit långt, innan en ful ugglan flaxade tätt bakom dem.

— Jag vill ha bröd och mjölk! Jag vill ha bröd och mjölk! skrek ugglan och utspände sina långa klor, för att klösa barnen.

— Jaså, sade Daniel, är du af den sorten, så skall jag lära dig vara höflig. — Och dermed gaf han ugglan ett duktigt rapp af käppen öfver vingarna, så att hon skrikande flög sin väg.

Icke långt derefter voro barnen vid deras hem och stampade muntert snön af kläderna i den lilla förstugan.

— Vi ha matat en varg! ropade Anna.

— Och gifvit en björn dricka, tillade Daniel.

— Men ugglan fick käppen! skrattade Anna.

Och så berättade de sina äfventyr. Deras föräldrar sågo menande på hvarandra. Hvad mände detta be-

tyda, tänkte de, att våra barn ha bevisat sjelfva skogens odjur barmhertighet?

Nu var qväll, och torparefolket satte sig att läsa i bibeln. Der stodo sköna ord om barmhertighet emot alla, äfven de ringaste, äfven mot ovänner, äfven mot djuren, och huru all gåfvas värde kommer af godt hjerta. Men den som gifver, bör gifva så, att icke hans gåfva tages från de fattiga och slösas i otid på dem, som icke begära af nöd, utan för last och lättja.

När torparefolket slutat läsningen, satte de sig till bords och prisade Gud och åto så af den halfva välfägnad, som barnen hemfört från byn. Och det var vackert att se, huru barnen gerna ville äta hårdt bröd och dricka vatten derpå, för att unna föräldrarna allt det bästa; men föräldrarna ville det icke, utan delade gladt med barnen de två mjuka kakorna och den halfva kannan mjölk, som var deras läckerhet.

Men vid det att de åto, märkte de något förunderligt. Huru de bröto och bröto det ena brödstycket efter det andra, blefvo de mjuka kakorna aldrig mindre, och huru de hällde och hällde ur trädfaskan den ena skålen mjölk efter den andra, märktes ej någon minskning i flaskans innehåll. Bäst de förundrade sig deröfver, hördes något krafsa uppå det lilla fönstret, och se, då stodo vargen och björnen med framtassarna emot rutan. Båda grinade och nickade så småslugt och hjerteligt tacksamt; men bakom dem hörde man ugglan flaxa i mörkret och skrika med hes stämma till Daniel: litet ris, uhu, gör mig vis, uhu! uhu! uhu!

Då förstodo gubben, gumman och barnen, att det var en välsignelse med deras lilla matförråd. Och de knäppte ånyo händerna och tackade Gud.

Men på julmorgonen, när de återvände från ottesången i kyrkan och visste sig intet annat hafva, än det torra brödet och vattnet i sån, funno de till sin förundran de båda julkakorna och mjölken i flaskan lika oförminskade och lika färska, som de varit i går. Och så blef det sedan allt framgent. Sålänge kojan stod och de goda menniskorna lefde derinne, funnos beständigt

samma julbröd och samma mjölk oförminskade. Men sparfvarnes glada qvitter lockade hvarjå år solsken på torpets lilla åkertäppa, så att kornet vexte der tjugufaldt och femtiofaldt, när mången annan åker stod härjad af missvext; och der var trefnad och välstånd, bön, arbete, barmhertighet och förnöjelse uti torparens låga koja.

Men den rike bonden åt för mycket skinka om julaftonen och blef olustig till mods. För att muntra sig, drack han desto mera öl och blef än olustigare. Solen sken ej mer så gladt som förr på hans stora åkerfält, skördarna blefvo knappa, och ladorna stodo ofta toma. Det kommer sig deraf att vi gifva för mycket åt fattiga, sade han. Vi ha ej råd, gumma, vi ha ej råd; kör bort alla tiggare!

De gjorde så, och likväl blefvo ladorna ständigt tomare. Vi äta för mycket, menade gubben och begynte inknappa ett mål om dagen, men det blef icke bättre. Vargar och björnar uppåto hans hästar, kor och får; fattigdomen stod för dörren, och gubben kunde ej begripa huru detta var möjligt, när allt var så utmärkt klokt ställt i hushållet.

— Nej, vi äta alldeles för mycket, sade han åter. Låt oss baka bröd af tallkottar och koka soppa på lingonris. Men för all del, gumma, gif ingenting bort åt kräk och tiggare. Vi ha ej råd att vara barmhertiga, vi.

— Jag vill gå till torparfolket der borta på andra sidan af sjön, sade gumman, och fråga dem hvaraf det kommer att de ständigt ha bröd, när vi lida nöd.

— Gör det, svarade gubben. Jag är säker uppå att de hushålla bättre än vi.

Gumman gick och återkom med det svar, att torparefolket ofta skänkte sitt sista bröd åt de fattige, och likväl ledo de aldrig brist, ty Guds välsignelse gaf dem tiofaldt åter.

— Det vore märkvärdigt, menade gubben. Se här, tag vår sista kaka, kasta henne ut åt tiggarepacket derborta på landsvägen och bed dem sedan draga för tusan hakar.

— Nej, sade gumman. Der behöfves ännu något dertill, och det är att gifva af godt hjerta.

— Kan det vara möjligt? återtog gubben. Nå, så gif då af godt hjerta, men på det villkor, att Gud ger oss tiofaldt åter. Vi ha ej råd att skänka något utan betalning.

— Man skall gifva utan något villkor alls, sade gumman.

— Hvad? Skall man ej ens få tack därför?

— Ofta får man otack och gifver ändå.

— Det var för märkvärdigt, sade gubben och skakade på hufvudet. Hur har man råd dertill?

Gumman sade: Konung David säger i 37:de psalmen: "Jag hafver ung varit och är gammal vorden och hafver ännu aldrig sett den rättfärdige öfvergifven, eller hans barn gå utan bröd."

— Hör du, gumma, sade gubben, der ligger i rian en kärfve otröskadt korn. Låt oss spara den nu till julen åt sparfvarna. Vi skola börja med dem.

Rosenperlorna.

Min kloka syster knådar
 I morteln, gissa hvad!
 Jo, söndermalna trådar
 Af röda rosenblad.
 Sen trillar hon i handen
 Små perlor som en vals
 Och träder dem på banden
 Och bär dem på sin hals.

Hur näns hon göra illa
 Åt rosorna så der
 Och till en deg dem trilla,
 Som svart och klibbig är?
 Jo, syster har den nåden
 Att säga: perlorna,
 De lukta uppå tråden
 Så innerligen bra.

Så kan hon bandet bära
 I hela tjugu år,
 Förutan att den kära
 Och vackra doft förgår.
 När hon blir gammal gumma
 Och alla rosor dött,
 Då har hon än sin blomma,
 Till perlor sönderstött.

Ack, visst kan det så vara,
 Att man har doften qvar;
 Men rosen sjelf, den rara,
 Den sköna, man ej har.
 Kan hon med fröjd ej skådas,
 Fast hon är snart förbi?
 Skall hon nödvändigt knådas,
 För att odödlig bli?

Elisa.

Det var engång ett barn i det heliga landet, i den nejd som kallas Galiléen, der Jesus sjelf hade bott i sin barndom.

Det var ett litet barn, men ingen vet huru gammalt det var, kanske tre eller fyra år. Ingen vet, om det var en gosse eller en flicka, ej heller vet någon barnets namn. Men vi skola tro att det hette *Elisa*, hvilket betyder *Guds salighet*. Ty visst var detta barn ett saligt Guds barn redan på jorden, och än mer uti himmelen.

Elisa var ett *fattigt* barn, som icke hade granna kläder och aldrig hade doppat hvetebröd uti mjölk eller skrikit efter russin, tortor och pepparkakor. Elisa var ett *ödmjukt* barn, som aldrig tyckte sig vara bättre och klokare än andra. Elisa tänkte alltid: jag är ett stackars litet barn med många fel och vet ingenting; hvarföre skulle jag vara egenkär och bedröfva Gud? Elisa var också ett *lydigt* barn, som gerna gick dit vår Frälsare bad; och visst var Elisa lydig mot fader och moder, annars hade det aldrig händt, som nu hände.

En dag gick vår Herre och Frälsare fram på vägen utanför Capernaum. Då kommo hans lärjungar till honom och voro ännu så oförståndige, att de trätte sinsemellan om hvem som skulle vara större och bättre än de andra uti Guds rike. Derföre kommo de nu och frågade Jesus: "Mästare, säg oss hvem som är störst i himmelriket!"

Då tog Jesus ett barn och ställde det midt ibland dem. Och då han tagit det i sin famn, sade han till dem: *"Sannerligen säger jag eder, utan J omvänden eder och blifven såsom barn, skolen J icke komma i himmelriket. Hvilken nu ödmätkar sig sjelf såsom detta barnet, han är den störste i himmelriket."*

Det var ju ganska förunderligt sagdt om ett litet barn. Hvilken konung och kejsare på hela den vida jorden har någonsin kommit till en så stor ära och herrlighet, att Jesus sjelf skulle säga om honom: se, sådan är den, som är störst uti himmelriket! Den allra visaste, bästa och heligaste människa skulle aldrig vara värd en så stor nåd; men vår Herre och Frälsare utvalde dertill ett litet fattigt barn. Hvarför gjorde han det? Hvarför upphöjde han detta barnet icke blott öfver de rikaste och mäktigaste, utan ock öfver de visaste och heligaste människor?

Ja, det säger han oss sjelf: för det att detta barnet var så innerligen ödmjukt i sitt hjerta, för det att det visste med sig sjelf, att det var så fattigt och okunnigt och fullt af fel inför den gode och fullkomlige Guden, och för det att det alldeles icke tänkte på eget beröm, utan i sitt tacksamma hjerta mottog Guds nåd såsom en stor och oförtjent gåfva. Se, derföre tog Jesus det barnet i sin himmelska famn, och det barnet var lyckligt för tid och evighet.

Hvem vet? Kanske hade Elisa hvarken fader eller moder, eller broder eller syster, eller bröd att äta, eller säng att sofva i, eller hem och kläder, när solen brände het och när det blåste och regnade ute på vägen. Kanske gingo der hårda människor och bortskämda barn förbi uppå vägen och sågo med förakt på den lilla Elisa. Men Elisa var lycklig, Elisa var rik: vår gode Herre Jesus hade tagit Elisa uti sin famn, och Elisa blef deraf blott mera ödmjuk. Elisa tänkte: huru innerligt god är vår Herre och Frälsare, och aldrig har jag, fattiga barn, förtjent en så stor godhet!

Se, sådana äro de störste i himmelriket. Hvar gång du tycker dig vara bättre och klokare än andra,

så tänk på den lilla Elisa, som tyckte sig vara det allraminsta och fattigaste och okunnigaste barn i den vida världen och fick dock bäras på Jesu armar och hvila vid hans sköna, heliga och oskyldiga hjerta. Der ville du också gerna vara; och sker det icke på jorden, så kan det ske uti himmelen. Var endast ödmjuk, såsom den lilla Elisa var.

Kanske har du också läst, huru mödrarna i det heliga landet engång förde sina barn till Jesus, att han skulle lägga händerna på dem och bedja. Men lärjungarna tyckte detta vara besvärligt för deras mästare och ville hindra barnen att komma till honom.

Då sade Jesus: *"Låten barnen komma till mig och förmenen dem icke; ty sådana höra Guds rike till."*

Och han tog dem upp i famnen och lade händerna på dem och välsignade dem.

Se, då hade du visst velat vara ett ibland dessa barnen, att vår gode Herre och Frälsare skulle hafva lagt sina händer på ditt hufvud och bedit med dig och välsignat dig. Men det gör han ännu, det gör han osynlig alla dagar, allenast du kommer till honom så ödmjuk uti ditt innersta hjerta, som den lilla Elisa var. Du ser icke hans händer, och du hör icke hans röst, men du känner att han bär dig uti sin heliga famn och lägger sin hand på dig och välsignar dig. Då skall du säga som den lilla Elisa sade: o huru god är vår Herre Jesus emot mig, fattiga barn!

Frälsarens lärjungar voro goda och fromma människor, som visst icke menade illa med barnen. De tänkte blott vid sig sjelfva: barnen förstå ingenting, de äro bara i vägen för andra och hindra vår mästare.

Men Jesus visste mer än lärjungarna. Han visste att Guds rike är icke sådant, att vårt förstånd kan begripa det; utan Guds rike är invärtes i människans kärlek och tro. De små barnen förstodo så litet i världen: de kunde kanske icke räkna till tjugu engång. Men de förstodo det som var bättre: de förstodo att Jesus älskade dem, och de höllo så hjertligt af honom tillbaka. De blefvo så innerligen glada, när han såg

på dem med sina sköna, goda ögon: det var som om Gud i himmelen själf hade sett på dem, och så var det väl också. När de hörde hans vänliga röst, så visste de väl, fast ingen lärt dem, att det som han talade var Guds eget ord, fullt af nåd och en evig sanning, Ingen af de små barnen frågade Jesus, såsom äldre människor brukade fråga: hvem är du? hvarifrån kommer du? hvem har skickat dig? När Jesus sade: "Jag är vägen, sanningen och lifvet; hvilken som tror på mig, han skall lefva, om han än död blefve!" — då smögo sig barnen närmare till honom och tänkte blott vid sig själfva: ja, ja, herre Jesu! Och när de hörde honom säga: "sådana höra Guds rike till"; — då tänkte de åter: ja, ja, Herre Jesu!

De tänkte icke på sig själfva; de trodde helt visst att Jesus var Guds son och verdens Frälsare och att hans ord var det eviga lifvets ord. Det tycker man är helt lätt att tro, och likväl är det mer än många lärda och kloka i verden veta. Tro det blott utaf hela ditt hjerta, så äger du allt som behöfves, för att höra Guds rike till.

Men många annars goda menniskor göra som lärjungarna gjorde och hindra barnen att komma till deras frälsare Jesus. De tänka: hvad förstå barnen? Låt dem först blifva litet äldre och läsa katkesen.

Se, då säger Jesus ännu i dag med bibelens ord: "låten barnen komma till mig och förmenen dem icke, ty sådana höra Guds rike till!" — Och så är det. Gud din frälsare skall du älska alltifrån det att du kan jollra hans namn, ja alltifrån den dag, när du kommit i verden. Icke vet det lilla barnet hvarföre preste i dopet lägger vatten uppå dess hufvud, och likväl hör det redan Guds rike till.

När du blir stor, komma många syndiga tankar så lätt i ditt hjerta. Då är det godt att Jesus har varit din barndomsvän, ty sina barndomsvänner förglömmar man aldrig.

Det händer också ofta, att Jesus tager barnen bort ifrån jorden, medan de än äro små. Då tager han dem

i sin himmelska famn, och de få luta sig mot hans heliga hjerta till evig tid. Lyckliga små barn! Vi borde ju glädjas deröfver och icke sörja, vi som bli qvar. Men ack, det är icke så lätt, som man tror, att gifva sin glädje åt Jesus. Det kännes då ofta som ville vårt hjerta brista. Men vi skulle icke se ned i den mörka grafven, vi skulle hellre se upp till Guds ljusa himmel. Hvarföre skulle vi göra som lärjungarna och hindra barnen att komma till Jesu famn?

Men nu skola vi minnas den lilla Elisa. Det vore märkvärdigt att se det barnet. Vi skulle fråga: Elisa, säg oss, hur var det att lyftas i Frälsarens famn?

Och då skulle Elisa svara: vet du det icke? Har icke Jesus tagit också dig i sin famn, när du var liten på jorden?

Nej, Elisa, skulle vi säga. Det är längesedan Jesus lefde bland människorna.

Då skulle Elisa småle med en engels löje och säga: vet du icke att vår gode Herre och Frälsare sade: "der två eller tre bland eder äro församlade i mitt namn, der är jag midtibland eder!" — Så går han ju osynlig än i dag ibland människorna och talar till dem med sitt heliga ord och bjuder åt dem sin öppna famn. Och åt de små barnen säger han ännu alla dagar: kom till mig! Kom till Guds rike!

Ja, vi komma, Herre Jesu, vi komma så gerna, när du vill hafva oss!

Himmelens Barn.

Den klara aftonrodnan,
 En englagosse visst är han.
 Med röda fjärlvingar
 Han flyger fin och grann.
 Rosende qväll
 Kring sjö och dalar strör han ut
 Och söfver stormens oro
 Och bådar mödans slut.

Den ljufva morgonrodnan,
 En englaflicka visst hon är,
 Och i sin röda klädning
 Hon bittida sig klär.
 Rosende dag
 Hon väcker upp till lif och ljus
 Och kammar molnets lockar
 Vid vestanvindens sus.

De båda himlens englar,
 De ljufviga, de klara små,
 De älska så hvarandra,
 Men träffas ej ändå.
 Natten sitt flor
 Har bredt så mörk emellan dem,
 Och qvällens klara stjernor,
 De lysa deras hem.

Men i den blomstertiden,
 När hela jorden klädes grön,
 Då tappar mörka natten
 Sin slöja uti sjön.
 Himmelens barn,
 De mötas då vid hafvets bryn,
 Den sköna englagossen
 Och flickan uti skyn.

Englagossen och flickan.

De båda äro ena,
 De båda äro ena,
 De båda äro ena,
 Men friska ej äro.
 Nation allt för
 Har brödt så tvär engellan hem,
 Och gyllene klara spjörar,
 De äro deras hem.

Sagan om de fyra, som prisade Gud.'

Det var en gång en liten, liten stuga,
Och der så var en gammal, gammal gubbe,
Och han var halt, justsom en krokig stubbe;
Men annars var han karl, som hette duga.

Så hade han en gammal, gammal gumma,
Och hon var blind på sina ögon båda,
Och sol och måne kunde hon ej skåda;
Men aldrig hördes hon fördenskull brumma.

Sen hade de en liten, liten flicka,
Och hon var döf och hade intet öra
Att alla vackra fåglars qvitter höra,
När vårens gröna löf begynte spricka.

En liten, liten gosse ock de hade,
Och han var stum. Han hade ingen tunga
Att, liksom fåglarna, Guds ära sjunga.
Han stod helt tyst, när andra voro glade.

Så hade de en hund. Han hette Moppe,
Och han var frisk och färdig, han allena.
Han kunde höra, se och röra bena
Och skälla som en tok på mån deroppe.

En dag så gingo alla ut på mossen,
 Att berga hö, som vexte der vid stubben:
 Den blindas gumman och den halte gubben,
 Den döfva flickan och den stumme gossen.

Och Moppe flög liksom en mygg i dansen.
 Men gumman föll i skogens djupa klyfta,
 Och gubben föll, som ville henne lyfta,
 Och Moppe bara hviftade på svansen.

Den döfva flickan hörde ej dem falla,
 Den stumme gossen kunde ej dem svara.
 Då tyckte Moppe just det klokast vara,
 Att obedd föra ordet för dem alla.

Nu råkade en vandringsman att höra,
 När Moppe tjöt, och hjälpte upp de gamla.
 Och när han såg dem halta, blindas famla,
 Så sade han, som menskor ofta göra:

“Visst tycker jag, att Gud ni måste klandra;
 Så mycken nöd är ej en menskas värdig.
 Om en af er helst vore frisk och färdig,
 Så kunde han dock hjälpa sen de andra.”

“Bra orättvis är Gud, som låter eder
 Bli liggande i nöden, medan hunden
 Har alla sinnen färdiga på stunden.
 Hvad hjälper det, att menskan tror och beder?”

Då sade gubben: “Så bör du ej tänka.
 Nej, låt oss tacka Gud, att han oss gifvit
 Den trogna hunden, som vårt bistånd blifvit
 Och kallat dig att hjälp i nöden skänka.”

“Och har oss Gud med många brister pröfvat,
 Så vet jag visst, att, om det är Hans vilja,
 Så kan Han nog all nöd ifrån oss skilja
 Och vända det i fröjd, som oss bedröfvat.”

Och vandrarn såg på dem så godt och stilla.
 Men gubben gick med gumman, flickan, gossen
 Att berga höet på den mjuka mossen,
 Och hvem var glad, om icke Moppe lilla!

Det var ju sommar. Alla träd i skogen,
 De stodo i sin fågring undersköna,
 Och solen sken på alla ängar gröna,
 Och säden gulnade på åkern mogen.

Då sade gumman: "Låt oss i förening
 Lofsjunga Gud! Fast vi ej se, ej höra,
 Ej tala och ej kunna fritt oss röra,
 Det är detsamma: Gud förstår vår mening."

Det tyckte alla vara ord så dyra.
 De gamla sjöngo psalmen. Men de unga,
 De kunde blott helt tyst i hjertat sjunga,
 Och likväl hörde Gud dem alla fyra.

Då hände något. Just var psalmen sjungen;
 Då skrek den blinda gumman högt i qvällen:
 "O Gud, från mina ögon falla fjällen!
 Nu ser jag himlen, bergen, skogen, ljungen..."

Vid dessa ord spratt flickan till helt häpen:
 "Mor, mor, jag hör din röst! Är det väl möjligt?
 Jag hör hur myggan surrar; ack, så löjligt!
 Jag hör hur lilla fågeln qvittrar näpen!"

Den halte gubben sprang med ens på backen,
 Liksom han vore kavaljer i valsen,
 Och föll sin gumma som en pil om halsen
 Och svängde henne fjorton hvarf på klacken.

Men deras undran ingen kan beskrifva,
 När också gossen, han med bunden tunga,
 Upplät sin mun och började att sjunga:
 "Gud vare lofvad, Gud som allt kan gifva!"

"Ja, sade alla, visst må Gud vi lofva.
 Han pröfvat oss, men ej Hans ord bedraga:
 Ty se, Hans makt är stark uti de svaga.
 Högtlofvad vare Han och all Hans gåfva!"

Så föllo de på knä i aftonglansen,
 Att prisa Gud, den sista och den främsta.
 Men Moppe stackare var nu den sämsta;
 Han bara såg och hviftade på svansen.

Då hördes skog och berg Guds ära hviska.
 Der stod en engel, skinande som solen;
 Han fört de fyras psalm till nådastolen.
 De hade trott på Gud och vordo friska.

Vårt Land.

Vinden blåser; det susar i granarna. Hvarifrån kommer du, friska vind, med din svala andedrägt?

— Jag kommer från norr, från Lapplands fjäll. Jag föddes i går i öde klyftor, vid gränsen utaf den eviga snön, och pröfvar nu för första gången mina vingar på slätterna. Hej, gosse, min resa var lång, ty ditt land är stort! Jag vill hvila en stund i granens krona.

— Ja, vackra vind, vårt land är stort; du behöver nog hvila. Jag stod en dag på det höga berget derborta vid sjön och såg rundtomkring en omätelig krans af kullar och dalar, skogar och sjöar, ängar och åkerfält, gårdar och vildmarker. Då sade jag till mig sjelf: allt detta är vårt! Det är vårt eget land!

— Ja väl, sade vinden. Men, stackars gosse, din syn når ej långt. Ditt land är större, än himmelens rand på engång kan omfamna. Jag uppstod i går, innan solen gått upp, och band på mina skuldror morgonrodnadens vingar. Jag flög öfver de vida, ödsliga mossar i Lappland. Jag andades kärrens dunster och

hvirflade snön öfver renens horn, der han med knakande fötter sprang öfver isen på Enare sjö. Jag flög vidare och kom till det land, der det första kornet gror vid de strida elfvarnas stränder. Sedan flög jag öfver stora skogar och herrliga sjöar till åkerbärens rätta fädernesland och kom till de nejder, der rågen vexer. Der hörde jag yxen hugga och forsen såga och kom så till ett land, der gårdarna byggdes tillsammans i gator och städer och skeppen utbreda sina hvita segel i hamnarna. Men ännu var jag endast vid början utaf ditt stora land. Jag flög allt vidare och kom till de nejder, der linet vexer och nötterna börja mogna. Då först hade jag kommit till midten af landet. Sedan hade jag ännu en lång väg, tilldess att jag nådde en sydligare nejd, der äpplen hänga om hösten på träden och lönnar och lindar breda sin svala skugga i solskenet. Ändtligen kom jag hit, der eken trivdes, körsbärens mogna och de stora ångskeppen ryka från strand till strand, medan söderns ljumma andedrägt blåser emot mig från hafvet. Se så stort är ditt land, att vårens svalor komma tre veckor tidigare till dess sydliga kullar, än till dess kullar i norr, och när julinatten mörknar här nere i körsbärens land, står natthimmelen ännu klar som en dag öfver åkerbärens hembygd i höga norden.

Men, fortfor vinden, nu har jag ej tid att dröja längre, ty i morgon qväll vill jag plocka en apelsin vid foten af Etna. Adjö, adjö! — Och så lyftade han sina stora vingar och seglade bort öfver molnen.

Men jag såg mot den blå randen af sjör och skogarna der bakom och åkern och byn och kyrktornet, som sken på afstånd i morgonsolen. Jag tyckte att sjön bredde ut sig i tusen sjöar, stora och små, och skogarna vidgade sig till många skogar, och åkrar och byar och kyrkor och vexte till många hundrade. Och åter sade jag: se vårt land! Gud måtte haft någon mening dermed, när han skapat vårt land så stort och ännu dertill så skönt. Om jag blott visste Guds rätta mening!

— Vet du icke det? sade rödstjerten, som quit-

trade helt nära på grenen. De, som bebo ett stort land, skola bedja om stora tankar. Och de, som bebo ett skönt land, skola vara goda och ödmjuka. Men de två kunna förenas, ty all verklig storhet är ödmjuk af hjertat.

Jag svarade: nu förstår jag. Om vi bläfve stora i högfärd, grannlåt och falsk ärelystnad, så skulle vårt land säga till oss: se, jag är ödmjukt och flärdlöst; mina gröna skogar äro i all sin skönhet så allvarsamma, som vore de klädda i vadmal. Mina berg äro grå på ytan, med jern i sitt inre. Mina sjöar spegla himmelns glans långt mera än jordens. Mina ängar och dalar vittna hvar vår om lifvets makt öfver döden. Sådän är den sanna storheten. Var som jag!

Ja, mitt land, du har rätt: jag vill vara som du.

Jag mins en saga, men jag vet ej hvem som berättat henne. Kanhända flög hon en afton i skogens grenar, när hafvet sof och stjernorna blinkade klara på himmelen. Vill du höra, skall jag berätta.

Det var engång en stor och skön moder, som hade många små barn. Hon församlade dem alla omkring sig och utsträckte sina händer öfver dem och välsignade dem. Mina kära små barn, sade hon, jag håller så hjertligt af er. Jag gifver eder kläder och mat, och en vagga åt den som är liten, och en stuga åt den som är stor, och en graf åt den som går bort ur lifvet. Se, jag satt och sjöng vid er vagga för längesedan, och jag ledde edra första steg och lärde er alla nyttiga kunskaper. J tyckten ibland, att jag var en sträng moder, och det är sannt: jag har icke klemat med eder i vällefnad och öfverflöd, jag har lärt eder arbeta och försaka, på det att J skolen blifva starka till kropp och själ. Nu, mina barn, begär jag, att J älsken mig, som jag älskat eder. Arbeten för eder moder, arbeten och bedjen för henne i hela ert lif! Eder moder, är fattig, och J skolen göra henne rik. Hon är sorgsen, och J skolen göra henne glad. Hon fryser, och J skolen värma henne; hon bor i mörker, och J skolen tända i hennes fönster ett klart skinande ljus. Viljen J lofva det,

mina barn, så skall jag bedja den allsmäktige Guden, att han gör eder visa och lyckliga, för det att J älskat er moder.

Ja, ja, svarade barnen, och så gingo de ut, enhvar till sitt arbete. Men somliga voro lata och ledsnade snart och lade sig att sofva från arbetet. Somliga voro lätta på foten och sprungo bort efter granna fjärlar, som flögo på ängarna. Somliga blygdes för att deras moder var fattig och gingo bort till granngårdarna, der de hade allting rikare. Ja, några voro så ärelösa, att de ville sälja sin moders gård åt främmande köpmän, likasom Jakobs söner sålde sin broder Josef åt köpmännen från Egypten. Men somliga arbetade från morgonen till qvällen och från vaggan till grafven för sin moders ära och lycka, och somliga gåfvo med glädje sitt lif, för att rädda henne ur röfvares händer.

Då kallade deras moder ännu engång alla till sig och sade till dem: mina barn, jag vet nu edert arbete, och de trogna bland eder vill jag sluta ömt till mitt hjerta, men de otrogna vill jag förskjuta. Ty om jag ock ville omfamna eder alla, goda och onda utan åtskilnad, glömmande och förlåtande alla fel, så är det nu icke jag som dömer, utan den rättfärdige Guden dömer eder i mitt ställe. Hans dom kan jag icke ändra; och se, der sitter hans engel allaredan på himmelens thron!

Då sågo barnen upp med förfäran, och äfven de goda darrade, ty de sågo domens bok uppslagen i skyn, och en engel med skinande anlete vände bladen. För hvar gång han vände ett blad, flög en blixst öfver himmelen. Och han sade till de olydiga barnen: eder moders sorg dömer eder. J, som varit lata, skolen blifva fatiga; J, som varit lättsinniga, skolen bittert ångra; J, som varit högmodiga, skolen blifva föraktade; J, som varit falska och förrädiska, skolen blifva alla människors afsky. Men till de goda barnen sade engeln: J skolen blifva visa och lyckliga här på jorden och aktade efter döden, ty eder moders välsignelse följer eder genom hela lifvet och bortom grafven.

Då sade de olydiga barnen: hvem är vår moder? Vi känna henne icke.

Engelen sade: edert fädernesland är eder stora moder, som födt eder och älskat eder och gifvit eder det bästa hon haft att gifva. Det är henne, som J gjort sorg, men de andra hafva gjort henne glädje. Barn, kommen ihåg, att edert land skall vittna om eder för samtid och efterverld!

Så var den sagan; hvad skola vi säga om den? Skola vi vara vår stora moders olydiga barn, som löna hennes kärlek med sorg och otack? Eller skola vi vara hennes goda, lydiga barn, som glädja hennes hjerta och arbeta för hennes lycka?

Nej, nej, vår goda moder, vårt land, vårt fädernesland, vi skola aldrig bedröfva dig! Vi skola blifva värdiga din kärlek och din omvårdnad. Aldrig skola vi sälja dig åt Egyptens köpmän. Aldrig skola vi förakta dig för ditt armod eller sofva i lättja, när du säger till oss: arbeten för mig! Vi skola lyda din stora maning, såsom våra fäder gjort före oss. Är du fattig, så skola vi göra dig rik. Är du sorgsen, så skola vi göra dig glad. Fryser du, så skola vi värma dig med vår kärlek, och sitter du uti mycket mörker, så skola vi tända i ditt fönster ett klart skinande ljus. Ty du är stor, vår moder; så vilja vi bedja Gud om stora tankar. Du är ödmjuk; så vilja vi bedja Gud om ett ödmjukt hjerta. Och Gud allsmäktig skall höra vår bön och göra oss visa och lyckliga för vår kärleks skull.

Vi arbeta en stund och blomstra i dina dalar, och så vissna vi bort som blomstren på marken, och andra komma efter oss och arbeta, som vi. Men du, vår stora och ädla moder, lefver qvar genom tidehvarfven. Och du samlar dina barns kärlek som en skatt genom tiderna och vexer till ära och storhet under den Ewiges hägn. Ja, vex, vår moder, vex i vår kärlek! Blif stark och mäktig, blif ädel och upplyst, blif rik af Guds nåd! Och då skall du i en framtid säga äfven om oss: de voro mina goda barn; de hafva älskat sitt fädernesland!

Barnens bön för Fäderneslandet.

O Gud, bevara vårt fädernesland,
 Vårt dyra, älskade hem!
 Vår fredliga bygd, vår lugna strand,
 O Gud, beskydda dem!
 Vår moders hydda, vår faders gård,
 Vår barndoms vagga, vår ungdoms vård,
 Beskrämma dem med din hand!
 Bevara vårt fosterland!

För krig och fara! För skymf och död!
 För sjukdom och sorgetid!
 För eld och våda! För hungersnöd!
 För tvedräkt och inre strid!
 Allsvåldige Gud, din arm är stark;
 Beskydda vårt folk och vår monark!
 Din heliga, visa nåd
 Förläne oss kraft och råd.

Vi äro fattiga barn och små,
 Som blommor på lifvets stig,
 Och intet är, som vi här förmå,
 Allenast bedja till Dig.
 O Gud, som hör de spädas röst,
 Var du vår styrka, var du vår tröst,
 Vårt värn, vårt ljus, vår dygd!
 Välsigna vår fosterbygd!

Och låt oss vexa, och lär oss bli
 En dag våra bygders stöd!
 Och lär oss att älska, också vi,
 Vårt land uti lust och nöd!
 Vår moders hydda, vår faders gård,
 Vår barndoms vagga, vår ungdoms vård,
 Oss alla tag i din famn
 För Jesu heliga namn!

Rättelser:

Sid.	rad.	står:	läs:
145,	9	<i>nedifr.</i> bitit	bita.
146,	6	” rakt	raskt.
151,	8	<i>uppifr.</i> hjälper	hjelpa.
164,	15	” straxt begynner	strax begynna.
165,	3	<i>nedifr.</i> har	bar.

OBS. I Läsning för Barn, första delen, sista sidan,
 rad. 12 uppifrån, står *Sången om englarnas*
makt; läs: *Sången om englarnas vakt.*

MUSIKBILAGOR

TILL

LÄSNING FÖR BARN. Andra Boken.

Skolgossens sommarvisa.

(sid. 91.)

Musiken af *F. Mühle.*

Om vintern går nog ta-bu--lan, Eu-kli-des och gra-

The first system of musical notation is in 2/4 time, key of B-flat major. It features a melody in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The melody begins with a forte dynamic marking (*f*) and a slur over the first two notes. The lyrics are written below the notes.

ma-ti---kan Blott man är flink och tro-gen. Blott

The second system continues the melody and accompaniment. The lyrics are written below the notes.

Långsammare.

man är flink och tro-gen. Men ack det vill ej

The third system concludes the piece. It includes a repeat sign and a change in time signature to 9/8 for the final measure. The lyrics are written below the notes.

me--ra gå När björken löf-vas, sjön är blå Och

Grazioso.

gö--ken gal i sko----gen Och

gö--ken gal i sko----gen.

Visan om lilla Maja.

(sid. 152.)

Musiken af *G. W. Fink.*

Vet mam--ma när jag gick i dag, Med nöt--ter i min

fic--ka, Till sko---lan just så möt-te jag En

li----ten, li--ten fic--ka. En li----ten, li--ten

flic--ka. Hon såg så söt och vän-lig ut Just

The first system of the musical score. It consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves (treble and bass). The key signature has one flat (B-flat). The vocal line begins with a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B-flat4, and a quarter rest. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and half notes in the left hand.

som en li--ten russinstrut, Just som en li-ten

The second system of the musical score. The vocal line continues with a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B-flat4, and a quarter note C5. The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern.

russinstrut.

The third system of the musical score. The vocal line has a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B-flat4, and a quarter rest. The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern.

The fourth system of the musical score. The vocal line has a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B-flat4, and a quarter rest. The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern.

Höstvisa.

(sid. 49.)

Musiken af *F. Mühle.*

p *cres* - - - -

Om hö-sten är det nog så bra Då samla vi i

cen- - -do. *p* *cres-*

la-dorna Och ba-ka, ba--ka bulle. Hvem skall den bä-sta

p *- cen - -do.*

bullen få Jo mamma vid sin rul--le Och bar--nen

f

små Se gla-da på Och sjunga så: Hå hå hå hå! Om

hösten är det nog så bra Då få vi ba-ka bul-le Och

bar-nen små De sjun-ga så: Då få vi ba-ka bulle.

Julvisan.

(sid 143.)

Icke för långsamt.

Musiken af N. Herman.

Nu så kommer ju-----len! Nu är ju--len

här, *p* Li--tet mörk och ku---len, Men än-då så

kär. Han i sa--len trä---der Med så hjertligt

p

sinn', Och i hög--tids--klä-----der

mf *p*

Dansa barnen in. Ljusen och lan--ter---nan

mf

Glimma högt kring dem, Som den kla-ra stjer-nan

p

öfver Bethle-hem, Öf--ver Bethle Bethle--hem.

~~313.V/101.~~

Ruots. lastenk. 3.

Topelius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1582

X

På ALBERT BONNIERS förlag har utkommit följande

Skrifter för Ungdom.

TOPELIUS, ZACH., Läsning för Barn. I. Lekar. Med 4 illustrationer af A. MALMSTRÖM. 2: 50.

Denna del innehåller 9 dramatiska äfventyr och sagospel, lämpade för ungdom.

Från Land och Haf. Reseskildringar från alla verldsdelar 4:de samlingen. Reseäfventyr, Naturmålningar m. m. från Europa, Asien, Afrika, Amerika och Australien. Med 4 färgtryckta plancher och litogr. omslag. 2 R:dr.

Linnea. Tidning för Barn, utgifven af ONKEL ADAM. Hvarje årgång. 3 R:dr.

Små-Barnens Tidsfördrif. Nära 200 Bilder ur Naturen och lifvet till åskådning och nöje för snälla barn. Med beskrifvande text. 1: 50.

Den nyttigaste gåfva för Ungdom. 80 ritningar och teckningar för ungdom, att teckna efter på egen hand. Inlagd uti ett fodral. 1: 25.

Gustaf Wasa. En kort teckning af hans lif, hans historier och hans tidehvarf, för Sveriges Ungdom och till folkläsning af WILHELMINA STÅLBERG. Med flera illustrationer. Inb. 1 R:dr.

Stora Svenska Män tecknade för folket. I. Innehållande lefnadsteckningar af Carl v. Linné. — Birger Jarl. — Axel Oxenstjerna. — Esaias Tegnér. — Magnus Stenbock. — Jöns Jakob Berzelius. Inb. i styfva permar. 1 R:dr.

De vackraste sagorna ur Tusen och en Natt. Urval för ungdom af FRANZ HOFFMANN. Ny Samling. Med 8 färglagda plancher. Inb. 2: 50.

Nordiska Taflor. Pittoreska utsigter från Sverige, Norge och Danmark i träsnitt med text. Första bandet, 72 plancher. I styfva permar. 5 R:dr.